

קונטרס

דפי עזר

ללימוד שו"ע עם משנה ברורה לפי סדר הלוח "הלכתא דיומא"

מחזור שינתיים

חלק ב

כולל בתוכו:

דפי חזרה

דפי ציורים וטבלאות

דפי סיכום

יתרו תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י
מפעל הלכתא דיומא



איזה קשר מותר לעשות בשבת?

הקושר קשר של קיימא והוא מעשה אומן אפילו לא מיהדק שפיר ויוכל להתירו באחת מידי חייב, כיון דלא יהיה נותר מעצמו, אבל הקושר קשר ש"ק ואינו מעשה אומן פטור, וכל קשר שאינו של קיימא אם קשרו קשר אומן אפילו בשעשאו להתיר באותו יום עצמו אסור כיון שעשהו מעשה אומן, וקשר שאינו של קיימא שאין חייבין עליו מקרי כשהקשר עשוי שלא להתקיים בתמידות, ואפילו אם הוא עשוי באופן חזק שלא יכול להתירו באחת מידיו מקרי קשר שאינו של קיימא כיון שדרכו של הקשר הזה שלא לקיימו בתמידות. וקשר שדרכו של העולם לעשותו בקביעות לא אולינן בטר מחשבת הקושר לבטל שם קשר ממנו ומדאורייתא אסור. **ולצורך מצוה כגון שקושר למדוד אחד משיעורי התורה מותר לקשור קשר שאינו של קיימא אפילו הוא עשוי לזמן, ואפילו מעשה אומן דאל"ה אפילו בלא מצוה שרי, ודוקא כשא"א בענין אחר, דאל"ה יעשהו מעשה הדיוט או עניבה לבד וימדוד בו.**

על איזה זמן מותר לעשות קשר בשבת?

"יא דכל קשר ש"ק שאין דרכו להתירו לעולם אפילו של הדיוט חייבין עליו, ומהו קיימא י"א שכל קשר שאינו עשוי להתיר באותו יום עצמו אלא למחר מקרי של קיימא, אבל אם עשוי להתיר בליל מ"ש לא מקרי של קיימא כלל ומותר לכתחלה, ומיהו אם קושר בליל ש"ק ועשוי להתיר ביום שבת עצמו אע"ג דאין ממש באותו יום מ"מ שרי דכל פחות מכ"ד שעות ביומו מקרי, ויש מקילין לומר דעד שבעה ימים לא מקרי של קיימא. וקשר האסור אסור אפילו במקום מצוה. וקשר שאינו ש"ק ואינו מעשה אומן מותר לכ"ו"ע לקשרו לכתחלה.

איזה קשר מותר להתיר בשבת?

התרתו דינו כמו לענין קשירתו, דאם הוא קשר שחייבין על קשורו חייבין על התירו, וחייב אפילו שלא ע"מ לקשור, וכל שהוא פטור אבל אסור או מותר לכתחלה גם בהתירו כן הוא, וכל קשר שמותר להתירו אם אינו יכול להתירו מותר לנתקו לצורך ואין לעשות כן בפני ע"ה, וי"א דיש לזהר שלא להתיר שום קשר שהוא שני קשרים זה על זה, ואפילו אותן קשרים דמותר לקשור ולהתיר היינו דוקא בקשר אחד, ומ"מ במקום צערא אין לחוש ומותר להתירו. והא דבעינן שני קשרים זע"ז היינו כשקושר שני דברים ביחד, אבל אם עשה קשר בראש אחד של חוט או משיחה או של חבל דינו כשני קשרים, ובראש החוט של תפירה ג"כ די בקשר אחד.

האם מותר ליתן רצועות במנעל וחגורה במכנסים?

נשמטו לו רצועות מנעל וסנדל או שנשמט רוב הרגל מותר להחזיר הרצועות למקומם, ובלבד שלא יעשה קשר בראשו שלא ישמט, ודוקא אותן הרצועות, אבל רצועה חדשה שלא היתה שם מתחלה אסור, ודוקא שיוכל להחזירו בלא טורח דהיינו שהנקב רחב אבל אם צריך טורח לזה אסור, וי"א דאפילו הנקב רחב אסור במקום שרגילים לקשור דחיישינן שמא יקשור, ובמקום שהנקב צר אפילו במקום שאין רגילין לקשור אסור, וכ"כ לדינא, וברצועות שלנו במנעלים ובמכנסים דרגילין לקשור בראשן אפילו אם הנקב רחב אסור להחזירן. ובמנעל חדש אסור ליתן

הרצועות בשבת אפילו אם הנקב רחב, וה"ה בסרביל או במכנסים חדשים אסור להכניס שם רצועות או משיחה, אבל אבנט שרי להכניסו אפילו במכנסים חדשים דעשוי להכניס ולהוציא תדיר.

האם מותר לנתק בית הצואר בשבת?

מתירין בית הצואר מקשר שקשרו כובס שאינו קשר של קיימא, ויש מחמירין בדבר אלא אם כן עשוי להתיר באותו יום של הכביסה, אבל אין פותחין אותו מחדש, אפילו כבר נפתח רק שחזר האומן וקשרו בטוב עד שאינו יכול להתירו אא"כ יחתוך החוטים או ינתקן או שתפרו ביחד כדרך שהאומנים עושין, ולכן אסור לנתק או לחתוך זוג של מנעלים התפורים יחד כדרך שאומנים עושין אע"ג דהתפירה אינה של קיימא.

האם מותר לנתק קשר הכתונת בשבת?

כתונת שנתקשרו המשיחות ולא יוכל להתיר שרי לכ"ו"ע לנתקן שאינו עשוי אלא להתירו בכל זמן שירצה, ודוקא כשחזר האומן וקשרו אסור לנתק אבל שאר קשירות שרי, ואף זה לא יעשה בפני ע"ה אלא בצנעא. ואם אינו רגיל להתיר הקשר של הכתונת אלא משבת לשבת אסור לנתק כמו דאסור להתיר, ומ"מ אם דרכו לעשות עניבה ובלא כונה נקשר דינו כקשר שעשוי להתיר בכל יום. כל קשר שהוא עשוי לזמן ולא לתמידות ואפילו אם הוא קשר אמיץ יש להקל ע"י א"י לקשור ולהתיר אם הוא לצורך הרבה.

במה מותר לקשור דלי לבור בשבת?

קושרין דלי במשיחה או באבנט וכיוצא בו, אבל לא בחבל אפי' חבל דגרדי, ואפי' אם יחשוב לקשרו רק לפי שעה ג"כ אסור, והני מילי בדליים הקבועים בבור, אבל דליים שלנו שאינם קבועים בבור אינו קשר של קיימא, י"א שאינו עשוי לעמוד שם זמן מרובה, ולהאמרים דיותר מיום אחד מקרי של קיימא קצת ואסור לכתחלה גם בזה אסור, ומ"מ למעשה אין להחמיר בזה, ומזה סעד גדול להקל במקום הצורך דאפילו יותר מיום אחד לא מקרי של קיימא כלל עדיין.

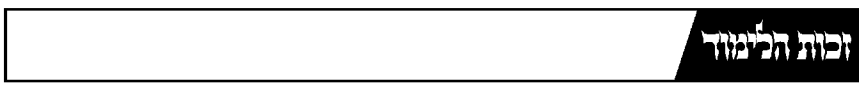
האם מותר לעשות עניבה בשבת?

עניבה מותר דלאו קשר הוא, אפילו מהדקו יפה ודעתו שיתקיים כן תמיד, ואפילו אם עשה קשר אחד למטה נוהגין בו היתר, ודוקא כשעשוי להתיר בו ביום, אבל אם היא לקיימא על איזה זמן כגון בלולב וכיוצא בו אסור לעשות קשר למטה אלא עניבה בלבד, ורשאי לעשות שתי עניבות זה ע"ג זה.

קשר שפעמים נמלכים ומבטלים מה דינם?

כל קשר שלפעמים נמלך ומבטלו שם לעולם אע"פ שתחלת עשייתו לא היתה ע"מ להניח שם אסור מדרבנן, הלכך אסור לקשור רצועות המכנסים שלפעמים נמלך ומבטלו שם לעולם עד שיהיה בלוי. אוכלי בהמה מותר לקשור בהן בשבת דלא שייך בו קשר של קיימא, ודוקא בגמי לח וכיוצא בו דכשיתביש תנתק, אבל קש וכיוצא"ב וכן בעלי לולבין דלא מינתק דינו כתבן, וי"א דגם באוכלי בהמה יש קושר ומתיר. הפותל חבלים חייב משום קושר והמפרידן ואינו מכוין לקלקל חייב משום מתיר.

הגולל הס"ת בשבת במנחה האם מותר לקשור חגורת הס"ת אם לא יקראו בו עד שבת הבאה? בעצמך...



כל הוציאת שמורות
אסור לזנוקתן מ"ל ימות
© מנהלת המוסד

דפי שיעורים וטבלאות

משנה ברורה

מן סימן שיז סעיף א
עד סימן שיח סעיף א

י"א שבט

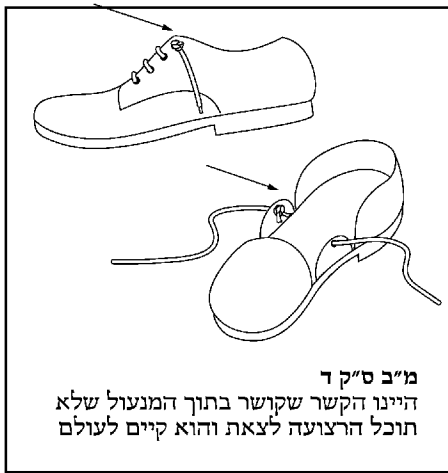
מחזור שינתיים

חלק ב'

1 800 466-7593

www.HilchusadJoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורת המפעל



מ"ב ס"ק ד
היינו הקשר שקושר בתוך המנעול שלא
תוכל הרצועה לצאת והוא קיים לעולם



סימן שי"ז - שו"ע סעיף א
קשר הגמלים וקשר הספנים וקשרי רצועות
מנעל וסנדל שקושרים הרצענים בשעת עשייתן



שו"ע סעיף ב
נשמטו לו רצועות מנעל וסנדל
או שנשמט רוב הרגל

מ"ב ס"ק יז
שמנעלים שלהם היו עשויים פרקים, ומחוכרים
על ידי רצועות וכשנשמט חלק המנעל
שעל רוב הרגל ממקומו מחזירו ומהדקו מחדש.

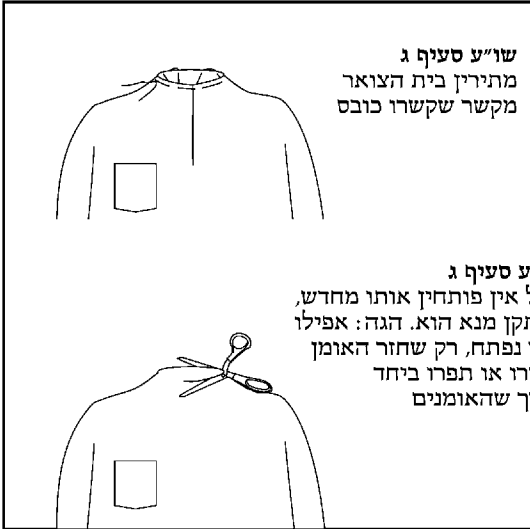


שו"ע סעיף א
דיש לזוהר שלא להתיר שום קשר שהוא שני קשרים
זה על זה,

שו"ע סעיף א
והא דבעינן ב' קשרים זה על זה,
היינו כשקושר ב' דברים ביחד,
אבל אם עשה קשר בראש אחד של
חוט או משיחה דינו כשני קשרים



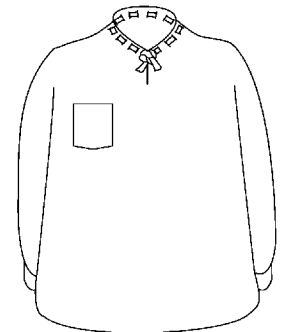
מ"ב ס"ק יז
ויש מפרשים שנשמט מנעלו מרוב רגלו ע"י שאין
מהדק ורוצה ליתן הרצועה בנקב אחר



שו"ע סעיף ג
מתירין בית הצואר
מקשר שקשרו כובס

שו"ע סעיף ג
אבל אין פותחין אותו מחדש,
דמתקן מנא הוא. הגה: אפילו
כבר נפתח, רק שחזר האומן
וקשרו או תפרו ביחד
כדרך שהאומנים

מ"ב ס"ק כג
דכתונת שנתקשרו המשיחות ולא יוכל
להתיר שרי לכו"ע לנתקן



הלכות קשר - שו"ע סי' שי"ז												
הקשר	אומן		הדיוט		שני קשרים		קשר אחד		קשר אחד בראש החוט		עניבה וכן ב' עניבות זע"ז	עניבה ע"ג קשר
	לרשי	לרי"ף	לרשי	לרי"ף	לרשי	לרי"ף	לרשי	לרי"ף	לרשי	לרי"ף	לרשי	לרי"ף
הזמן	לרשי	לרי"ף	לרשי	לרי"ף	לרשי	לרי"ף	לרשי	לרי"ף	לרשי	לרי"ף	לרשי	לרי"ף
לעולם	חייב	חייב	חייב	חייב	חייב	חייב	חייב	חייב	חייב	חייב	חייב	חייב
מקצת זמן	פטור	פטור	פטור	פטור	פטור	פטור	פטור	פטור	פטור	פטור	פטור	פטור
תוך שבוע	לד"א פטור	לד"ב מותר	לד"א פטור	לד"ב מותר	לד"א פטור	לד"ב מותר	לד"א פטור	לד"ב מותר	לד"א פטור	לד"ב מותר	לד"א פטור	לד"ב מותר
תוך יום אחד	פטור	מותר	פטור	מותר	פטור	מותר	פטור	מותר	פטור	מותר	פטור	מותר



שו"ע סעיף ה
עניבה מותר,
דלאו קשר הוא..

שו"ע סעיף ה
ואפילו אם עשה
קשר אחד למטה,
נוהגין בו היתר



מ"ב ס"ק לד
הפותל חבלים חייב משום קושר

איזה דברים הם בכלל מלאכת מבשל?

אחד המבשל את המאכל או את הסממנין, או המחמם את המים או חלב אף דהמים ראוי לשתייה בלא בישול, ואחד האופה את הפת הכל ענין אחד הוא וחייב משום מבשל. המתוך אחד ממיני מתכות כל שהוא, או המחמם את המתכות עד שתעשה גחלת ה"ז תולדת מבשל, ומתחלה כשנעשה ברזל רך חייב משום מבשל, ואח"כ כשנעשה גחלת בושרת חייב משום מבשר, וכן הממסס את הדונג או את החלב או את הזפת והכופר והגפרית וכיוצא בהן ה"ז תולדת מבשל וחייב, וכן המבשל כלי אדמה עד שיעשו חרס חייב משום מבשל, וכן הנותן חתיכת עץ בתנור כדי שיתייבש וידוע שמתחלה הוא מתרפה ויוצא ממנו הלחלוחית חייב משום מבשל. כללו של דבר בין שרפה גוף קשה באש או שהקשה גוף רך ה"ז חייב משום מבשל, ויש לזוהר מאד שלא להניח עצים לחים על התנור ליבשן אחר שקיעת החמה דהוא חשש דאורייתא.

כמה צריך לבשל ויהא חייב?

הניח בשר ע"ג גחלים, אם נצלה צליה גמורה כשיעור גרוגרת חייב, ואפילו הגרוגרת אינה במקום אחד אלא מתלקט משנים ושלושה מקומות ג"כ חייב, ואפילו אם לא היה צליה גמורה רק כמאב"ד ג"כ חייב, אלא דבזה שאינו צליה גמורה צריך שיהיה הבשר צלוי משני הצדדים של הבשר דוקא וא"ל פטור, וכ"ז הוא לענין חטאת אבל איסורא יש בכל גוונא, וכן השיעור גרוגרת הוא ג"כ רק לענין חיוב חטאת אבל איסור דאורייתא יש בכל גוונא.

בישל בשבת במזיד מתי מותר ליהנות מהמלאכה?

המבשל בשבת או שעשה אחת משאר מלאכות במזיד אסור לו לעולם ליהנות מאותה מלאכה, ומ"מ מותר לו ליהנות מדמיה של המלאכה, וגם הקדירה שבישל בה בשבת אסורה לו לבשל בה מפני שהיא בלועה מדבר האסור לו, ודוקא המבשל לבריא, אבל המבשל לחולה מותרת הקדירה, ולאחרים מותר למוצאי שבת מיד ואפי' למי שנתבשל בשבילו, דלא בעינן להמתין בכדי שיעשו אלא במלאכה הנעשית ע"י א"י בשביל ישראל, אבל דבר שנעשה ע"י ישראל בידים א"צ להמתין בכדי שיעשו.

בישל בשבת בשוגג מתי מותר ליהנות מהמלאכה?

בשוגג [ושגג בדין או שכח בכלל שוגג הוא] אסור בו ביום גם לאחרים ולערב מותר גם לו מיד. וי"א דבמזיד אסור בין לו בין לאחרים עד מו"ש, ובשוגג מותר גם לו מיד, ובמקום הצורך יש לסמוך על זה בבשול בשוגג. וכל שיש ספק פלוגתא בזה אי הוי בכלל בישול או לאו או בשאר מלאכות כה"ג אין לאסור בדיעבד. ואם היא מלאכה דרבנן אם עשה אותה בשוגג אין לאסור בדיעבד ליהנות ממנה להג"א והח"א, ולהפ"מ"ג חד דינא אית להו ובשוגג צריך להמתין עד מו"ש. וכ"ז דוקא בדבר שנעשה מעשה בגוף הדבר שנשנתה מכמות שהיה כמבשל וכיו"ב, אבל המוציא מרשות לרשות שלא נשנתה הדבר מכמות שהיה, אם בשוגג מותר אפילו לו ואפילו בו ביום, ואם במזיד אסור אפילו לאחרים עד מו"ש מיד, ומ"מ יש להחמיר בכל איסורי תורה כמו מבשל. ובנוגע וזרע בשבת דבל"א"ה אין יכול ליהנות לאלתר שוגג שיה למזיד דבשניהם צריך לעקור הנטיעה.

מעשה שבת האם הוי דבר שיש לו מתירין?

אם היה במו"ש יו"ט אפילו בישל בהיתר כגון שבישל בשבת

לחולה מ"מ אסור לבריא גם ביו"ט ראשון דאין שבת מכין ליו"ט. אם נתערב בשבת אותו דבר שנתבשל במזיד באחרים אינו מתבטל ואסור לו בשבת ליהנות מזה, אבל במו"ש מותר ליהנות לכרוע דמתבטל אז, ויש חולקין ע"ז, אבל בשוגג לכרוע הוי דבר שיש לו מתירין במו"ש ואינו בטל, ואם נתערב במו"ש מתבטל לכרוע. וכ"ז להמבשל בעצמו אבל לאחרים לכרוע מקרי דבר שיש לו מתירין.

בישל או שחט לחולה בשבת האם מותר לבריא?

השוחט בשבת לחולה בין שחלה מאתמול בין שחלה היום מותר הבריא לאכול ממנו חי בשבת, ובלא מליחה דאסור למלוח בשבת והדחה בעי משום דם בעין, אבל המבשל או עשה שאר מלאכה לחולה אסור בשבת לבריא או לחולה שאין בו סכנה, ואפילו אין ע"ז לבשל לחולה שאיב"ס ג"כ אסור לאכול מזה ובפ"מ"ג מפקפק בזה, דחיישינן שמא ירבה בשבילו ליתן בשר לתוך הקדירה, וזהו איסור דאורייתא כשמרבה בשבילו אפילו הוא מרבה בפעם אחת קודם שיתן הקדירה על האש, וי"א דהוי דרבנן כיון שהוא בפעם אחת, ואפי' בישל ע"י אינו יהודי אסור בשבת לבריא ליהנות ממנו, אבל במו"ש מותר מיד בין ע"י עכו"ם בין ע"י ישראל ולא בעינן לזה בכדי שיעשה. וטעימה אם התבשיל יפה בשביל החולה מותר גם בשבת.

קצץ פירות לחולה האם מותר לבריא?

אם קצץ פירות מן המחובר לחולה בשבת, אפי' היה חולה מבע"י והיה בדעתו מבע"י לקצוץ הפרי בשבת אסור לבריא בשבת משום שגדל והולך בשבת ויש בו משום מוקצה, אבל פרי שנגמר בשולו ושוב אין גדל והולך מועלת בו הכנה אע"פ שהוא מחובר, אבל חולה שנחלה היום אסור בכל גוונא ליהנות לבריא משום מוקצה דמחובר, וי"א דהגידולים מתבטלים בעיקר שהוא הרוב של היתר ומותר לבריא כשנחלה מבע"י.

האם אסור לבשל בתולדות האור ותולדות החמה?

כשם שאסור לבשל באור כך אסור לבשל בתולדת האור והמבשל בו חייב, לפיכך המניח פירות או מים על התנור לאחר שהוסק התנור ונתבשלו שם חייב, ומדרבנן אסור להניח אפילו קודם שהוסק, וכל דיני בישול שייכים גם בדבר שנתבשל ע"י תולדת האור. ואפילו בתולדת חמה אסור לבשל ואפילו בדיעבד אסור, ואפשר דלאחר שבת מותר אף למבשל עצמו, ולהשהות על תולדת חמה מותר, ורע"א מצד דגם על תולדת אור מותר להשהות דלא גרע מכירה גרופה דמותר, וכן אסור להטמינה בחול או באבק דרכים שהותמו מכח חמה, ואפילו אם הביעה צליה כ"צ ג"כ אסור להטמינה, ואפילו מבע"י דחול הוא דבר המוסיף הבל, וי"א דמותר להטמין בו מבע"י דכל שהוחם בע"ש מן החמה מצטנן לגמרי כליל שבת, ואף דחול מקרי מוסיף הבל היינו בתבשיל רותח אבל לא בתבשיל צונן, ואפילו אם לא יטמין אלא יגלגלה בשבת ע"ג חול החם כדי שתצלה נמי אסור, וע"כ אסור לצלות ביצה על גג רותח מחמה. תולדת חמה מותר להטמין בשבת בדבר שאינו מוסיף הבל. המבשל בחמי טבריא פטור מחטאת דהוי כתולדת חמה, אבל אסור וחייב מכת מרדות, הלכך אסור להעמיד מאכל ע"ג חמי טבריא בשבת אבל להשהות עליהן מע"ש מותר, ולהניח בתוכן אסור משום הטמנה בדבר המוסיף הבל.

הגנה בדעתך... הדלקת העלקטע"ר שאורו לבן (פלארעסינ"ט) האם הוי מלאכה דאורייתא?



Sponsored By: DollarPhone

זכות הלימוד

כל הזכויות שמורות
המחבר מוסיף על ידיו
© מיתחלת הסתעף



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מרחיבה העתיד

משנה ברורה
מן סימן שיח סעיף א עד סימן שיח סעיף ד

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

יב שבת

סימן שי"ח

דין המבשל בשבת - חלק ב'

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
המבשל הוא מאבות מלאכות שכן במשכן היו מבשלים סממנים לצבתו בה - כיון דמשבתו על ידי הבישול - והכל עמין אחד הוא דאפייה הוא מענין בישול אלא שאפייה הוא בפת ובישול הוא בשאר דברים - שהרי בחימומו הוא מרככו שיהא ראוי לתקנו ולעשות ממנו כלי והרי הוא מרפה דבר הקשה - דקודם שמתחזק הכלי תצרך בהכבשן ותעשה חרט כראוי מתבשל בה טיט של הכלי - שמתחלה הוא מתרפה יוצא ממנו הלחלוחית משום הכי חייב משום מבשל - כיון שהקשה מסתמא מתרפה תחילה וחייב על הרפוי (מ"ב א' שעה"צ ר' שו"ע הרב ז')	"אחד המבשל את המאכל או את הסממנין" - או "המחמם את המים" נ"ל אף דמים ראוי לשיניה בלא בישול וה"ה חלב מ"מ חייב - ואחד "האופה" את הפת - "המתוך" אחד ממניי מתכות כל שהוא או המחמם את המתכות עד שתעשה גחלת הרי זה תולדת מבשל וכן הממסט את הדינג [שעוד] או את החלב או את הזפת והכופר והגפרית וכיוצא בהן הרי זה תולדת מבשל וחייב - וכן המבשל "כלי אימה עד שיעשו חרט" חייב משום מבשל - וכן הנותן "חתיכת עץ בתנור" כדי שתייבש וידוע שמתחלה הוא מתרפה ויוצא ממנו הלחלוחית חייב משום מבשל, כללו של דבר בין שרפה גוף קשה באש - או "שהקשה גוף רך" הרי זה חייב משום מבשל (מ"ב א')			"מלאכת מבשל"
שהרי בחימומו הוא מרככו שיהא ראוי לתקנו ולעשות ממנו כלי והרי הוא מרפה דבר הקשה - שהרי "נעשה דבר השרוף" (מ"ב א' שעה"צ א')	המתוך אחד ממניי "מתכות כל שהוא" או המחמם את המתכות עד שתעשה גחלת, מתחילה "כשנעשה הברבל רך חייב משום מבשל" ואחר זה "כשנעשה גחלת בערת חייב משום מבעיר" (מ"ב א' שעה"צ א')			"המתוך" אחד ממניי מתכות או "המחמם" את המתכות
דהוא "חשש דאורייתא" ידוע שמתחילה מתרפה ויוצא ממנו הלחלוחות (מ"ב א')	"יש להזהר מאד" שלא להניח עצים לחים על התנור ליבשן אחר שקיעת החמה (מ"ב א')			להניח "עצים לחים על התנור ליבשן"
- דאיסור דאורייתא יש בכל גווי דקיימא לן חצי שיעור אסור מן התורה (מ"ב א')	אם נצלה צליה גמורה "כשיעור גרוגרות חייב אפילו הגרוגרות אינה במקום אחד" אלא מתלקט משנים ושלשה מקומות גם כן חייב - ואסור מדאורייתא אפילו לצלות פחות מכשיעור גרוגרות" (מ"ב א')		הניח בשר על גבי גחלים ונצלה צליה גמורה "אם לא נצלה כשיעור גרוגרות פטור" - אבל אסור מדאורייתא (מ"ב א')	הניח בשר על גבי גחלים ונצלה "צליה גמורה"
- (דהוכר בסעיף ט' דערי מבשל כדי קליפה ומבאר שם באיזה אחרונים זהו כמאכל בן דרוטאי הלא הוא רק בצד אחד ולא עדיף מעל גבי גחלים) - דאיסור דאורייתא יש בכל גווי דקיימא לן חצי שיעור אסור מן התורה (מ"ב א' שעה"צ ד')	הניח בשר על גבי גחלים ולא נצלה צליה גמורה רק כמאכל בן דרוטאי חייב רק "אם נצלה כשיעור גרוגרות של הבשר משני צדדים" - (והשע"צ כתב שיש לעיין על עיקר הדין שהזכר בגמרא דעל כמאכל בן דרוטאי בעיני משני הצדדים דוקא כדי להתחייב - אבל "אסור מדאורייתא אפילו לצלות פחות מכשיעור גרוגרות" ואפילו שלא יהא הבשר צלי משני הצדדים (מ"ב א' שעה"צ ד')		הניח בשר על גבי גחלים ולא נצלה צליה גמורה רק כמאכל בן דרוטאי "אפילו נצלה השיעור גרוגרות אבל לא נצלה משני צדדים" של הבשר פטור - אבל אסור מדאורייתא (מ"ב א')	הניח בשר על גבי גחלים ולא נצלה צליה גמורה "רק כמאכל בן דרוטאי"
	דאין לאסור בדיעבד דכל האיטור להנות ממה שבישל בשבת הוא רק מדרבנן שקנסוהו "וספיקא דרבנן לקולא" (מ"ב ב')		המבשל בשבת בדבר שיש ספק פלוגתא אי היי בכלל בישול או לא "מוותר בדיעבד" בין לו ובין לאחרים (מ"ב ב')	"להנות ממה שבישל בשבת בדבר שיש ספק פלוגתא" אי הוי בכלל בישול, וה"ה בשאר מלאכות שעשה שיש ספק פלוגתא אי הוי בכלל מלאכה
דבמיד "אין שום אחד מהפוסקים שיקל בשבת בו ביום" אפילו באיטור דרבנן - דהא לדברי הרמב"ם דפסק כר' יהודה דבמלאכה דאורייתא במיד אסור לעולם גם בדרבנן צריך להיות במיד כן דהא ר' יהודה סובר דלא קנסו שוגג אטו מיד בדרבנן "אל במיד גופא לא מצינו בגמרא שיחלוק ר' יהודה בין דרבנן לדאורייתא", וצריך עיון (בה"ל המבשל)	אסור להנות ממלאכה דרבנן שעשה בשבת במיד "בשבת בו ביום לכולי עלמא" - ולדעת "הבה"ל אסור לו לעולם" כיון העושה מלאכה דאורייתא דכתב הבה"ל שצריך עיון על הגרי"א המתיר במיד במוצאי שבת מיד הו"ל לאסור לו לעולם כיון העושה מלאכה דאורייתא במיד (בה"ל המבשל)	דכתב שם הגרי"א דבמלאכה דרבנן ר' יהודה סבר כר' מאיר ומשמע שם דבין לעיני שוגג ובין לעיני מיד וכן משמע מהרמב"ם שפסק במטביל דבמיד לא ישתמש בהן עד מוצאי שבת ומשמע דבמוצאי שבת מותר אפילו לו (בה"ל המבשל)	לדעת "הגרי"א" מותר להנות ממלאכה דרבנן שעשה בשבת במיד "במוצאי שבת מיד" (בה"ל המבשל)	"להנות ממלאכה דרבנן שעשה בשבת במיד"



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורה השנייה

משנה ברורה
מן סימן שיח סעיף א עד סימן שיח סעיף ד

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

יב שבת

סימן שי"ח

דין המבשל בשבת - חלק ג'

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
להנות ממלאכה דרבנן שעשה בשבת "בשוגג"	לדעת "הפרמ"ג" אסור להנות ממלאכה דרבנן שעשה בשבת בשוגג "בשבת" בו ביום - רק צריך להמתין עד מוצאי שבת (בה"ל המבשל)	דהביאור הגר"א כתב ומסיק להלכה דאפילו לדעת השלחן ערוך שפסק כר' יהודה היינו בדאורייתא אבל במלאכה "דרבנן הוא סובר דלא קנסו שוגג אטו מויד" הביא לזה סוגיות מפורשות וכן פסק הרמב"ם דהמטביל כלים בשבת בשוגג ישתמש בהן במייד אל ישתמש בהן עד מוצאי שבת (בה"ל המבשל)	לדעת "הגר"א" מותר להנות בשבת ממלאכה דרבנן שעשה בשבת בשוגג אפילו לדעת השלחן ערוך שפסק כר"י וכן פסק הח"א (בה"ל המבשל)	להנות ממלאכה דרבנן שעשה בשבת "בשוגג"
מפני שהוא "בליעה מדבר האסור לו" (מ"ב ד')	אסור לבשל בקידרה "שבישל בה בשבת לבריא" באיסור (מ"ב ד')	מותר לבשל בקידרה "שבישל בה בשבת לחולה" בהיתר (מ"ב ד')	אסור לבשל בקידרה "שבישל בה בשבת לחולה" בהיתר (מ"ב ד')	לבשל "בקידרה שבישל בה בשבת"
משום דבמלאכה הנעשית על ידי אינו יהודי בשביל ישראל בשבת "יש חשש שקל בעיניו האיסור דאמרה לאינו יהודי ויבוא לעשות כן פעם אחרת" כדי שיהיה מוכן לו במוצאי שבת מיד (מ"ב ה')	נתבשל בשבת בשביל ישראל או שנעשה מלאכה בשבת בשביל ישראל "על ידי אינו יהודי בשביל ישראל" צריך הישראל להמתין במוצאי שבת עד בכדי שיעשו (מ"ב ה')	"דלא בעינן להמתין בכדי שיעשו אלא במלאכה הנעשית על ידי אינו יהודי בשביל ישראל" משום דקל בעיניו איסור דאמרה לאינו יהודי ויבוא לעשות כן פעם אחרת כדי שיהיה מוכן לו במוצאי שבת מיד אבל דבר שנעשה על ידי ישראל בידיים הואי ליכא למיחש דעל ידי זה שנתיר למוצאי שבת מיד יבא פעם אחרת לומר לישראל לבשל לו שבת בשביל זה ועוד שדו"ש לא ישמע לו דאין אדם חוטא ולא לו (מ"ב ה')	או שנעשה מלאכה בשבת בשביל ישראל "על ידי ישראל" בידיים מותר למוצאי שבת לישראל אחר מיד אפילו למי שנתבשל בשבילו ואינו צריך להמתין במוצאי שבת עד בכדי שיעשו (מ"ב ה')	נתבשל "בשבת בשביל ישראל" או שנעשה מלאכה בשבת בשביל ישראל, "שיצטרך הישראל להמתין במוצאי שבת עד בכדי שיעשו"
"דאין שבת מכין ליום טוב" (מ"ב ה')	נתבשל בשבת במוצאי שבת היה יום טוב "אפילו נתבשל בהיתר בשבת" כגון שבישל בשבת לחולה אסור לבריא גם ביום טוב ראשון, "יש לחוש לטברא זו" (מ"ב ה' שו"ע הרב ג')	"דס"ל שאין הכנה שייך בו"ה" מטעם שיתבאר בס"י תק"א (שו"ע הרב ג')	"יש אומרים" שאם נתבשל בשבת במוצאי שבת היה יום טוב אינו צריך להמתין לאכול עד יום טוב (שו"ע הרב ג')	"נתבשל בשבת במוצאי שבת היה יום טוב, שיצטרך להמתין לאכול עד יום טוב"
דכיון דלמוצאי שבת יהיה מותר לאחרים מקרי דבר שיש לו מותרין דאינו בטיל אפילו באלף היינו כיון שבו ביום חל עליו שם דבר שיש לו מותרין לגבי אחרים שאין בטל להם ברוב חל עליו שם דבר שיש לו מותרין גם לגבי המבשל ונאסר לו התערובות הזה לעולם (מ"ב ה' שו"ע הרב ד')	לדעת "המג"א אסור" להמבשל ליהנות מזה התערבות בשבת (מ"ב ה')		לדעת "החוט דעת מותר" לו ליהנות להמבשל ליהנות מזה התערבות בשבת (מ"ב ה')	נתבשל בשבת "במזיד ואחר כך נתערב אותו דבר באחרים בשבת", שיהנה "המבשל בעצמו" מזה התערבות בשבת
"דלענין אחרים לכולי עלמא מקרי דבר שיש לו מותרין" מין דמותר לאחרים מוצאי שבת (מ"ב ה')	"אסור לכולי עלמא לאחרים ליהנות מזה התערבות בשבת" (מ"ב ה')			נתבשל בשבת במזיד ואחר כך נתערב אותו דבר באחרים בשבת, שיהנה מזה התערבות בשבת
"דבשוגג לכולי עלמא הי דבר שיש לו מותרין" במוצאי שבת ואינו בטיל בשבת (שעה"צ י"ב)	"אסור" להמבשל בעצמו או לאחרים ליהנות מזה התערבות בשבת (שעה"צ י"ב)			נתבשל בשבת במזיד ואחר כך נתערב אותו דבר באחרים בשבת, שיהנה המבשל בעצמו או אחרים מזה התערבות "מוצאי שבת"
		"דמתבטל או במוצאי שבת" (שעה"צ י"ג)	"מותר לכולי עלמא" ליהנות מזה התערבות מוצאי שבת (שעה"צ י"ג)	נתבשל בשבת במזיד ואחר כך נתערב אותו דבר באחרים בשבת, שיהנה המבשל בעצמו או אחרים מזה התערבות "מוצאי שבת"
		דמתבטל לכולי עלמא מטעם הכתוב ביר"ד, דבטל ברוב ואינו נקרא דבר שיש לו מותרין דהיינו שאפשר לאחרים לאכול התערבות הזה בהיתר גמור שלא מחמת ביטול ברוב מפני שאינו נקרא דבר שיש לו מותרין אלא כשיש צד היתר למי שנאסר לו אבל "כאן אין היתר בלא ביטול ברוב אלא לאחרים שלא נאסר להם כלל ממוצאי שבת ואילך" (שעה"צ י"א שו"ע הרב ד')	"מותר לכולי עלמא" ליהנות מזה התערבות מוצאי שבת (שעה"צ י"א)	נתבשל בשבת במזיד ואחר כך נתערב אותו דבר באחרים בשבת, שיהנה מזה התערבות



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מנהלת המעלה

משנה ברורה מן סימן שיח סעיף א עד סימן שיח סעיף ד

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

יב שבת

סימן שי"ח

דין המבשל בשבת – חלק ד'

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין	
		- משום "דם בעין" – "דאסור למלח בשבת" וליכא איטור משום דם הבלוע בו כל זמן שלא פירש הרם - הטעם כיון "דעיקר השחיטה לצורך החולה" דאי אפשר לכיית בשר בלא בלא שחיטת כל הבהמה "ולא שייך בזה שמא ירבה בשבילו" - דהא אנו קיימא לן כר' שמעון דלית לו מוקצה אלא היכי דחזיה בידים כגון נר שהוליקו עליו באותו שבת ודחזיה בידים שלא להשתמש בו באותה שבת כיון שהוליק בו אבל "גבי בהמה לא חזיה בידים" (מ"ב ח' ט"ו י')	מותר לבריא לאכול "חי" – "אחר דחזה" - "ובלא מליחה" "ממנה שנשחט" לחולה בשבת בין שחלה החולה מערב שבת – "ובין שחלה החולה בשבת", ולא אמרנו דהבהמה היא מוקצה מחמת איטור דאיתקצאי בבין השמשות מחמת איטור שחיטה שבאותו פעם לא היה חולה עדיין שידיה דעתו עליה לשחטה (שו"ע א' מ"ב ח' י')	"לאכול הבריא בשבת ממנה שנשחט לחולה" שיש בו סכנה בשבת	
	דמין שהוליקו עליו באותו שבת "דחזיה בידים" שלא להשתמש בו באותה שבת אמרנו היא מוקצה מחמת איטור כיון דאיתקצאי בבין השמשות מחמת איטור ואפילו ר' שמעון דלית לו מוקצה ואנו קיימא לן כוותיה מרדכי דחזיה בידים (מ"ב ח' ט')			לטלטל נר שהוליקו עליו באותו שבת "כשכבתה בשבת בשביל חולה" שיש בו סכנה	
	דחזישנין "שמא ירבה בשבילו" ליתן בשר לתוך הקדרה והוא איטור דאורייתא כשמרבה בשבילו אפילו הוא מרבה בפעם אחת קודם שיתן הקדירה על האש, ו"א דהוי דרבנן כיון שהוא בפעם אחת (שו"ע ב' מ"ב ג')	אסור לאכול "בשבת" ממנה שנתבשל לחולה בשבת (שו"ע ב')	"מוצאי שבת מיד" מותר לאכול ממנה שנתבשל לחולה בשבת ולא בעינן לזה בכדי שיעשה (מ"ב י"א)	"לאכול ממנה שנתבשל לחולה" שיש בו סכנה בשבת	
			מותר לטעום בשבת ממנה שנתבשל לחולה בשבת "כדי לידע אם התבשיל יפה בשביל החולה" (מ"ב י"א)	"לטעום בשבת ממנה שנתבשל לחולה" שיש בו סכנה בשבת	
	אסור שיאכל חולה שאין בו סכנה ממנה שנתבשל לחולה בשבת – "אפילו אין עובר גלולים לבשל עברו" (שו"ע ב' שעה"צ י"ט)		"הפרמ"ג מפקפק" אם מותר לו לאכול ממנו אם אין עובר כוכבים לבשל עברו (שעה"צ י"ט)	"שיאכל חולה שאין בו סכנה בשבת ממנה שנתבשל לחולה בשבת"	
	דחזישנין שמא ירבה בשבילו ליתן בשר לתוך הקדרה והוא איטור דאורייתא כשמרבה בשבילו אפילו הוא מרבה בפעם אחת קודם שיתן הקדירה על האש ו"א דהוי דרבנן כיון שהוא בפעם אחת (שו"ע ב' מ"ב ג')	"אסור לבריא" לאכול בשבת ממנה שבשיל אינו יהודי לחולה שיש בו סכנה בשבת (רמ"א ב' מ"ב י"ד)	פשוט כיון שהוא חולה שיש בו סכנה ומותר לבשל עבירו (שו"ע ב')	לאכול "בשבת ממנה שבישול אינו יהודי" בשבת לחולה שיש בו סכנה	
	משום "בשולי נכרים" כמו שכתב ב"י"ד סימן קי"ג דכיון דבמציא שבת יכול ישראל לבשבל עבירו אם כן מה שנתבשל האיני יהודי בשבת חזר לאסורו משום בישל אינם יהודים (באה"ט ה')	(לדעת הט"ז אסור להבריא למצאי שבת וגם ההחלה מותר רק בשעת הדחק) כתב הבאה"ט שיש לעיין ב"י"ד סימן קי"ג ס"ק י' שכתב שם "בשם האחרונים דאסור אפילו לחולה עצמו" לאכול במצאי שבת ממנה שבישול אינו יהודי לחולה בשבת וכן כתב השלחן ערוך הרב (באה"ט ה' שו"ע הרב ה')	דכיון "דהאינו יהודי בישל בודיתר לא בעי להמתין בכדי שיעשו" וגם לא גזרו בזה משום בישולי אינו יהודי (מ"ב י"ד)	מותר לאכול "מוצאי שבת מיד" ממנה שבשיל אינו יהודי בשבת לחולה שיש בו סכנה (מ"ב י"ד)	
	משום שגדל והולך בשבת יש בו משום "מוקצה" - מפני "שאינו הכנה מועלת כלל במחזור כיוצא בזה שהוא גדל והולך בשבת" (מ"ב ט"ו)	אסור לבריא לאכול בשבת מפירות שגדל והולך בשבת" שקצץ מן המחזור לחולה בשבת, - ואפי' היה חולה מבעוד יום והיה בדעתו מבעוד יום לקצוץ הפרי בשבת אפילו הכי אסור (מ"ב ט"ו)	דפרי שנגמר בשולו ושוב אין גדל והולך "מועלת בו הכנה" אף על פי שהוא מחובר – "דבטל הגדולים בעיקר" שהוא הרוב של היתר (מ"ב ט"ו ט')	מותר לאכול "מפירות שנגמר בשולו" ושוב אין גדל והולך שקצץ מן המחזור בשבת לחולה שחלה בערב שבת – ולדעת "המג"א והג"ר"א מותר לאכול מפירות אפילו שגדל והולך בשבת" שקצץ מן המחזור בשבת לחולה שחלה בערב שבת (מ"ב ט"ו ט')	לאכול (וליהנות) בשבת מפירות שקצץ מן המחזור בשבת לחולה שחלה "בערב שבת"
	משום "מוקצה דמחזור" (מ"ב ט"ו)	אסור לבריא לאכול בשבת מפירות שקצץ מן המחזור בשבת לחולה שחלה בשבת אפילו מפירות שנגמר בשולו ושוב אין גדל והולך" (מ"ב ט"ו)		לאכול (וליהנות) בשבת מפירות שקצץ מן המחזור בשבת לחולה שחלה "בשבת"	



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורה השנייה

משנה ברורה מן סימן שיח סעיף א עד סימן שיח סעיף ד

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

יב שבת

סימן שי"ח דין המבשל בשבת - חלק ה'

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
לבשל בשבת או המבשל בשבת "בתולדת האור", כגון ליתן ביצה בעד קדירה או לשבר ביצה על הסודר שהוחם באור כדי שיוצלה			אסור לבשל בשבת בתולדות האור "וכל דיני בישול הנוכחים בסימן זה שייכים גם בדבר שנתבשל על ידי תולדת האור" - והמבשל בו כמאכל בן דרוסאי חייב (ש"ע ג' מ"ב י"ז ש"ע הרב ז')	דכשם שאסור לבשל באור כך אסור לבשל בתולדת האור - משום מבשל, כמו מבשל על האור (ש"ע ג' מ"ב י"ז)
להניח בשבת או אם הניח בשבת פירות או מים "על התנור או בתוך הקאבלין"			אסור להניח פירות או מים על התנור או בתוך הקאבלין אפילו קודם שהוסק התנור, - והמניחו לאחר שהוסק התנור ונתבשלו שם חייב (מ"ב י"ז)	מדרבנן וכדלקמיה - דהמבשל בתולדת האור חייב (מ"ב י"ז)
לבשל בשבת או המבשל בשבת "בחמה עצמה", כגון ליתן ביצה בחמה כדי שתצלה או ליתן מים בחמה כדי שיוחמו	מותר לבשל בשבת בחמה עצמה וכל שכן דמותר התבשיל אם בישלה בשבת בחמה עצמה (ש"ע ג')		מפני "שאין דרך בישול בכך" ואין לגזור על חמה משום אור מפני שחמה אינה מתחלפת באור (מ"ב כ"א ש"ע הרב ח')	
לבשל בשבת או המבשל בשבת "בתולדת חמה", כגון בסודר שהוחם בחמה או לגלגל בשבת על גבי חול החם כדי שתצלה או לצלות ביצה על גג רותח מחמה או להעמיד מאכל על גבי חמו טבריא (מ"ב כ')	אם בישל בתולדות חמה פטור מחטאת - ואפשר "ולאחר השבת מותר אף להמבשל עצמו" (מ"ב י"ח כ')		"אסור לבשל" בתולדת חמה - כגון בסודר שהוחם בחמה וכן אסור לגלגלה על גבי חול ואבק דרכים שהוחמו מכח חמה - ואם בישל בתולדת חמה "חייב מכת מרדות" - "ואסור אפילו בדיעבד" (ש"ע ג' מ"ב י"ח כ')	"גזירה אטו תולדות האור" - גזירה משום תולדות האור שהרואה סבור שהוחם הסודר באור - "דאיסור יש בוה" - (ש"ע ג' מ"ב כ')
"להטמין דבר צונן או דבר חם ערב שבת או בשבת בתולדת חמה הבל" כגון "להטמינה בחמו טבריא"			"אסור" להטמין דבר צונן או דבר חם ערב שבת או בשבת בתולדת חמה המוסף הבל - כגון להטמינה בחמו טבריא (מ"ב כ')	דאסור להטמין בדבר המוסף הבל אפילו מבעוד יום גזירה שמה יטמין ברמץ כמו שנתבאר בסי' רנ"ז - דחמי טבריא חשוב דבר המוסף הבל כמו שכתב סימן שכ"ו ס"ג (מ"ב כ' ש"ע הרב ז')
"להטמין דבר צונן בתולדת חמה מבעוד יום" בדבר המוסף הבל כגון להטמינה "בחול או באבק דרכים שהוחמו מכח חמה"	בחידישי רע"א הביא בשם הרשב"א "דמותר להטמין מבעוד יום בחול" או באבק דרכים שהוחמו מכח חמה אף דחול מקרי דבר המוסף הבל (מ"ב י"ט)		אסור להטמין דבר צונן בתולדת חמה אפילו מבעוד יום בדבר המוסף הבל כגון להטמינה בחול או באבק דרכים שהוחמו מכח חמה "אפילו אם הביצה צליה כל צרכו" גם כן אסור להטמינה (ש"ע ג' מ"ב י"ט בה"ל להטמינה)	דחול הוא דבר המוסף הבל כמבואר לעיל בסימן רנ"ז ס"ג ואסור להטמין בו אפילו מבעוד יום כמבואר שם "דאיסור הטמנה הוא אפילו במבשיל כל צרכו" כמו שכתב בסימן רנ"ז ס"ו (מ"ב י"ט בה"ל להטמינה)
"להטמין דבר חם בתולדת חמה מבעוד יום" בדבר המוסף הבל כגון להטמינה "בחול או באבק דרכים שהוחמו מכח חמה"	לדעת רע"א הניל ???		אסור להטמין דבר חם בתולדת חמה אפילו מבעוד יום בדבר המוסף הבל כגון להטמינה בחול "אפילו לדעת הרע"א" הניל (שעה"צ כ"ד)	דבתבשיל "רותח מקרי חול דבר המוסף הבל" אפילו לדעת הרע"א ואסור להטמין בדבר המוסף הבל אפילו מבעוד יום (שעה"צ כ"ד)
"להטמין דבר צונן בתולדת חמה מבעוד יום" בדבר המוסף הבל כגון להטמינה בחול או באבק דרכים שהוחמו מכח חמה			אסור להטמין דבר צונן בתולדת חמה אפילו מבעוד יום בדבר המוסף הבל כגון להטמינה בחול או באבק דרכים שהוחמו מכח חמה "אפילו אם הביצה צליה כל צרכו" גם כן אסור להטמינה (ש"ע ג' מ"ב י"ט בה"ל להטמינה)	דחול הוא דבר המוסף הבל כמבואר לעיל בסימן רנ"ז ס"ג ואסור להטמין בו אפילו מבעוד יום כמבואר שם "דאיסור הטמנה הוא אפילו במבשיל כל צרכו" כמו שכתב בסימן רנ"ז ס"ו (מ"ב י"ט בה"ל להטמינה)
"להטמין דבר חם בתולדת חמה בשבת" בדבר המוסף הבל כגון להטמינה בחול או באבק דרכים שהוחמו מכח חמה			"אסור" להטמין דבר חם בתולדת חמה בשבת בדבר המוסף הבל כגון להטמינה בחול אפילו לדעת הרע"א הניל (שעה"צ כ"ד)	דבתבשיל "רותח מקרי חול דבר המוסף הבל" אפילו לדעת הרע"א ואסור להטמין בדבר המוסף הבל אפילו מבעוד יום (שעה"צ כ"ד)
"להטמין בשבת תולדות חמה בדבר שאינו מוסף הבל"	מותר" להטמין תולדות חמה בדבר שאינו מוסף הבל אפילו בשבת (שעה"צ כ"ד)			
"להשהות מאכל מערב שבת בחמה" כגון ליתן מערב שבת ביצה בחמה או ליתן מים מערב שבת בחמה כדי שיוחמו	מותר" להשהות מערב שבת בחמה "אפילו כשאינו גרוף או קטום" (ש"ע ג' מ"ב כ"א)		דמותר אפילו לכתחילה לבשל בשבת בחמה עצמה" ולא גורנין אטו אור "דחמה באור לא מחלף" (ש"ע ג' מ"ב כ"א)	
להשהות מאכל מערב שבת על גבי "תולדות החמה" כגון ליתן מערב שבת ביצה על גבי חמו טבריא או ליתן מים מערב שבת על גבי חמו טבריא כדי שיוחמו	מותר להשהות מאכל מערב שבת על גבי תולדות החמה "אפילו כשאינו גרוף או קטום" (מ"ב כ' בה"ל ואפילו)			
להשהות מאכל מערב שבת על גבי "תולדת האור"	החידישי רע"א מצד דמותר" להשהות מאכל מערב שבת על גבי תולדת אור אפילו כשאינו גרוף או קטום (בה"ל ואפילו)		דלא גרע מכירה גרופה דמותר כיון דלא שייך שמא יחתה" (בה"ל ואפילו)	

תבשיל שנתבשל כבר האם חייב עליו משום בישול?

תבשיל שנתבשל כל צרכו יש בו משום בישול אם נצטנן שאין היד סולדת בו אף שהוא קצת חם עדיין, ואם הרק לכלי שני אף אם היה עדיין יד סולדת בו דינו כמו נצטנן, וע"כ אסור מן התורה להניח התבשיל הזה בשבת במקום חם שהיד סולדת בו, ולערב אותו בתבשיל רותח בכלי שני יש להקל, אבל אם היד סולדת בו אף שנצטנן מרתחתו לא שייך בו בישול עוד, ונדוקא לענין להחזירו לתנור כשהוא גרוף מן הגחלים או שהם עמומים, אבל לתנור כשאינו גרוף וכ"ש על האש ממש אסור להחזיר לכו"ע אפילו רותח גמור, וי"א דכל זמן שלא נצטנן לגמרי נהגו להקל דאין בו משום בישול, אבל כ"ז כשאנו על האש ממש. וי"א דשוב אין בו משום בישול אפילו נצטנן לגמרי, והג"א לא הכריע בין השיטות, וכ"ז לענין להעמידו נגד המדורה, אבל להעמידו על האש ממש או לתנור שאינו גרוף לכ"ע אסור ע"כ מדרבנן אפילו רותח ממש.

האם יש חילוק בין מצטמק ויפה לו או רע לו?

י"א דשייך בישול דוקא אם מצטמק ויפה לו, אבל אם מצטמק ורע לו מותר להניח סמוך למדורה אפילו במקום שהי"ס"ב, וי"א דאין חילוק בזה. וכל דינים האסורין משום בשול אפילו ליתן על הכירה להתנור קודם היסק אסור.

לא נתבשל כל צרכו האם עליו משום משום בישול?

אם לא נתבשל כל צרכו ואפילו נתבשל כמאכל ב"ד וה"ה יותר עד שיגמר בישולו שייך בו בישול אפילו בעודו רותח, ואף הנה יכול לאכול ע"י הדחק מתחלה את התבשיל וחייב על שיעור כמאכל משום מבשל, מ"מ המסייע לגמרו כל צרכו בישולו גם הוא בשם מבשל וקרא מן התורה, ולפי"ז אם נטל בשבת הקדרה מן הכירה וספק לו אם כבר נתבשל כ"ע אסור לו להחזירו אף שהוא עוד בידו הכירה גרופה, כ"ש על תום בכירה שיוכל להתבשל יותר ע"י עמידתו שם. ואפילו ע"י א"י אסור לגמור הבישול, ובדיעבד אין לאסור התבשיל דיש לסמוך דכיון שנתבשל כמאכל ב"ד שוב אין בזה משום בישול, דכל שיש ספק פלוגתא אי הוה בישול אין לאסור בה בדיעבד.

דבר יבש שנתבשל האם חייב עליו משום בישול?

וה"מ שיש בישול אחר בישול בנצטנן בתבשיל שיש בו מרק, אבל דבר שנתבשל כבר כל צרכו והוא יבש מותר לשרותו בחמין בשבת אפילו בכלי ראשון רותח כדי שיהיה נימוח שם ויהיה דבר לה, אבל לא יתנו לכ"ד שעומד על גבי האש, ודוקא שנתבשל, אבל אם לא נתבשל אלא נשרה מע"ש בכלי ראשון שהי"ס"ב אסור לשרותו בחמין שהי"ס"ב בשבת, ויש מקילין בדבר, וי"א דהמקילין מיירי בדבר שדרכו וטבעו קל להגמר בישולו אף בכלי ראשון שהוסר מן האש, אבל דבר שאין דרכו להתבשל לגמרי בכלי ראשון לכו"ע אסור, וטוב להחמיר בכל גוונא, וכ"ז לענין לשרותו בכלי ראשון, אבל לשרותו בכ"ש אף שהי"ס"ב יש להקל בכל גוונא כיון שבע"ש נשרה בחמין שהי"ס"ב.

באיזה דברים אסור אפילו רק להדיחם בשבת?

אם הוא דבר יבש שלא נתבשל מלפני השבת אין שורין אותו בחמין שהיד סולדת בהן בשבת, ואפילו אם לא יניחו שם עד שיהיה נימוח, ואפילו בכלי שני נמי אסור לשרות דמחויב כמבשל, אבל מדיחים אותו בחמין בשבת שמערה עליו מכ"ש, דמכ"ד אסור לערות עליו דעירוי ככ"ד ומבשל כדי קליפה, וה"ה דשרי לערות מכ"ש ע"ג דבר לח צונן.

דג מלוח האם מותר להדיחו בשבת?

מליח הישן והוא דג מלוח משנה שעברה, ובספר הפרדס כי בשר מלוח הרבה, והדג

שנקרא קוליים האספנין וה"ה לכל כיוצא בה דבר דק ורך ביותר, אינם צריכים בישול אלא מעט והדחתן היא גמר מלאכתן, ואם הדיחן בחמין חייב חטאת, אבל בצונן מותר להדיחו, והאיסור הוא דוקא כשהיד סולדת בו וצ"ע למעשה, ואף לשרותו ואפילו בדבר שע"י שריה בצונן נעשה ראוי לאכילה, שכל דבר שאינו אוכל מותר לעשותו אוכל בשבת, ואין מכה בפטיש באוכלין. וי"א דה"ה שאר דבר מלוח כיוצא בזה שאין יכולין לאכול כלל בלי הדחה במים חמין, אבל דברים שיכולין לאכול ע"י הדחת מים צוננים אין איסור להדיחן בחמין מכלי שני, ולפי"ז דג מלוח שנקרא העריני"ג שיכולין לאכול ע"י הדחת צוננים ולפעמים אף בלי הדחה מותר להדיחו אף במים חמין, וי"א דיש ליזהר שלא להדיחו בחמין וכן נכון לנהוג למעשה, ויש ליזהר אפילו בעירוי מכלי שני.

דבר הנעשה ראוי לאכול בהדחה האם מותר להדיחו?

ה"ה כל דבר שהוא ראוי לאכול חי בלא בישול אך שהוא קשה שאינו ראוי לאכול כלל בלא שרייה אסור לשרותו בשבת אפילו בכלי שני, וה"ה אם הוא דבר שיהיה נעשה ראוי לאכילה ע"י הדחת חמין בעלמא גם ההדחה אסור.

באיזה אופן אסור לעשות טיי בשבת?

טיי"א בשבת יש בו משום בישול, ובמיוחד יש בו איסור סקילה ובשוגג חייב חטאת, ולערות מכלי ראשון על עלי הטיי"א אסור דעירוי מבשל כדי קליפה, וכ"ש אם יעמידנו אח"כ על התנור עד שיהיה היד סולדת בו בודאי אסור, ואפילו אם ירצה ליתן את עלי הטיי"א לתוך הכלי אחר שיערה החמין לתוכה כדי שיהיה על המים שם כלי שני ג"כ אסור, וכ"ש דיש קלי הבישול שמתבשלים אפילו בהדחה מכלי שני אפשר דיש בהעלים ג"כ חשש איסור דאורייתא.

באיזה אופן מותר לעשות טיי בשבת?

יערה עליהם מע"ש רותחין מכלי ראשון כדי שעיי"ז יהיה נקרא הטיי"א מבושל במקצת, ויהפך בעת העירוי את הטיי"א היטב בתוך הרותחים מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, ויותר טוב שיהיה מבושל ממש ע"י העמדה במקום שמתבשל, ואח"כ יריק את העסענס לכלי אחר כדי שישארו עלי הטיי"א יבשים, ויהיה מותר לו לערות אח"כ בשבת עליהם מים חמין מכלי ראשון כיון שכבר נתבשלו מע"ש, וואח"כ מותר לו להחזיר גם מי העסענס"ם אלו הצוננים לתוך הכלי זה גופא, דדבר לח שנצטנן מותר לו ליתנו בתוך כלי שני רותח, דאם ישאר בו משקה העסענס"ם יש בו בישול אחר בישול אם נצטנן, ובדיעבד אין לאסור, אם לא שמי העסענס הצוננים הם מרובין שלא יתחממו ע"י המים שמערה עליהן למחר, וכן הדין לענין קאווי"י ויהר שלא יערה עליהם מים חמין מכלי ראשון אם לא שעירה עליהם מאתמול והריק את המים מעליהן. ואף שמותר לערות חמין על עלי הטיי"א והקאווי"י אם נתן עליהם מאתמול מים מכ"ד, אעפ"כ יזהר שלא יעמיד את הטיי"א והקאווי"י בתנור אחר ששפך עליהם מים.

מהו אופן המובחרת לעשות טיי בשבת?

ואופן הנ"ל אף שאין למחות ביד הנהגים בו מ"מ יש עצה המובחרת מזה, שיתקן העסענס מע"ש לגמרי שלא יצטרך לערות לתוכו עוד רותחין למחר בשבת, ולמחר יתן העסענס הצונן לתוך הכוס ששותה בו אחר שעירו המים חמין לתוכו ונעשה כ"ש, ולצביעה אין לחוש דאין צביעה באוכלין, וה"ה שמותר לתת לתוך הכוס הזה שהוא כ"ש חלב שנצטנן, אבל אסור לערות עליהם מכ"ד, וכשהעסענס שלו אינו צונן הוא בודאי טוב ליצאת בזה ידי כל הדעות, ובאופן זה טוב יותר שיערה המים לתוך העסענס ליצאת בה גם דעת החוששים לצביעה.

הגנה האם יש מקום להצריך כלי שלישי לעשיית הקאווע בשבת? בעצמך...



החברת דיומא לייבוש שחן ערוך ארוח עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות אסור לזייף או לשכפל את זה



זכות הלימוד



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורה השנייה

סימן שי"ח

דין המבשל בשבת - חלק ו'

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
המחבר סתם להחמיר כדעת רש"י ורבינו יונה והרא"ש והטור - בדבר לח או תבשיל שיש בו מרק "כיון שאילו חממיתו ותצטנן לגמרי בטל ממנו שם בישולו הראשון" יש בו בישול אחר בישול (ש"ע ד' מ"ב כ"ט)	"לדעת המחבר" - אסור לבשל בשבת תבשיל לח אפילו אם נתבשל כל צרכו כשצטנן לגמרי, "ואסור מן התורה" להניח התבשיל הזה בשבת במקום חם שהידי סולדת בו וכן נוהגין אפילו לענין דיעבד כמו שנתבאר בסימן רנ"ג - ואסור לכל דינים האסורין משום בישול כגון ליתן על הכירה להתנור קודם היסק כמו שכתב סימן רנ"ג (ש"ע ד' מ"ב כ"ב כ"ג ש"ע הרב ט')	(רס"ל כיון שנתבשל כל צרכו שוב אין בו משום בישול אפילו תבשיל לח שצטנן לגמרי, בה"ל יש)	(אף דסתם המחבר לאיסור מ"מ יש בזה פלוגתא דרבוותא בזה, לדעת הרמב"ם והרשב"א והר"ן מותר לבשל בשבת תבשיל לח שנתבשל כל צרכו אפילו צטנן לגמרי לענין להעמידו נגד המדורה וכן מביא השלחן ערוך הרב שיטה זו, אבל להעמידו על האש ממש או לתנור שאינו גרוף לכולי עלמא אסור על כל פנים מדרבנן אפילו כשעדיין רוחת ממש, והביאור הגר"א לא הכריע בין השיטות, בה"ל יש ש"ע הרב ט')	"לבשל בשבת תבשיל לח שנתבשל כל צרכו וצטנן לגמרי" (וה"ה לבשל בשבת תבשיל יבש שנתבשל כל צרכו שיש בו מרק וצטנן לגמרי)
- שהוכיח כן מגמרא דאין חלוק בין אם התבשיל מצטמק יפה לו או התבשיל מצטמק ורע לו - "דאפילו רוחת גמור אסור לחזור בשבת לתנור שאינו גרוף" כדלעיל בס' רנ"ג (מ"ב כ"ד שעה"צ ל"ו)	"לדעת המחבר" אסור לבשל בשבת תבשיל לח שנתבשל כל צרכו שצטמק ורע לו וצטנן לגמרי "דהיינו שאסור להניחו סמוך למדורה במקום שהידי סולדת בו" אפילו אם מצטמק ורע לו וכן פסק הב"ח - וכן משמע בביאור הגר"א - "ולכולי עלמא אסור להחזירו לתנור כשאין התנור גרוף או קטום וכל שכן על האש ממש" (מ"ב כ"ד כ"ה)	דהרמ"א כתב לקמן בס"ו בהג"ה "דכל זמן שלא צטנן לגמרי נהגו להקל דאין בו משום בישול" כמו בתבשיל שעדיין רוחת (יד סולדת בו) (מ"ב כ"ד)	"לדעת הרמ"א" מותר לבשל בשבת תבשיל לח שנתבשל כל צרכו כשעדיין לא צטנן לגמרי וראוי עדיין לאכול מחמת חממיתו אפילו כשאין הידי סולדת בו "דהיינו שמוותר להניחו סמוך למדורה" אפילו במקום שהידי סולדת בו וכן מותר להחזירו לתנור כשהוא גרוף מן הגחלים או שהם עמומין - "וכן נוהגין" (מ"ב כ"ד שעה"צ ל"ה ש"ע הרב ט')	לבשל בשבת תבשיל לח שנתבשל כל צרכו "כשעדיין לא צטנן לגמרי ואין הידי סולדת בו" (וה"ה תבשיל יבש שנתבשל כל צרכו שיש בו מרק כשעדיין לא צטנן לגמרי והיינו שאין הידי סולדת בו)
"דס"ל כיון שאין הידי סולדת בו דינו כצטנן לגמרי" ואסור מטעם שאילו חממיתו ותצטנן לגמרי בטל ממנו שם בישולו הראשון - דאפילו רוחת גמור אסור לחזור בשבת לתנור שאינו גרוף כדלעיל בס' רנ"ג (מ"ב כ"ד)	"לדעת המחבר" אסור לבשל בשבת תבשיל לח שנתבשל כל צרכו אפילו כשעדיין לא צטנן לגמרי אם אין הידי סולדת בו "דהיינו שאסור להניחו סמוך למדורה" במקום שהידי סולדת בו - ולכולי עלמא אסור להחזירו לתנור כשאין התנור גרוף או קטום וכל שכן על האש ממש (מ"ב כ"ד שעה"צ ל"ה)	כיון שעדיין הידי סולדת בו "לא שייך בו בישול עוד דככלל רוחת הוא" ואין בישול אחר בישול (מ"ב כ"ד)	מותר לבשל בשבת תבשיל לח שנתבשל כל צרכו שעדיין רוחת אפילו כשעדיין רק יד סולדת בו "אף שצטנן מרתיחתו" דהיינו שמוותר אפילו לכתלה להניחו סמוך למדורה אפילו במקום שהידי סולדת בו או להחזירו לתנור כשהוא גרוף מן הגחלים או שהם עמומין (מ"ב כ"ד ש"ע הרב ט')	לבשל בשבת תבשיל לח שנתבשל כל צרכו "שעדיין רוחת היינו שהידי סולדת בו" (וה"ה תבשיל יבש שנתבשל כל צרכו שיש בו מרק שעדיין רוחת)
יש לומר "דדינו כמו וצטנן" יש בו עתה משום בישול - דאפילו רוחת גמור אסור לחזור בשבת לתנור שאינו גרוף כדלעיל בס' רנ"ג (מ"ב כ"ד בה"ל אס)	אסור לבשל בשבת תבשיל לח שנתבשל כל צרכו שהורק לכלי שני "אף אם הידי עדיין יד סולדת בו" "דהיינו שאסור להניחו סמוך למדורה" במקום שהידי סולדת בו - וכל שכן שאסור להחזירו לתנור כשאין התנור גרוף או קטום או על האש ממש (מ"ב כ"ד שעה"צ ל"ה בה"ל אס)			לבשל בשבת תבשיל לח שנתבשל כל צרכו "שהורק לכלי שני"
דאף דהיה יכול לאכול על ידי הדחק מתחלה את התבשיל וחיוב על שיעור כמאכל בן דרוסאי משום מבשל וכמו שכתב הרמב"ם בפ"ט הלכה ה', מי"מ "המטיע לגמור כל צרכי בישולו גם הוא בשם מבשל יקרא מן התורה ועד שיגמר בישולו שייך בו בישול מן התורה" אפילו בערו רוחת - דאפילו רוחת גמור אסור להחזיר לתנור שאינו גרוף וכל שכן על האש ממש - דכן הוא דעת רש"י ורמב"ם וטור והתרומה והסמ"ג והסמ"ק והגה"מ ואור ורוע והריב"א "כולם טוברים דיש בזה משום בישול ובפרט הדוא דאורייתא" (מ"ב כ"ד כ"ו בה"ל שייך, אפילו)	"לדעת המחבר" אסור לבשל בשבת תבשיל לח או יבש שלא נתבשל כל צרכו אפילו אם נתבשל כמאכל בן דרוסאי או יותר מזה קודם שנגמר בישולו "אפילו בערו רוחת" "ואפילו יתבשל מאליר" "דהיינו שאסור להניחו סמוך למדורה במקום שהידי סולדת בו או "לעשות דבר שמקרב בישולו כגון להגישו בכף" - וכל שכן שאסור להחזירו לתנור כשאין התנור גרוף או קטום וכל שכן על האש ממש - "וכתב הבה"ל דאין לזוז למעשה מפסק השלחן ערוך" (ש"ע ד' מ"ב כ"ד כ"ו בה"ל שייך, אפילו ש"ע הרב י')	(דכולם פוסקין דכשנתבשל כמאכל בן דרוסאי שוב אין בו משום בישול, בה"ל אפילו)	(לדעת הרמב"ן בחידושו ורבינו יונה והרשב"א והרא"ש והר"ן והמאירי מותר להניחו סמוך למדורה אפילו במקום שהידי סולדת בו או להחזירו בשבת לתנור גרוף מן הגחלים אף שהוא חם יכול לגמור הבישול על ידי זה "אם כבר נתבשל כמאכל בן דרוסאי" וכן משמע בתוספות רש"י פרק מידה ד"ה חמין דכל שנתבשל כמאכל בן דרוסאי מותר להחזיר, בה"ל אפילו)	לבשל בשבת תבשיל לח או יבש "שלא נתבשל כל צרכו"



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורת התשלום

משנה ברורה
מן סימן שיח סעיף ד עד סימן שיח סעיף ה

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

יג שבת

סימן שי"ח
דין המבשל בשבת - חלק ז'

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
"דהמסייע לגמור כל צרכי בישולו גם הוא בשם מבשל יקרא מן התורה" (בה"ל שייך)	אסור לבשל בשבת תבשיל לח או יבש כשיש לו ספק שמה לא נתבשל כל צרכו דהיינו שאסור להניחו סמוך למדורה במקום שהיד סולדת בו "ואפילו אם נטל בשבת הקרדה מן הכירה" וספק לו אם כבר נתבשל כל צרכו אסור לו להחזירו אף שהוא ערו בידו והכירה גרופה "כל שיש חוס בכירה שיוכל להתבשל יותר על יד עמידתו שם" (בה"ל שייך)			לבשל בשבת תבשיל לח או יבש "כשיש לו ספק שמה לא נתבשל כל צרכו"
"דעד שיגמר בישולו שייך בו בישול מן התורה" אפילו בערו רותח (מ"ב כ"ז)	אסור לבשל בשבת תבשיל לח או יבש שלא נתבשל כל צרכו "אפילו אם נתבשל כמאכל בן דרוסאי או יותר מזה קודם שנגמר בישולו" אפילו בערו רותח אפילו על יד אינו יהודי (שו"ע ד' מ"ב כ"ד כ"ז)			לבשל בשבת תבשיל לח או יבש "שלא נתבשל כל צרכו, על ידי אינו יהודי"
- שכיון שעשה איסור של תורה "החמירו לקנטו בו ביום" כמו במיד שאסור גם לאחרים גורה שמא יבשל במיד ויאמר שנגמר הייתי (בה"ל אחת שו"ע הרב א')	"אסור להנות" בשבת ממה שבישל בשבת - אפילו כשבישל בשוגג ואפילו ממה שבישל אחרים בשבת בשוגג בשבילו או בשבילם (שו"ע א')	בדיעבד אין לאסור התבשיל "דיש לסמוך על הפוסקים שטובים דכיון שנתבשל כמאכל בן דרוסאי שוב אין בזה משום בישול" (מ"ב כ"ז)	מותר בדיעבד לאכול (להנות) בשבת מתבשיל לח או יבש שלא נתבשל כל צרכו קודם שבת ונגמר בישולו בשבת "אם נתבשל כבר קודם שבת כמאכל בן דרוסאי" או יותר מזה אפילו לא נגמר בישולו קודם שבת (מ"ב כ"ז)	לאכול (להנות) בשבת מתבשיל לח או יבש שלא נתבשל כל צרכו קודם שבת "ונגמור בישולו בשבת"
דאפילו רותח גמור אסור לחזור ר"ג (מ"ב כ"ד)	לכולי עלמא אסור להחזירו "לתנור כשאין התנור גרוף או קטום" וכל שכן על האש ממש (מ"ב כ"ד)	בדבר "יבש שאין בו רוטב כלל שנתבשל כל צרכו אין בישול אחר בישול" אפילו נצטנן לגמרי (שו"ע ד')	מותר לבשל בשבת תבשיל יבש שכבר נתבשל כל צרכו "אפילו נצטנן לגמרי" דהיינו שמותר "להניחו סמוך למדורה" אפילו במקום שהיד סולדת בו או "להחזירו לתנור כשהוא גרוף מן הגחלים או שהם עמומין" (שו"ע ד' מ"ב כ"ז)	לבשל בשבת תבשיל "יבש שנתבשל כל צרכו"
"דיש מחמירין דעל האש יש בישול אחר בישול ועוד ידש בזה משום חשש חזרה" (שעה"צ מ"ו)	אסור לשרות בשבת בחמין שבכלי ראשון כשהכלי ראשון עומד על גבי האש "אפילו תבשיל יבש (צונן?) שנתבשל כל צרכו" (מ"ב ל"ג)			"לשרות בשבת בחמין שבכלי ראשון כשהכלי ראשון עומד על גבי האש"
		דתבשיל יבש שנתבשל כל צרכו "אין בו בישול אחר בישול" (מ"ב ל"ג)	מותר לשרות בשבת בחמין אפילו בכלי ראשון תבשיל יבש צונן שנתבשל כל צרכו, ומותר "אפילו כשהכלי ראשון רותח כדי שיהיה נימוח שם ויהיה דבר לח" (שו"ע ד')	לשרות בשבת בחמין שבכלי ראשון "כשהכלי ראשון אינו עומד על גבי האש תבשיל יבש צונן שנתבשל כל צרכו"
	אסור לשרות בשבת בחמין שבכלי ראשון "שהיד סולדת בהן" תבשיל יבש חם ובינ צונן שלא נתבשל כל צרכו מלפני השבת "ואפילו אם לא ניהו שם עד שיהיה נימוח" - ואם שרה בכלי ראשון חייב (שו"ע ד' מ"ב ל"ד שו"ע הרב י"א)			לשרות בשבת בחמין שבכלי ראשון תבשיל יבש "שלא נתבשל כל צרכו"
"דיחזרו כמבשל" (מ"ב ל"ד)	אסור מדברי סופרים לשרות בשבת בחמין שבכלי שני "כשהיד סולדת בהן" תבשיל יבש שלא נתבשל כל צרכו מלפני השבת "ואפילו אם לא ניהו שם עד שיהיה נימוח" - וכחב השלחן ערוך הרב שכן יש להחמיר (מ"ב ל"ד שו"ע הרב י"א)			לשרות בשבת בחמין "שבכלי שני תבשיל יבש שלא נתבשל כל צרכו"
"דשמא הוא מתבשל גם בכלי שני" כל זמן שהיד סולדת בו (שו"ע הרב י"א)	יש מי שמתחפק לשרות בשבת בחמין שבכלי שני "בצל יבש" שלא נתבשל כל צרכו (שו"ע הרב י"א)	דתבלין לא אסר אלא בכלי ראשון דתבלין עשויין "למותק הקידרה ולא מייחזי כמבשל" - דהרי הם כתבלין (מ"ב ל"ד שו"ע הרב י"א)	מותר לשרות בשבת בחמין "שבכלי שני" אף על פי שהיד סולדת בו" תבלין יבש שלא נתבשל כל צרכו - וכחב השלחן ערוך הרב "שכן הדין בכל דבר העשוי ליתן טעם בקידרה" כגון שום ובצל "וכן נהגו להקל אפילו בבצל" (מ"ב ל"ד שו"ע הרב י"א)	לשרות בשבת בחמין שבכלי שני "תבלין" יבש שלא נתבשל כל צרכו



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורת המגיל

משנה ברורה
מן סימן שיח סעיף ד עד סימן שיח סעיף ה

דפי סיכום

מהזור שנתיים

חלק ב'

יג שבת

סימן שי"ח

דין המבשל בשבת - חלק ח'

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
דאף על גב דאין כאן תוספת בישול מי"מ כל זמן שלא נתבשל ממש אלא היה בכלי ראשון "מיתוסף בו קצת בישול כשמניחו פעם שני בחמין" - (מ"ב ל"א)	"לזעת השלחן ערוך אסור" לשרות בשבת בחמין שבכלי ראשון תבשיל יבש שלא נתבשל אלא נשרה מערב שבת בכלי ראשון אפילו שהיד סולדת בו, וכתב הבאר היטב שטוב להחמיר אם היד סולדת בחמין - "ולפי דעת הפ"ג אפילו הרמב"ם אוסר בדבר שאין דרכו להתבשל לגמרי בכלי ראשון" - וכתב על זה "המ"ב טוב להחמיר בכל גוונא" ודיינו אפילו בדבר שדרכו וטבעו קל להגמר בישולו אף בכלי ראשון שהוסר מן האש (שו"ע ד' מ"ב ל"א שעה"צ מ"ב באה"ט י')	- דבדבר שדרכו וטבעו קל להגמר בישולו אף בכלי ראשון שהוסר מן האש "כבר נגמר בישולו קודם שבת" (מ"ב ל"א)	"הרמב"ם מותר" לשרות בשבת בחמין שבכלי ראשון תבשיל יבש שלא נתבשל אלא נשרה מערב שבת בכלי ראשון שהיד סולדת בו - "ולפי דעת הפ"ג מותר הרמב"ם רק בדבר שדרכו וטבעו קל להגמר בישולו אף בכלי ראשון שהוסר מן האש" (מ"ב ל"א שעה"צ מ"ב)	לשרות בשבת בחמין "שבכלי ראשון" תבשיל יבש שלא נתבשל קודם שבת אלא "שנשרה מערב שבת בכלי ראשון שהיד סולדת בו"
		כיון שבערב שבת נשרה בחמין שהיד סולדת בו (מ"ב ל"א)	מותר לשרות בשבת בחמין שבכלי שני "אף שהיד סולדת בו" תבשיל יבש שלא נתבשל אלא נשרה מערב שבת בכלי ראשון שהיד סולדת בו "אפילו דבר שאין דרכו וטבעו קל להגמר בישולו בכלי ראשון" (מ"ב ל"א)	לשרות בשבת בחמין "שבכלי שני" תבשיל יבש שלא נתבשל אלא שנשרה מערב שבת בכלי ראשון שהיד סולדת בו
"דהוי גמר מלאכה" ומשום הכי מסיים הרמ"א דהוי גמר מלאכה דרצוה להשמיענו דבוה שהוה גמר מלאכתו יש איסור בשריה מלאכה כמו בהדחת מליח הישן (שו"ע ד' מ"ב ל"ח ל"ט)	"אסור מדאורייתא" לשרות בחמין אפילו בכלי שני דבר קשה שאינו ראוי לאכול כלל בלא שרייה, - ואם שרה אותו אפילו בכלי שני או הדיחו אפילו בעירוי מכלי שני ונעשה ראוי חייב משום מבשל (שו"ע ד' מ"ב ל"ח ל"ט שו"ע הרב י"א)			לשרות בשבת "בחמין בכלי ראשון או בכלי שני, דבר קשה שאינו ראוי לאכול כלל בלא שרייה", (ר"ל דבר שהוא ראוי לאכול זה בלא בישול אך שהוא יבש וקשה מאד עד שאינו ראוי לאכול כלל מחמת זה בלא שרייה בחמין מ"ב ל"ח)
		"שכל דבר שאינו אוכל מותר לעשותו אוכל בשבת" כמו שכתב בסימן ש"כד (מ"ב ל"ז)	מותר לשרות בשבת בצונן דבר קשה שאינו ראוי לאכול כלל בלא שרייה, "ואפילו שעל ידי השריה בצונן נעשה ראוי לאכילה" (מ"ב ל"ז)	לשרות בשבת "בצונן, דבר קשה שאינו ראוי לאכול כלל בלא שרייה"
			"יש להקל" לערב בשבת תבשיל לח שנתבשל כל צרכו ונצטנן בתבשיל רותח בכלי שני (מ"ב כ"ג)	"לערב בשבת תבשיל לח שנתבשל כל צרכו ונצטנן בתבשיל רותח בכלי שני"
		דבדבר יבש שאין בו רוטב כלל שנתבשל כל צרכו אין בישול אחר בישול אפילו נצטנן לגמרי (שו"ע ד')	מותר להדיח (לערות) בחמין מכלי ראשון בשבת על גבי דבר יבש שנתבשל כל צרכו מלפני השבת "אפילו נצטנן לגמרי", כ"ל שמותר לשרותו בשבת בחמין אפילו בכלי ראשון תבשיל יבש צונן שנתבשל כל צרכו כשהכלי ראשון אינו עומד על גבי האש (שו"ע ד')	להדיח (לערות) בחמין "מכלי ראשון" בשבת על גבי דבר "יבש שנתבשל כל צרכו" מלפני השבת
			עין לקמן סעיף י"ב	להדיח (לערות) בחמין מכלי ראשון בשבת על גבי דבר "לח שנתבשל כל צרכו" מלפני השבת
דעירוי ככלי ראשון "ומבשל כדי קליפה" כמו שכתוב סעיף י"ד (מ"ב ל"ה)	"אסור" להדיח בחמין מכלי ראשון בשבת דבר יבש שלא נתבשל כל צרכו מלפני השבת (מ"ב ל"ה)			להדיח בחמין מכלי ראשון בשבת על גבי דבר "יבש שלא נתבשל כל צרכו" מלפני השבת
דעירוי ככלי ראשון "ומבשל כדי קליפה" כמו שכתוב סעיף י"ד (מ"ב ל"ה)	"אסור" להדיח בחמין מכלי ראשון בשבת דבר שלא נתבשל כל צרכו מלפני השבת (מ"ב ל"ה)			להדיח בחמין מכלי ראשון בשבת על גבי דבר "לח שלא נתבשל כל צרכו" מלפני השבת
		דבדבר יבש שאין בו רוטב כלל שנתבשל כל צרכו אין בישול אחר בישול אפילו נצטנן לגמרי ועוד דמכלי שני הו"ל כהדחה בעלמא (שו"ע ד' מ"ב ל"ה)	מותר להדיח בחמין מכלי שני בשבת על גבי דבר יבש שנתבשל כל צרכו מלפני השבת "אפילו נצטנן לגמרי" כ"ל שמותר לשרותו בשבת בחמין אפילו בכלי ראשון תבשיל יבש צונן שנתבשל כל צרכו (שו"ע ד')	להדיח בחמין "מכלי שני" בשבת על גבי דבר "יבש שנתבשל כל צרכו" מלפני השבת
		דהו"ל "כהדחה בעלמא" (מ"ב ל"ה)		להדיח בחמין "מכלי שני" בשבת על גבי דבר "לח שנתבשל כל צרכו" מלפני השבת
		דהו"ל "כהדחה בעלמא" (מ"ב ל"ה)		להדיח בחמין מכלי שני בשבת על גבי דבר "יבש שלא נתבשל כל צרכו" מלפני השבת (שו"ע ד' שו"ע הרב י"א)



כל הזכויות שמורות
אסרו להעתיקם בלי רשות
© מהדורה השנייה

משנה ברורה מן סימן שיח סעיף ד עד סימן שיח סעיף ה

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

יג שבת

סימן שי"ח

דין המבשל בשבת – חלק ט'

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין	
		דהר"ל "כהרחה בעלמא" (מ"ב ל"ה)	"מותר" להדיח בחמין מכלי שני בשבת אפילו על גבי דבר לח צונן שנחבשל כל צרכו מלפני השבת (מ"ב ל"ה)	להדיח בחמין מכלי שני בשבת על גבי דבר "לח שלא נתבשל כל צרכו" מלפני השבת	
	מיון שאינם צריכים בישול אלא מעט והדחתן בחמין היא גמר מלאכתן וע"כ אפילו הדחה נמי אסור "שזהו גמר מלאכתן והוי בישול" (שו"ע ד' מ"ב ל"ו)	"אסור להדיח" בחמין אפילו מכלי שני דבר שאינו צריך בישול אלא מעט והדחתן בחמין היא גמר מלאכתן, ואינא בגמרא דאם הדיחן בחמין חייב חטאת – וכתב הבה"ל הלכאורה האיטור הוא דוקא בחמין שדיד טולדת בו, וצריך עיון למעשה (שו"ע ד' מ"ב ל"ו בה"ל דיא)			להדיח בחמין "שהיך טולדת בו" "דבר שאינו צריך בישול אלא מעט והדחתן בחמין היא גמר מלאכתן" כגון מליח הישן וכן דג שנקרא קוליס האספנין דהיינו דג מלוח של שנה שעברה וכן קוליס האיספנין הוא שם דג שאוכלין אותו מחמת מלחו על ידי הדחה בחמין (ולאו דוקא אלו דהיה לכל כיוצא בזה דבר דק ורך ביותר, בה"ל האיספנין)
	וכנ"ל לענין דג מליח (מ"ב ל"ט)	אסור להדיח דבר שיהיה נעשה ראוי לאכילה על ידי הדחת חמין בעלמא אפילו מכלי שני (מ"ב ל"ט ל"ו)		להדיח בחמין דבר שיהיה נעשה ראוי לאכילה על ידי הדחת חמין בעלמא	
	...דהט"ו ושא" לא הוכירו רק היתר בצונן וצריך טעם למה לא כתבו דמותר גם בחמין בכלי שני כשאין היד טולדת בהן (בה"ל דיא)	"צריך עיון למעשה" אם מותר להדיח בחמין שאין היד טולדת בהן דבר שאינו צריך בישול אלא מעט והדחתן בחמין היא גמר מלאכתן (בה"ל דיא)	דדומיא דמדיחין דישא דבתיא מותר אפילו בחמין שדיד טולדת בהן ועל זה קאמר שם במשנה חוץ ממליח הישן וקוליס האיספנין שהדחתן היא גמר מלאכתן משמע דאיירי באופן אחר (בה"ל דיא)	"לכאורה מותר" להדיח אפילו בחמין כשאין היד טולדת בהן דבר שאינו צריך בישול אלא מעט והדחתן בחמין היא גמר מלאכתן (בה"ל דיא)	להדיח בחמין מכלי שני "שאיין היד טולדת בו" דבר שאינו צריך בישול אלא מעט והדחתן בחמין היא גמר מלאכתן כגון מליח הישן וכן דג שנקרא קוליס האספנין דהיינו דג מלוח של שנה שעברה וכן קוליס האיספנין הוא שם דג שאוכלין אותו מחמת מלחו על ידי הדחה בחמין (ולאו דוקא אלו דה"ל לכל כיוצא בזה דבר דק ורך ביותר, בה"ל האיספנין)
	דמה שהקשה הפרדס דהלא טונינא ראוי לאכול אף בלי הדחה בחמין ואמאי נחייב אהרחה משום בישול יש לתרץ דהוא "כמו שאר דברים שנאכלין כמות שהן חזין ואפילו הכי חייב בבישול" וכמו שנכתוב לקמן הטעם דמשבתחין יותר על ידי הבישול ובוה נמי קים להו לחז"ל דבהרחה מועטת בחמין נגמר בישולן ונשתבחו לאכילה כמו בבישול גמור וחייב חטאת - דלפעמים הוא משל שנה שעברה ואולי הוא בכלל מליח הישן שנוכר במשנה ואפילו אם ידוע שהוא של שנה זו אין בנו כח להכריע שהוא דג שהיה נקרא בלשונם טונינא ולפרש דעת הפרדס בטונינא להקל להדיחו אף בחמין וקוליס האיספנין שאטרו במשנה להדיחו בחמין מין דג אחר דהרבה ראשונים מפרשין דקוליס הוא טונינא וקוליס האיספנין אסרו במשנה להדיחו בחמין ואם כן מיון דמשמע מזה "שהוא מחלוקת קדומה בין הראשונים בפירוש קוליס מן יוכל להכריע ולהתיר בענין חיוב חטאת" (בה"ל חוץ)	"מהט"ו משמע ידש ליהור" שלא להדיח בחמין אפילו מכלי שני דברים שאין יכולין לאכול כלל בלי הדחה אפילו כשיכולם לאכול על ידי הדחת מים צוננים, וכן כתב בספר שלחן עצי שטים ובחיי אדם וכן נכון לנהוג למעשה וליזהר בוה מאד שלא להדיחו בחמין ואפילו בעירוי מכלי שני – וקשה מאד להקל לענין דג מלוח שבמקומנו" שנקרא העריניג (מ"ב ל"ו בה"ל חוץ)	דכתבו דטבע של הדרים דהיינו המליח הישן ומן הרג שנקרא קוליס האספנין אין יכולין לאכול כל ומן שלא הרחח בחמין וע"כ הרחה שלהן חשיבא בישול דמשוי לה אוכל וה"ה שאר דבר מלוח כיוצא בוה שאין יכולין לאכול כלל בלי הדחה "אבל דברים שיכולין לאכול על ידי הדחת מים צוננים אין אסור להדיחן בחמין מכלי שני" (מ"ב ל"ו)	"כמה אחרונים כתבו דמותר" להדיח בחמין מכלי שני דברים שאין יכולין לאכול כלל בלי הדחה ויכולין לאכול על ידי הדחת מים צוננים כגון דג מלוח שבמקומנו שנקרא העריניג שיכולין לאכול על ידי הדחת מים צוננים ולפעמים אף בלי הדחה (מ"ב ל"ו)	להדיח בחמין "מכלי שני שהיך טולדת בהן דברים שאין יכולין לאכול כלל בלי הדחה ויכולין לאכול על ידי הדחת מים צוננים" כגון דג מלוח שבמקומנו שנקרא העריניג שיכולין לאכול על ידי הדחת מים צוננים ולפעמים אף בלי הדחה



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורה השנייה

משנה ברורה מן סימן שיח סעיף ד עד סימן שיח סעיף ה

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

יג שבת

סימן שי"ח

דין המבשל בשבת - חלק י'

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
(דהפמי"ג מחדש דובר שאינו יכול לאכול כלל בלי הרהר חיובי הוא "משום מכה בפטיש" ומשום זה מקשה על הבי"ה הפרדס אמאי מותר בצונן ונשאר בקושיא, וכן כתב הלבוש לענין שריית דבר קשה דחיובו הוא משום מכה בפטיש, בה"ל והדחתן)	(ילדעת הפרמי"ג הלבוש" בפשטות אסור לשרות או להדיח אפילו בצונן דבר שעל ידי שריה או הדיחה בצונן נעשה ראוי לאכילה, בה"ל והדחתן)	שכל דבר שאינו אוכל "מותר לעשותו אוכל בשבת" כמו שכתב בסימן שכ"ד - דכתב הבה"ל "דלאסור משום מכה בפטיש בדבר אוכל הוא דבר חדש שלא נמצא בפוסקים" ואדרבה יש כמה סתירות לזה דאמאי אמר שם בגמרא דביצה שצלה אותה בחול ובאבק דרכים הוא רק איסור דרבנן דאינו תולדת האור נחייבנו משום מכה בפטיש? ועוד אמאי אמר שם ברף קני'ה והוא לקמן בסימן שכ"ד שו"י אוכלא משרון נחייב אותו משום מכה בפטיש? כיון שהוא השהה דבר זה לאוכל אלא ודאי דבענינים אלו של אוכל לא שייך שם מכה בפטיש! וע"כ אין להחמיר בהדחת צונן בשום גוונא (מ"ב ל"ז בה"ל והדחתן)	"מותר" לשרות בצונן או להדיח בצונן דבר שעל ידי שריה או הדיחה בצונן נעשה ראוי לאכילה וכן כתוב השלחן ערוך הרב- וכתב הבה"ל ודאלו הענינים לא שייך מכה בפטיש וממילא דבצונן דלא שייך בו משום ביטול מותר (מ"ב ל"ז בה"ל והדחתן שו"ע הרב י"א)	"לשרות בצונן או להדיח בצונן" דבר שעל ידי שריה או הדיחה בצונן נעשה ראוי לאכילה כגון שאינו יכול לאכול מחמת מלחו או לשריית דבר קשה
דפשוט בפוסקים "דיש בו משום ביטול" ובמיוחד יש בו איסור סקילה ובשוגג חיוב חטאת - דאם יעמידו על התנור או בתוך הקאכלין עד שיהיה היד טולדת בו בודאי יבוא לכלי עלמא לידי איסור סקילה על ידי זה (מ"ב ל"ט)	"אסור" לבשל על הטי"א בשבת, ויש ליזהר בו מאד, ובעונותינו הרבים רבים נכשלים בו ומקליין לעצמן בקולות שאין בהם ממש - ואסור להעמידו על התנור או בתוך הקאכלין שהיד טולדת בו (מ"ב ל"ט)			"לבשל על הטי"א בשבת", דהיינו להעמידו על התנור או בתוך הקאכלין עד שיהיה היד טולדת בו, וכן הדין לענין קאו"י
דיש בוה בודאי "חשש אב מלאכה" דקימא לן דעירוי מבשל כדי קליפה כדלקמן בסעיף י"ד (מ"ב ל"ט)	"אסור" לערות מכלי ראשון על על הטי"א (מ"ב ל"ט)			"לערות מכלי ראשון על על הטי"א", וכן הדין לענין קאו"י
דקימא לן בסעיף זה "דדבר שלא בא בחמין מלפני השבת אין שורין בשבת אפילו בכלי שני" וכל שכן לפי מה שנבואר בסעיף זה דיש דברים רבים "קלי הבישול" שמתבשלים אפילו בהדחה מכלי שני אפשר דיש בהעלים גם כן חשש איסור אורייתא אפילו באופן זה (מ"ב ל"ט)	"אסור" ליתן את על הטי"א לתוך הכלי אפילו אחר שיערה החמין לתוכה מכלי ראשון דהיינו שאסור ליתן את על הטי"א לתוך כלי שני (מ"ב ל"ט)			"ליתן את על הטי"א לתוך הכלי אחר שיערה החמין לתוכה מכלי ראשון" כדי שיהיה על המים שם כלי שני, וכן הדין לענין קאו"י
דאם ישאר בו משקה העסענ"ס הרי קיימא לן "דבלח יש ביטול אחר ביטול אם נצטנן" - (מ"ב ל"ט)	אסור לערות על על הטי"א בשבת מכלי ראשון אפילו אם כבר עירוי עליו מערב שבת רוחחין מכלי ראשון אם לא הריק את העסענ"ס לכלי אחר כדי "ונשאר העל הטי"א עם המי העסענ"ס" - אם לא שמי העסענ"ס הצוננים הם מרובין שלא יתחממו על ידי המים שמערה עליהן למחר (מ"ב ל"ט)	כדי "שעל יד זה יזדה נקרא הטי"א מבוטל במקצת" דעירוי מבשל כדי קליפה (ולא דמי לשריה דאסור לשרותו בשבת אף שנשרה מאתמול דהתם חיישין דלמא השריה דנאמתמול לא ביטול רק מבוטל ומבנים עדיין לא נתבשל כלל עד שריה השנית אבל בענין כדי קליפה לא נתוסף ביטול מלל בערף השני דכמאכל בן דרוטאי כבר מסתמא נתבשל בערף הראשון) - שאו ידה מותר לו לערות אח"כ בשבת עליהם מים חמין מכלי ראשון כיון "שכבר נתבשלו מערב שבת כדין דבר יבש" דקימא לן בסעיף זה דאין בו ביטול אחר ביטול אפילו אם נצטנן (מ"ב ל"ט שעד"צ ס"ג)	הספמו האחרונים וכדי שיהיה מותר לערות על על הטי"א בשבת מכלי ראשון יש לערות עליהם מערב שבת רוחחין מכלי ראשון "דהפך בעת העירוי את הטי"א היטב בתוך הרוחחים מלמטה למטה ומלמטה למעלה - ואחר כך יריק את העסענ"ס לכלי אחר כדי שישארו על הטי"א יבשים בלי מי העסענ"ס" (מ"ב ל"ט שעד"צ ס')	לערות על על הטי"א בשבת מכלי ראשון "אם כבר עירוי על העל הטי"א מערב שבת הרוחחין מכלי ראשון", וכן הדין לענין קאו"י
		דברעבר אין לאסור (שעה"צ ס"א)	"מותר" לאכול (להנות) מעלי הטי"א אם עבר והערה על על הערה על על הטי"א בשבת מכלי ראשון כשכבר עירוי עליו מערב שבת רוחחין מכלי ראשון ונשאר העל הטי"א עם המי העסענ"ס (שעה"צ ס"א)	לאכול (להנות) מעלי הטי"א אם עבר והערה על על הטי"א בשבת מכלי ראשון "כשכבר עירוי עליו מערב שבת רוחחין מכלי ראשון ונשאר העל הטי"א עם המי העסענ"ס", וכן הדין לענין קאו"י
דאין עירוי מבשל רק כדי קליפה ואם כן "לא נתבשל אתמול רק כדי קליפה ועכשיו על ידי העמדה בתנור יתבשל לגמרי" (מ"ב ל"ט)	"אסור" להעמיד את הטי"א בתנור או בקאכלין אפילו אם כבר עירוי עליו מערב שבת רוחחין מכלי ראשון (מ"ב ל"ט)			להעמיד את הטי"א "בתנור או בקאכלין אם כבר עירוי עליו מערב שבת רוחחין מכלי ראשון", וכן הדין לענין קאו"י



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורה השלישית

משנה ברורה
מן סימן שיח סעיף ד עד סימן שיח סעיף ה

דפי סיכום

מהזור שנתיים

חלק ב'

יג שבת

סימן שי"ח
דין המבשל בשבת – חלק י"א

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
		דבר לח שנצטנן מותר לו ליתנו בתוך כלי שני רותח (מ"ב ל"ט)	מותר לערות מי העטעניס הצוננים לתוך מים שבכלי כלי שני "אפילו כשהוא רותח" (מ"ב ל"ט)	לערות מי העטעניס הצוננים (דהיינו המים שעורו על עלו הטיי"א) "לתוך מים שבכלי כלי שני", וכן הדין לענין קאווי"
מיון שהוא מבושל - (בה"ל דהוי)	כתב הבה"ל דבספר בית מאיר כתב אין למחות ביד אחרים שנותנים העטעניס הצונן מקדם ואחר כך מערה מכלי ראשון אף שהוא יד סולדת בו - מזהו כל בעל נפש יחוש לעצמו שלא לערות מכלי ראשון כל זמן שהיד סולדת בו ע"ש, ולכן יעצנו שיתן החמנין מקדם (בה"ל דהוי)	דבר לח שנצטנן מותר לו ליתנו בתוך כלי שני רותח - דאין צביעה באוכלין (מ"ב ל"ט שעה"צ ס"ד)	"יתקן העטענס מערב שבת לגמרי" שלא יצטרך לערות לתוכו עד רותחין למחר בשבת ולמחר כשיצטרך לשתות "יתן העטענס הצונן לתוך הכוס ששונה בו אחר שיערו המים חמין לתוכו ונעשה כלי שני - ואין ליחוש לצביעה באוכלין בשבת (מ"ב ל"ט שעה"צ ס"ד)	"העצה המובחרת שכתבו האחרונים להכין הטיי"א" בערב שבת ולעשות הטיי"א בשבת "כשהעטענס שלו צונן בשבת", וכן הדין לענין קאווי"
		דבר לח שנצטנן מותר לו ליתנו בתוך כלי שני רותח - דכשהעטענס שלו אינו צונן הוא בודאי טוב "לצאת בזה ידי כל הדעות" - לצאת בזה "גם דעת החוששים לצביעה באוכלין" (מ"ב ל"ט שעה"צ ס"ה)	"יתקן העטענס מערב שבת לגמרי" שלא יצטרך לערות לתוכו עד רותחין למחר בשבת ולמחר כשיצטרך לשתות "יכול ליתן העטענס לתוך הכוס ששונה בו אחר שיערו המים חמין לתוכו ונעשה כלי שני - אבל "כשהעטענס שלו אינו צונן בודאי טוב", - "ואו טוב יותר שיערה המים לתוך העטענס" שאינו צונן באוכלין (מ"ב ל"ט שעה"צ ס"ה)	"העצה המובחרת שכתבו האחרונים להכין הטיי"א" בערב שבת ולעשות הטיי"א בשבת "כשהעטענס שלו אינו צונן בשבת", וכן הדין לענין קאווי"
וכדלעיל בס"ד (מ"ב ל"ט)	אסור "לערות החמנין מכלי ראשון על החלב" (מ"ב ל"ט)	דבר "לח שנצטנן מותר לו ליתנו בתוך כלי שני רותח" (מ"ב ל"ט)	מותר "לחת חלב שנצטנן לתוך הכוס שהוא כלי שני" (מ"ב ל"ט)	"לערב החלב עם החמנין" כשעושה הקאווי"
דס"ל דבר שנאפה או נצלה אם בישלו אחר כך יש בו משום בישול - דאף על גב דאין בישול אחר בישול בדבר יבש מכל מקום "יש בישול אחר צלי" ואפילו עדיין רותח מחמת הצליה (ש"ע ה' מ"ב מ"א)	"יש אומרים שאסור" ליתן בשבת דבר שרק נאפה או נצלה במשקין שבכלי ראשון "שהיד סולדת בו" - ואפילו עדיין רותח מחמת הצליה - וכתב הרמ"א שנהגו ליהור לכתחלה שלא ליתן פת אפילו בכלי שני כל זמן שהיד סולדת בו (ש"ע ה' מ"ב מ"א)	"ס"ל דאין שייך שם בישול אחר אפיה או צליה" (מ"ב מ"ד)	"יש אומרים שמותר" ליתן בשבת דבר שרק נאפה או נצלה אפילו במשקין שבכלי ראשון, כגון ליתן פת שנאפה או בשר שנצלה בלח שבכלי ראשון (ש"ע ה')	ליתן בשבת דבר שרק "נאפה או נצלה במשקין שבכלי ראשון", כגון ליתן פת שנאפה או בשר שנצלה בלח שבכלי ראשון
"דס"ל דדבר שנאפה או נצלה אם בישלו אחר כך יש בו משום בישול וטבירא ליה דיש דברים שמתבשלים אפילו בכלי שני מפני שהם רכים ואין אנו בקאים" וע"כ הוסיף לאסור ליתן פת האפה דהוא רמך אפילו בכלי שני והיה דלדעה זו יש להחמיר נמי בשאר דברים שלא ליתנם בכלי שני ועיין לקמן בסי"ט אודות תבלין - יש מי שמתחפק וחושש מחיוב חטאת גם בכלי שני שהיד סולדת בו - וכתב "הרמ"א שנהגו ליהור לכתחלה שלא ליתן פת אפילו בכלי שני כל זמן שהיד סולדת בו" פי' שאין נותנים לחם במרק של הטשאלניט בקערה שהיא כלי שני, - "וכתב בחיי אדם דהיכא שהיד נכרת בו לכול עלמא מבשל אפילו בכלי שני" (ש"ע ה' מ"ב מ"א מ"ב מ"ה מ"ח ש"ע הרב י"ב שעה"צ ס"ח)	"יש אומרים" שאסור ליתן בשבת דבר שרק נאפה או נצלה במשקין אפילו בכלי שני "שהיד סולדת בו" - ואפילו עדיין רותח מחמת הצליה והיה דלדעה זו יש להחמיר נמי בשאר דברים שלא ליתנם בכלי שני חוץ ממים ושמן ועיין לקמן בסי"ט אודות תבלין - יש מי שמתחפק וחושש מחיוב חטאת גם בכלי שני שהיד סולדת בו - וכתב "הרמ"א שנהגו ליהור לכתחלה שלא ליתן פת אפילו בכלי שני כל זמן שהיד סולדת בו" פי' שאין נותנים לחם במרק של הטשאלניט בקערה שהיא כלי שני, - "וכתב בחיי אדם דהיכא שהיד נכרת בו לכול עלמא מבשל אפילו בכלי שני" (ש"ע ה' מ"ב מ"א מ"ב מ"ה מ"ח ש"ע הרב י"ב שעה"צ ס"ח)	דס"ל דאין כלי שני מבשל בשום דבר (מ"ב מ"ג)	"לפי דעת דהש אומרים במחבר" מותר ליתן בשבת דבר שנאפה או נצלה במשקין שבכלי שני, כגון ליתן פת שנאפה או בשר שנצלה בלח שבכלי שני, ולפי "הדש מקלין ברמיא מותר אפילו בכלי ראשון" (ש"ע ה')	ליתן בשבת דבר שרק "נאפה או נצלה במשקין שבכלי שני", כגון ליתן פת שנאפה או בשר שנצלה בלח שבכלי שני
			"הפמ"ג בסקל"ה מצדו להקל" ליתן בשבת דבר שרק נאפה או נצלה במשקין שבכלי שלישי (מ"ב מ"ו)	ליתן בשבת דבר שרק "נאפה או נצלה במשקין שבכלי שלישי", כגון ליתן פת שנאפה או בשר שנצלה בלח שבכלי שלישי
דס"ל שאין דין של הפמ"ג מוכרח דנדי דמוכח במפסחים מ"א ולא נתבטל שם הראשון "הרי שם השני בודאי קיים" ושפיר יש לומר דמקרי עתה בשול אחר צלי (בה"ל יש)	"לדעת הבה"ל לכוראה אסור" ליתן בשבת דבר שנתבשל ואחר כך נאפה או נצלה בערב שבת במשקין שבכלי ראשון או שבכלי שני לדעת הי"א הנ"ל שאוסר ליתן בשבת דבר שרק נאפה או נצלה במשקין שבכלי שני (בה"ל יש)	שהביא מפסחים מ"א "ולא נתבטל שם בישול הראשון" ואין בישול אחר בישול (בה"ל יש)	לדעת "הפמ"ג" מותר ליתן בשבת דבר שנתבשל ואחר כך נאפה או נצלה בערב שבת, במשקין שבכלי ראשון או שבכלי שני כשאר דבר מבושל אפילו לדעת הי"א הנ"ל (בה"ל יש)	ליתן בשבת דבר "שנתבשל ואחר כך נאפה או נצלה בערב שבת, ר"ל אם עשה צלי אחר בישול בערב שבת" במשקין שבכלי ראשון או שבכלי שני, "לדעת הי"א הנ"ל שאוסר" ליתן בשבת דבר שרק נאפה או נצלה במשקין שבכלי ראשון או שבכלי שני
		דביעבד אין לאסור אפילו בכלי ראשון דיש לסמוך איש מקלין (מ"ב מ"ו)	"ביעבד מותר" לאכול דבר נאפה או נצלה שעבר ותן בשבת במשקין אפילו בכלי ראשון (מ"ב מ"ו)	לאכול (להנחת) מדבר "נאפה או נצלה שעבר ותן בשבת במשקין בכלי ראשון או בכלי שני"

דבר שנאפה או נצלה האם יש בהם משום בישול?

י"א דדבר שנאפה או נצלה אם בשלו אח"כ ברוטב חם יש בו משום בישול ואפילו עדיין רותח מחמת הצליה, ואסור ליתן פת אפילו בכ"ש שהיס"ב וכן יש להחמיר נמי בשאר דברים שלא ליתנם בכלי שני חוץ ממים ושמן, ויש מתירין בכ"ז כ"ש, ויש מקילין אפילו בכ"ר. וכן יש צלי אחר בישול, ולכן אסור ליתן דבר שנתבשל אצל האש בלי רוטב, ולא דוקא אצל האש דה"ה בכל מקום שיוכל להצלות מחום התנור, ולכן צריך לזהר שלא להחזיר בשר מבושל בלי רוטב לתוך התנור במקום החום שהיד סולדת בו, ואפילו אם יעמידנו ע"ג קדרה המפסקת.

האם יש בישול אחר צלי ובישול?

אם עשה צלי אחר בישול בער"ש, להפרמ"ג לא נתבטל שם בישול הראשון ומותר לשרותו בחמין בשבת כשאר דבר מבושל, וה"ה בבישול אחר צלי דמותר בשבת להניחו בלי רוטב בתנור אף שיצלה דלא נתבטל שם צלי ראשון ממנו, ואינו מוכרח דהא שם השני בודאי קיים ושפיר הוי בשול אחר צלי, אך בבשלו ואח"כ צלאו בע"ש אז מותר להניחו בתנור בשבת דפעולה אחרונה נקבע בו יותר ומקרי צלי אחר צלי.

האם יש צלי אחר צלי ואפי' אחר אפי'?

לכו"ע אין צלי אחר צלי ודבר שנצלה מותר ליתנו אצל האש אפילו אם נצטנן, ובלבד שלא יקרבו ביותר, וגם לא יעמידנו על קרקעית התנור אלא ע"י הפסק כלי ריקנית תחתיה, וה"ה באפיה כה"ג דאין אפיה אחר אפיה.

באיזה כלי מותר לתת פת לתוך התבשיל?

נהגו לזהר לכתחלה שלא ליתן פת אפילו בכ"ש כ"ז שהיס"ב ובכלי שלישי יש להקל, ובדיעבד אפילו בכ"ר אין לאסור, וי"א דהיכא שהיד נכוית בו לכו"ע מבשל אפילו בכלי שני, ואין נותנים לחם במרק של הטשאלני"ט בקערה שהיא כלי שני, וכ"ש שיזהר שלא לערות עליהם מכלי ראשון.

באיזה כלי מותר לתת בצלים לתוך התבשיל?

אותם שחותכים הבצלים ונותנין לתוך המרק בקערה לא ישימו רק אחר שלא תהיה הי"ס בהמרק כי אין אנו בקיאים במידי דמקרי רביך, וכ"ש לפי מה שנוהגין ליתן הבצלים לתוך התבשיל שהוא דבר גוש בודאי יש לזהר בזה, ד"א דדבר גוש שמונח בכלי שני דינו ככ"ר. ואפילו אם ימתין עד שיהיה המרק שבקערה אין היד סולדת בו, מ"מ יזהר שלא ישפוך אח"כ על שוריי בצלים שנשאר בקערה מן המרק שבקדרה אם היד סולדת בהן.

באיזה אופן צריך לעשות מאכל הנקרא פצע"י?

מה שנוהגין איזה אנשים כשעושין חמין מרגלי בהמה לחתוך

חתיכת פת בכלי ולערות עליהם המרק של הרגלים מכ"ר לא יפה הם עושין, דאפילו אם לא יתן הפת בתחלה עד שיערה המרק תחלה בכלי כדי שיעשה כ"ש יש לזהר בזה, אלא אם רוצה ליתן פת ימתין עד שלא יהיה היד סולדת במרק, או שלכל הפחות ישאב בכף מן הקדרה כדי שתהיה הקערה כלי שלישי, וכ"ש אם רוצה ליתן בצלים ושומים לתוך החמין האלו בודאי יזהר מאד לעשות כן.

האם מותר להטמין כלי שיש בו דבר חם?

כלי שיש בו דבר חם שהיד סולדת בו, ולדידן דנוהגים להתיר אם לא נצטנן לגמרי לא בעינן יד סולדת בו, מותר להניחו בשבת ע"ג קדירה הטמונה בבגדים מבע"י כדי שישמור חומו ולא יצטנן, ומותר להניח הכלי תחת הבגדים שכיסו בהן הקדרה, ולכן אם נתגלתה הקדרה דמותר לכסותה מותר לכסות דרך אגב גם הכלי שיש בו הדבר חם. וכ"ז מותר אפי' אם לא נתבשל כל צרכו, וי"א דאינו מותר רק בנתבשל כל צרכו, ובכל צרכו אפי' יהיה מצטמק ויפה לו ע"י העמדה זו ג"כ שרי.

במה מותר לטוח פי הדירה?

יכול לטוח פיו בבצק אם יש לו בצק שנלוש מאתמול, ובצק מותר להניח ע"ג כלי חם שהיד סולדת בו ולא היישינן שיבוא לקצת אפיה כדי קרימת פנים, ודוקא שאינו מוקצה כגון דצריך הבצק לתרגולין שבביתו, ודוקא בבצק שאינו בר מירוח, אבל בשעוה זופת או טיט שהוא דבר המתמרח אסור, וי"א דבצק נמי בר מירוח הוא, ואין בזה משום מירוח לפי שאין מקפיד עליו לדבק אותו בטוב רק שלא יהיה מגולה לגמרי שלא יתקרר, ולפי זה אף בטיט ושעוה מותר.

האם מותר להניח קדירה קרה ע"ג קדירה חמה?

אין מניחין כלי שיש בו דבר שאינו חם כ"כ ע"ג קדירה שהיא חמה כל כך שהעליון יכול להתחמם מחומה עד שתהא היד סולדת בו, אפילו אם אין בדעתו להשהות שם כ"כ, ואפילו לא הטמינם כלל בשום דבר, אבל אם לא יוכל לבוא לשיעור זה מותר להניח אפילו קר לגמרי אף שיתחמם קצת. וה"מ בדבר לח, אבל בדבר יבש אפילו נצטנן לגמרי שרי, ודוקא בלי הטמנה דבהטמנה אסור.

האם מותר להניח ע"ג כירה דבר קר שכבר נתבשל?

להניח דבר קר שנתבשל כל צרכו ע"ג מיחם שעל האש י"א שדינו כמניחו כנגד המדורה, וכל דבר שמותר להניחו כנגד המדורה במקום שהיד סולדת בו דאין בו משום בישול כגון ביכש אפילו נצטנן ומותר לשרותו בכלי ראשון, ה"ה דמותר להניחו נגד המדורה רחוק קצת, ודוקא שעומדת ע"ג קדרה שאין דרך בישול בכך ולכן שרי אף להניח לכתחלה. ומ"מ אם הוא תבשיל שיש בו רוטב אסור, ואין חילוק אם הוא מצטמק ויפה לו או רע לו, ולהאמרם שאפילו דבר שיש בו רוטב ונצטנן אין בו משום בשול כאן ג"כ מותר.

לבובות (לאקשע"ן) שיש עליהם לחלוחית צונן האם מותר ליתן לתוך המרק?

הגנה בעצמך...



הלבנת דיומא

כל הזכויות שמורות
המחבר לזכויותיו מ"ל ויתן
© מתחלת הסתיו

Sponsored By: DollarPhone

זכות הלימוד



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מנהלת התעלה

משנה ברורה
מן סימן שיח סעיף ה עד סימן שיח סעיף ט

דפי סיכום

מהזור שנתיים

חלק ב'

יד שבת

סימן שי"ח דין המבשל בשבת - חלק י"ב

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
דיותר מתבשל כשמעורות עליו מכלי ראשון מכשנתנו בכלי שני (מ"ב מ"ה)	"לפי מה שכתבו הרמ"א שנהגו לזוהר לכתחלה שלא ליתן פת אפילו בכלי שני" כל שכן שזוהר שלא לערות עליהם מכלי ראשון (מ"ב מ"ה)	פשוט, דאם מותר אפילו לתנו במשקין שבכלי ראשון כל שכן שמותר לערות עליו מכלי ראשון (מ"ב מ"ה)	"לדעת היש אומרים שמותר ליתן בשבת דבר שרק נאפה או נצלה אפילו במשקין שבכלי ראשון" מותר לערות מכלי ראשון על דבר שרק נאפה או נצלה (מ"ב מ"ה)	לערות (להדיח) "מכלי ראשון על דבר שרק נאפה או נצלה"
		דה"ל "כהרזחה בעלמא" (מ"ב ל"ה)	"מותר" לערות בחמין מכלי שני בשבת אפילו על גבי דבר לח צונן שנתבשל כל צרכו מלפני השבת (מ"ב ל"ה)	לערות "מכלי שני על דבר שרק נאפה או נצלה"
היינו הי"א הני"ל שש"ל שיש ביטול אחר צלי הי"ה לשיטה זו יש צלי אחר ביטול (מ"ב מ"א)	"לדעת היש אומרים שאסור ליתן בשבת דבר שרק נאפה או נצלה במשקין שבכלי ראשון שהיד סולדת בו" אסור ליתן דבר שנתבשל אצל האש בלי רוטב או במקום שיוכל להצלות מחום התנור, ולכן צריך לזוהר שלא להחזיר בשר מבושל בלי רוטב לתוך התנור במקום החום שהיד סולדת בו ואפילו אם יעמידנו על גבי קדרה המפסקת (מ"ב מ"א)	דלשטתם ש"ל שאין שייך שם ביטול אחר אפיה או צליה "וה"ה להדפן שאין שייך שם אפיה או צליה אחר ביטול" (מ"ב מ"ד)	"לדעת היש אומרים שמותר ליתן בשבת דבר שרק נאפה או נצלה אפילו במשקין שבכלי ראשון" מותר גם ליתן דבר שנתבשל אצל האש בלי רוטב או במקום שיוכל להצלות מחום התנור (מ"ב מ"ד)	ליתן בשבת דבר "שכבר נתבשל אצל האש בלי רוטב" או במקום שיוכל להצלות מחום התנור, (כשהתבשל לא נצלה כלל)
דס"ל שאין דין של הפניג מוכרח דנדי דמוכח במפסחים מ"א ולא נתבטל שם הראשון "הרי שם השני בודאי קיים" ושפיר יש לומר דמקרי עתה צלי אחר בשול (בה"ל יש)	"לדעת הבה"ל לכוראה אסור" ליתן בשבת דבר שכבר נצלה ואחר כך נתבשלה בערב שבת אצל האש בלי רוטב" או במקום שיוכל להצלות מחום התנור לדעת הי"א הני"ל שאסור ליתן בשבת דבר שרק נתבשל אצל האש בלי רוטב או במקום שיוכל להצלות מחום התנור (בה"ל יש)	שהביא מפסחים מ"א דלא נתבטל שם ביטול הראשון ואין ביטול אחר ביטול וה"ה "דלא נתבטל שם צלי ראשון ממנו" דהא רבינו אליעזר ממיקי משהו אותם להדיח (בה"ל יש)	"לדעת הפניג" מותר" ליתן בשבת דבר שכבר נצלה ואחר כך נתבשלה בערב שבת, אצל האש בלי רוטב" או במקום שיוכל להצלות מחום התנור אפילו לדעת הי"א הני"ל (בה"ל יש)	ליתן בשבת דבר "שכבר נצלה ואחר כך נתבשלה בערב שבת, [ר"ל אם עשה ביטול אחר צלי בערב שבת] אצל האש בלי רוטב" או במקום שיוכל להצלות מחום התנור, "לדעת הי"א הני"ל" שאסור ליתן בשבת דבר שרק נתבשל אצל האש בלי רוטב או במקום שיוכל להצלות מחום התנור
כדי "שלא יבוא לחתות" - כדי "שלא ידהו נראה כמבשל" (מ"ב מ"א)	אסור "לקרבו ביותר אצל האש" - וגם "לא יעמידנו על קרקעית התנור" אלא על ידי הפסק כלי ריקנית תחתיה, ועיין לעיל בסימן רנ"א ס"ה (מ"ב מ"א)	דלכילי עלמא אין צלי אחר צלי ואין אפיה אחר אפיה (מ"ב מ"א)	מותר ליתן דבר שכבר נצלה או נאפה אצל האש אפילו אם נצטנן (מ"ב מ"א)	ליתן דבר "שכבר נצלה או נאפה, אצל האש", כשהדבר שכבר נצלה או נאפה לא נתבשל כלל
		דאפילו בשלו בערב שבת קודם שצלאו אפילו הכי כשנותן אצל האש לא מקרי צלי אחר ביטול "דפעלה אחרונה דהיינו הצלי נקבע בו יותר ומקרי צלי אחר צלי" ולכילי עלמא אין צלי אחר צלי (מ"ב מ"א בה"ל יש)	מותר "אפילו לדעת הבה"ל ליתן בשבת דבר שנתבשל ואחר כך נאפה או נצלה בערב שבת אצל האש אפילו אם נצטנן (מ"ב מ"א בה"ל יש)	ליתן בשבת דבר "שנתבשל ואחר כך נאפה או נצלה בערב שבת, [ר"ל אם עשה צלי אחר ביטול בערב שבת] אצל האש
"דאפילו בלחם שיש קולא מחמת שנאפה כבר ואפילו הכי נזהרים" כל שכן בבצלים שצריך לזוהר כי אין אנו בקיאים במידי דמקרי ריבן, (ואף דבמג"א משמע ש"ל דבצלים דינו כתבלין, התו"ש דחה שאין ריאה שהמג"א חולק על הט"ז וכמה גדולים העתיקו דברי הט"ז) (מ"ב מ"ה שעה"צ ס"ט)	יש לזוהר שלא ליתן בצלים לתוך המרק בקערה "כשהיד סולדת בהמרק" (מ"ב מ"ה)	מותר ליתן דבר שצלים לתוך המרק בקערה אחר "שלא תזיזה היד סולדת בהמרק" (מ"ב מ"ה)	מותר ליתן בצלים לתוך המרק בקערה אחר "שלא תזיזה היד סולדת בהמרק" (מ"ב מ"ה)	ליתן "בצלים לתוך המרק בקערה" (בכלי שני)
דאפילו בלחם שיש קולא מחמת שנאפה כבר ואפילו הכי נזהרים כ"ש בבצלים שצריך לזוהר כי אין אנו בקיאים במידי דמקרי ריבן "וכל שכן ליתן הבצלים לתוך התבשיל שהוא דבר גוש בודאי יש לזוהר דיש פוסקים שטוברים דדבר גוש שמונח בכלי שני דינו ככלי ראשון" (מ"ב מ"ה)	יש לזוהר שלא ליתן בצלים לתוך המרק בקערה שיש בו אוכל "כשהיד סולדת בהמרק" (מ"ב מ"ה)	מותר לשפוך "מן המרק שבקדרה אם אין היד סולדת בהן" על שוירי בצלים שנשארו בקערה (מ"ב מ"ה)	מותר ליתן בצלים לתוך המרק בקערה "אחר שלא תזיזה היד סולדת בהמרק" (מ"ב מ"ה)	ליתן "בצלים לתוך המרק בקערה שיש בו אוכל" (בכלי שני)
"דעירוי מכלי ראשון מבשל כדי קליפה" כדקימא לן בסעיף י' יש בזה חשש דאורייתא (מ"ב מ"ה)	אסור לשפוך "מן המרק שבקדרה כל זמן שהיד סולדת בהן" על שוירי בצלים שנשארו בקערה (מ"ב מ"ה)	מותר לחתוך חתיכת פת בכלי ולערות עליהם המרק של הרגלים "אם ימותין מלערות עליהם המרק עד שלא ידהו היד סולדת בהמרק" (מ"ב מ"ה)	מותר לחתוך חתיכת פת בכלי ולערות עליהם המרק של הרגלים "אם ימותין מלערות עליהם המרק עד שלא ידהו היד סולדת בהמרק" (מ"ב מ"ה)	לשפוך מן המרק שבקדרה על שוירי בצלים שנשארו בקערה, כשנתן הבצלים בקערה אחר כשהמתין שזיזה המרק שבקערה אין היד סולדת בו
דאפילו אם לא יתן הפת בתחלה עד שיערה המרק תחלה בכלי כדי שיעשה כלי שני הלא כתב רמ"א דיש לזוהר בזה (מ"ב מ"ה)	אסור לחתוך חתיכת פת בכלי ולערות עליהם המרק של הרגלים "מכלי ראשון" (מ"ב מ"ה)			לעשות מה שנוהגין איזה אנשים כשעושין חמין מרגלי בהמה, "לחתוך חתיכת פת בכלי ולערות עליהם המרק של הרגלים"



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורה השנייה

משנה ברורה מן סימן שיח סעיף ט

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

יד שבת

סימן שי"ח דין המבשל בשבת – חלק י"ג

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם	
לעשות מה שנוהגין איזה אנשים כשעושים חמין מרגלי בהמה, "לחתוך חתיכת פת וליתנו בקדירה שיש בו המרק של הרגלים" (מ"ב מ"ה)	מותר לחתוך חתיכת פת וליתנו בקדירה שיש בו המרק של הרגלים "כששואב המרק בכף מן הקדירה" (מ"ב מ"ה)	שאז תודיה "הקערה כלי שלישי" (מ"ב מ"ה)	"לפי מה שכתוב הרמ"א יש לזוהר" שלא לחתוך חתיכת פת וליתנו בקדירה שיש בו המרק של הרגלים כשהקערה כלי שני (מ"ב מ"ה)		
להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה כלי שיש בו "דבר לח" שנתבשל כל צרכו "וחם שהיך סולדת בו"	"מותר אפילו לדעת המחבר" להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה כלי שיש בו דבר חם שהיך סולדת בו - וכתב בספר מאמר מרכזי דבנתבשל כל צרכו מותר "אפי' יהיה מצטמק ויפה לו" על ידי העמדה זו (ש"ע ו' מ"ב נ' ני"א)	שאפילו לדעת המחבר "אין בו משום בישול כשהדבר חם שהיך סולדת בו" - (מ"ב מ"ט)			
להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה כלי שיש בו "דבר לח" שנתבשל כל צרכו "ואינו חם כ"כ כיד סולדת בו"	"לדעת הרמ"א מותר" להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה כלי שיש בו דבר שאינו חם כ"כ אפילו כשאינו חם כ"כ שהיך סולדת בהן - ומותר אפילו "לדעת המחבר אם לא יוכל לבוא לשיעור שתהא היד סולדת בו" אף שיתחמם קצת (מ"ב מ"ט ני"א בה"ל ע"ד)	לפי מה שכתב רמ"א בהג"ה בס"ו "דנוהגים להחזיר אם לא נצטנן לגמרי" אם כן לא בעיני יד סולדת בו - (מ"ב מ"ט)	"לדעת המחבר אסור" להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה כלי שיש בו דבר שאינו חם כ"כ אם הקדירה הטמונה חמה כל כך שמה שמניח עליו יכול להתחמם מחומה עד שתהא היד סולדת בו - ואז אסור "אפילו אם אין ברעתו להשהות שם כ"כ" (ש"ע ו' מ"ב נ"ד)		
להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה כלי שיש בו "דבר לח" שנתבשל כל צרכו "ונצטנן לגמרי"	מותר להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה שיש בו דבר שנתבשל כל צרכו אפילו (קר) נצטנן לגמרי "אם לא יוכל לבוא לשיעור שתהא היד סולדת בו" אף שיתחמם קצת (בה"ל ע"ד)		אסור להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה כלי שיש בו דבר שנתבשל כל צרכו ונצטנן "אם הקדירה הטמונה חמה כל כך שמה שמניח עליו יכול להתחמם מחומה עד שתהא היד סולדת בו" - ואז אסור "אפילו אם אין ברעתו להשהות שם כ"כ" (ש"ע ו' מ"ב נ"ד)		
להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה שמיסו בהן הקדירה כלי שיש בו "דבר שנתבשל כל צרכו ונצטנן לגמרי"	מותר להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה (בלי הטמנה) כלי שיש בו "דבר יבש" שנתבשל כל צרכו אפילו כשנצטנן לגמרי ומותר לחממו על גביהן אפילו שתהא הרבר יבש יד סולדת בו (מ"ב נ"ג שעה"צ ע"ח ש"ע הרב ט"ה)	דבר יבש שנתבשל לגמרי "אין בו עור משום בישול" אפילו נצטנן לגמרי וכדלקמיה בס"ח (מ"ב נ"ג)	אסור להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה "אפילו שלא תחת הבגדים" שמיסו בהן הקדירה כלי שיש בו דבר "לח" אפילו כשנתבשל כל צרכו ונצטנן לגמרי (מ"ב נ"ג)		
להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה כלי שיש בו דבר "שלא נתבשל כל צרכו והיך סולדת בו"	"לדעת הט"ו מותר" להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה כלי שיש בו דבר שלא נתבשל כל צרכו כשהיך סולדת בו - "וכן כתב השלחן ערוך" הרב דמותר להניחו בשבת על גבי קדירה הטמונה כדי שישמור חומו ולא יצטנן ואפילו לא נתבשל כל צרכו (מ"ב נ' ש"ע הרב י"ד)	דס"ל שאפילו אמרין לעיל בסעיף ד' דיש בו משום בישול אפילו ברוחח שאני הכא דלא יבוא על ידי זה לידי בישול גמור רק שישמור חומו בתוכו - דאפילו שיש בו משום בישול כשעושה דבר שממחר לגמור בישולו "כאן אי אפשר לו כלל לבא לידי בישול גמור ולא אפילו לידי הוספת בישול אלא להעמיד חומו בלבד" (מ"ב נ' ש"ע הרב י"ד)	"לדעת הרבה אחרונים אסור" להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה כלי שיש בו דבר שלא נתבשל כל צרכו כשהיך סולדת בו (מ"ב נ')		
להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה כלי שיש בו דבר "שלא נתבשל כל צרכו ואין היך סולדת בו"			כתב השלחן ערוך הרב שאסור להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה "שדיא חמה כל כך שהעליון יכול להתחמם מחומה עד שתהא היד סולדת בו" כלי שיש בו דבר שלא נתבשל כל צרכו כשאינו חם כל כך עד שתהא היד סולדת בו (ש"ע הרב ט"ו)	דכשהעליון לא נתבשל עדיין כל צרכו "יש בו משום בישול" אף כשהוא חם, ורק כשנתבשל כבר כל צרכו נוהגין להקל אף על פי שאינו חם כל כך שהיך סולדת בו כיון שהוא חם קצת עד שהוא ראוי לאכול מחמת חמימותו (ש"ע הרב ט"ו)	
להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה "תחת הבגדים שמיסו בהן הקדירה" כשמוותר להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה	לפי מה שנראה "להמ"ב כוונת השלחן ערוך מותר" להניח הכלי אפילו תחת הבגדים שמיסו בהן הקדירה ואף שאין טומנין בשבת אפי' בדבר שאינו מוסיף הבל (מ"ב נ"א)	דכתב בשעה"צ שכך נראה כוונת השלחן ערוך דאף שאין טומנין בשבת אפי' בדבר שאינו מוסיף הבל הכא "כיון דעיקר הטמנה היה מבעוד יום לצורך הקדירה דזה מותר ולכן אם נתגלתה הקדירה דמותר לכסותה מותר לכסות דרך אגב גם הכלי שיש בו הרבר חם" (מ"ב נ"א שעה"צ ע"ד)	לפי דעת "השלחן ערוך הרב אסור" להניח הכלי תחת הבגדים שמיסו בהן הקדירה (ש"ע הרב י"ד)		



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מנהלת התלמי

משנה ברורה מן סימן שיח סעיף ה עד סימן שיח סעיף ט

דפי סיכום

מהזור שנתיים

חלק ב'

יד שבת

סימן שי"ח

דין המבשל בשבת – חלק י"ד

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
		לדעת המג"א מותר לטוח קדירה בבצק "דבצק אינו בר מירוח" ולדעת הט"ז דבצק נמי בר מירוח הוא אלא הטעם דאין בזה משום מירוח לפי "שאין מקפיד עליו לדבק אותו בטוב" רק שלא יהיה מגולה לגמרי שלא יתקרר – "דלא חיישינן שיבוא לקצת אפיה כדי קרימת פנים" (מ"ב נ"ב בה"ל היכול)	מותר לטוח קדירה בבצק כדי שלא יצא חומו אם יש לו "בצק שנולד מאתמול כשאין הבצק מוקצה" כגון דצריך הבצק לתרגולין שבביתו - "ומשמע מותר להניח הבצק על גבי כל חם אפילו שהיה סולדת בו" (ש"ע ו' מ"ב נ"ב בה"ל היכול)	"לטוח בשבת קדירה בבצק" כדי שלא יצא חומו
	שהם דברים המתמרח ע"כ אסור "משום ממרח" וכענין דאיתא לעיל בסימן שי"ד ס"א דאסור ליתן שעה בנקב החבית לשתמו מפני שהוא ממרח (מ"ב נ"ב)	"לדעת המג"א אסור לטוח בשבת קדירה בשעה חופת או בטיט (מ"ב נ"ב)	לדעת הט"ז מותר לטוח בשבת קדירה בשעה חופת או בטיט כדי שלא יצא חומו (מ"ב נ"ב)	"לטוח בשבת קדירה בשעה חופת או בטיט" כדי שלא יצא חומו
דס"ל "דעל יד קדירה המפסקת היי רק כמו כירה גרופה", ואסור להניח על כירה גרופה לכתחלה בשבת – דסעיף זה וסעיף ז' ענין אחר הוא - (דס"ל דמה שפסק המחבר בסעיף ח' ודיעה ראשון נראה לו עיקר הוא רק ביבש ולא בלח וחס ולכן לא הכריע בסעיף ז') (מ"ב נ"ז נ"ז שעה"צ פ"ג)	"יש אומרים שאסור" להניח בשבת על גבי קדירה (הטמונה) כשהקדירה התחתון על האש אפילו באופנים הנ"ל שמותר להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה כשאין הקדירה התחתון על האש" כגון להניח כלי שיש בו דבר לח חם שנתבשל כל צרכו" - ולדיעה זו אסור אפילו יבש היה רותח – (המג"א ר"ל מתחילה דהמחבר פסק כדעה זו שאסור דבר לח) (ש"ע ז' מ"ב נ"ז שעה"צ פ"ג בה"ל יש)	דמפרשים דהא דשרי להניח כלי שיש בו דבר חם ע"ג קדירה (הטמונה) אפי' כלי התחתון על האש ומותר מטעם דכיון "שהקדירה מפסקת אינא היכרא טובא ואינו נראה כמבשל" – דמה שכתב המחבר בסעיף ח' ודיעה ראשון נראה עיקר קאי גם על הא דענין אחר הוא (ש"ע ז' מ"ב נ"ה ט')	"יש אומרים שמותר" להניח בשבת על גבי קדירה (הטמונה) כשהקדירה התחתון על האש באופנים הנ"ל שמותר להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה כשאין הקדירה התחתון על האש "כגון להניח כלי שיש בו דבר לח חם שנתבשל כל צרכו" – ולפי דעת המ"ב האיר פסק המחבר כדעה זו וכן מסיק גם המג"א והשלחן ערוך הרב להקל כדעה זו (ש"ע ז' מ"ב נ"ז ט' ש"ע הרב ט"ז שעה"צ פ"ג)	להניח בשבת על גבי קדירה (הטמונה) "כשהקדירה התחתון על האש", באופנים הנ"ל שמותר להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה כשאין הקדירה התחתון על האש "כגון להניח כלי שיש בו דבר לח חם שנתבשל כל צרכו"
דכשלא נתבשל כל צרכו יש לחוש "שמה יתוסף מעט בישול על ידי החום" - (שכתב הפרמ"ג שדברי הט"ז צריך עיין ובפרט שהרבה אחרונים חולקין על הט"ז אפילו כשאין הקדירה התחתון על האש וכל שכן כשהקדירה התחתון על האש) (מ"ב נ"שעה"צ פ"א)	"אסור" להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה כשהקדירה התחתון על האש כלי שיש בו דבר שלא נתבשל כל צרכו כן פסק המ"ב - (דלא ט"ז) (מ"ב נ"ה שעה"צ פ"א)			להניח בשבת על גבי קדירה הטמונה כשהקדירה התחתון על האש, כלי שיש בו דבר "שלא נתבשל כל צרכו"
"דס"ל דהיי כמניח על גבי כירה לכתחלה" ולא שרי בסימן רנ"ג אלא חזרה אבל להניח לכתחלה אסור כמבואר שם בס"ה בהג"ה (ש"ע ח' מ"ב נ"ט)	"יש אומרים שאסור" להניח בשבת על גבי מיחם כשהקדירה התחתון על האש "אפילו אם נתבשל כל צרכו ואפילו אם מצטמק ורע לו ואפילו אם נותנו שם לשמור חומו" ואפילו יבש והיה רותח (ש"ע ח' בה"ל יש)	"שס"ל דינו כמניחו כנגד המדורה" וכל דבר שמותר להניחו כנגד המדורה במקום שהיה סולדת בו, כגון יבש מותר להניחו ע"ג מיחם שעל גבי האש ובדבר יבש אפילו נצטנן אין בו עיר משום בישול, ואף על גב דאפילו בכירה גרופה מן האש לא שרי בסימן רנ"ג אלא חזרה אבל להניח לכתחלה אסור כמבואר שם בס"ה בהג"ה ואם כן הכא אף על פי שהמיחם שלמטה מפסיק בין הכלי ובין האש מאי הוי? צ"ל דס"ל לדעה זו דהפסקת המיחם אפי' באינה גרופה עדיף מכירה גרופה, דהתם הקדירה עומדת על גבי כירה שהוא מקום שדרך לבשל תמיד ונראה כמבשל אבל בכאן שעומדת על גבי קדירה שאין דרך בישול בכך ולכן שרי אף להניח לכתחלה (ש"ע ח' מ"ב נ"ז ט')	"יש אומרים שמותר" להניח בשבת על גבי מיחם כשהקדירה התחתון על האש, כל מה שנתבאר בסעיף ד' דאין בו משום בישול כגון "להניח דבר קר יבש שנתבשל כל צרכו על גבי מיחם שעל האש", וכן פסק המחבר וא"ר הגר"א והשלחן ערוך הרב כדעה זו (ש"ע ח' מ"ב נ"ז ט')	להניח בשבת על גבי מיחם (קדירה) כשהקדירה התחתון על האש, באופנים שמותר להניח בשבת כנגד המדורה כגון "להניח דבר קר יבש שנתבשל כל צרכו על גבי מיחם שעל האש"



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורה השלישית

משנה ברורה מן סימן שיח סעיף ה עד סימן שיח סעיף ט

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

יד שבת

סימן שי"ח

דין המבשל בשבת - חלק ט"ו

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
דין שיש בו "רוטב כבר פסק המחבר לעיל בסעיף ד' דבנצטנן יש בישול אחר בישול" וממילא אסור ליתנו על גבי מיחם חם אף אם אינו על גבי האש וכ"ל בס"ו וכל שכן כשהקדירה התחתון על האש - דס"ל דהלכה "כשאר פוסקים דאין מחלקין בין מצטמק יפה לו או מצטמק ורע לו" ואף המחבר אפשר דטובר כן כמו שסתם שם אלא דלישנא דרי"ו נקיט ואויל (מ"ב ס"א ט"ב)	"אסור" להניח בשבת על גבי מיחם (קדירה) כשהקדירה התחתון על האש תבשיל שיש בו רוטב אפילו שנתבשל כל צרכו אם מצטמק יפה לו (אף להדיא המתירין הני"ל) - "ולדינא כתב המ"ב דאסור אפילו מצטמק ורע לו" (שו"ע ח' מ"ב ס"ב בה"ל ומצטמק)	ר"י ואויל לשיטתיה הזכיר לעיל בס"ד בהג"ה דדוקא במצטמק יפה לו או יש בישול אחר בישול (ולדעת המגיד משנה המובא בהג"ה סעיף ט"ו שאפילו דבר שיש בו רוטב ונצטנן אין בו משום בשול כאן גם כן מותר) (מ"ב ס"ב בה"ל ומצטמק)	"לדעת הרבינו ירחם מותר" להניח בשבת על גבי מיחם (קדירה) כשהקדירה התחתון על האש תבשיל שיש בו רוטב שנתבשל כל צרכו "אם מצטמק ורע לו" (ולדעת המגיד משנה המובא בהג"ה סעיף ט"ו מותר להניח תבשיל שיש בו רוטב שנתבשל כל צרכו ונצטנן ע"ג מיחם שעל האש) (מ"ב ס"ב בה"ל ומצטמק)	להניח בשבת על גבי מיחם (קדירה) כשהקדירה התחתון על האש באופנים שמותר להניח בשבת כנגד המזורה כגון "להניח תבשיל שיש בו רוטב שנתבשל כל צרכו ונצטנן על גבי מיחם שעל האש"
"דעל האש אפי' בישראל דתורא מתבשל" - דכתב הפרמ"ג "דאפילו אינו מעלה רתיחות מבשל" - פן ישכח עד שיתבשל וכדלקמן בס"ד (מ"ב ס"ד שעה"צ צ"א)	אסור ליתן תבלין לתוך כלי ראשון כשהכלי ראשון על האש "אפילו אין היד סולדת בו" - "ואפילו אינו מעלה רתיחות" - ואפי' דעתו לסלק את הקדירה מזהר משם (מ"ב ס"ד שעה"צ צ"א)	"דאם אין היד סולדת בו אפילו כלי ראשון אינו מבשל" (מ"ב ס"ד)	מותר ליתן תבלין לתוך כלי ראשון לאחר שהעבירוהו מעל האש "כשאין היד סולדת בו" (דלא כהמג"א) (שו"ע ט' מ"ב ס"ד שעה"צ ס"ד)	ליתן "תבלין" לתוך כלי ראשון (מ"ב הכלי שמשתמש בו על האש) "כשהכלי ראשון על האש"
דכלי ראשון אפילו לאחר שהעבירוהו מעל האש מבשל כל זמן שהיד סולדת בו לפי שכלי ראשון מתוך שעומד (אצל האש) על האור דפנותיו חמין ומחזיק חומו הרבה ולכן נתנו בו שיעור כל זמן שהיד סולדת - כדי "לעשות הרחקה וסייג לדבר" (שו"ע ט' שו"ע הרב י"ז ט"ט)	אסור ליתן תבלין לתוך כלי ראשון אפילו לאחר שהעבירוהו מעל האש "כל זמן שהיד סולדת בו" היינו אפילו כבר פסק רתיחותו ממנו - וכתב "השלחן ערוך הרב שטוב למנוע מלתת תבלין בכלי ראשון אפילו אין היד סולדת בו" (שו"ע ט' מ"ב ס"ג שו"ע הרב י"ז)	"דאין התבלין מתבשל בכלי שני" מפני שחום כלי שני אין בו כח לבשל ואפילו להמחמרים בכלי שני לענין איסור והיתר שטורים שיש בו כח להבליע ולהפליט כל זמן שהיד סולדת בו מכל מקום אין בו כח לבשל אף על פי שהיד סולדת בו ואינו דומה לכלי ראשון שמבשל כל זמן שהיד סולדת בו לפי שכלי ראשון מתוך שעומד (אצל האש) על האור דפנותיו חמין ומחזיק חומו הרבה ולכן נתנו בו שיעור כל זמן שהיד סולדת בו משאם כן בכלי שני שאין דפנותיו חמין והולך ומתקרר (מ"ב ס"ה שו"ע הרב י"ט)	מותר ליתן תבלין לתוך כלי שני "אפי' יד סולדת בו" (מ"ב ס"ה)	ליתן תבלין "לתוך כלי שני"
"דעל האש אפי' בישראל דתורא מתבשל" - דכתב הפרמ"ג "דאפילו אינו מעלה רתיחות מבשל" - פן ישכח עד שיתבשל וכדלקמן בס"ד (מ"ב ס"ד שעה"צ צ"א)	אסור ליתן מלח שנעשה מחפירה דהיינו במלח שעדיין לא נתבשל לתוך כלי ראשון כשהכלי ראשון על האש "אפילו אין היד סולדת בו" - "ואפילו אינו מעלה רתיחות" - ואפי' דעתו לסלק את הקדירה מזהר משם (מ"ב ס"ד שעה"צ צ"א)	"דצריכא מלחא בישולא כבשרא דתורא" דהיינו צריך בישול רב כמו בשר שור ואינו מתבשל אלא על האש - שאף בצונן אתה רואה כן (שו"ע ט' מ"ב ס"ו שו"ע הרב י"ז)	לדעת המחבר מותר ליתן מלח אפילו שנעשה מחפירה דהיינו במלח שעדיין לא נתבשל לתוך כלי ראשון לאחר שהעבירוהו מעל האש "אפי' יד סולדת בו" - ואף שינמוח אינו בישולו (שו"ע ט' מ"ב ס"ו)	ליתן "מלח" שנעשה מחפירה דהיינו במלח "שעדיין לא נתבשל" לתוך כלי ראשון (מ"ב הכלי שמשתמש בו על האש) "כשהכלי ראשון על האש"
ש"ס להמלח אינו צריך בישול אלא מעט - דבגמרא איכא תרי לישני בזה ללישנא בתרא הי מלח לקולא דקשה להתבשל כבישרא דתורא משום הכי מותר אפי' בכלי ראשון כשהעבירוהו מהאש וללישנא קמא הי מלח לחומרא דאפי' בכלי שני מתבשל ופסקו רוב הפוסקים כלישנא בתרא אלא מפני שיש מחמירין לכן כתב הרמ"א דהמחמיר תבא עליו ברכה (מ"ב ע"א שו"ע הרב י"ז)	"יש אסורים" לתת מלח שנעשה מחפירה דהיינו במלח שעדיין לא נתבשל אפילו לתוך כלי שני "כל זמן שהיד סולדת בו" - וכתב "הרמ"א דהמחמיר כן תבוא עליו ברכה" (רמ"א ט')			ליתן מלח שנעשה מחפירה דהיינו במלח שעדיין לא נתבשל לתוך כלי ראשון לאחר שהעבירוהו מעל האש

האם מותר ליתן תבלין בכ"ר או בכ"ש?

כלי ראשון אפילו לאחר שהעבירוהו מעל האש מבשל כל זמן שהיד סולדת בו אפילו כבר פסק רתיחתו ממנו, אבל אם אין היד סולדת בו אפילו כלי ראשון אינו מבשל. ואם לא העבירוהו מעל האש אסור ליתן לתוכו תבלין ואפי' מלח בכל גוונא, ואפי' דעתו לסלק את הקדרה מהר משם. ואסור ליתן לתוך הכ"ר תבלין, אבל בכלי שני מותר לתת תבלין אפי' יד סולדת בו, ואם מונח בכלי שני דבר גוש שהיד סולדת בו יש לזהר בזה די"א דדבר גוש כ"ז שהיס"ב דינו ככלי ראשון.

האם מותר ליתן מלח בכ"ר או בכ"ש?

מלח מותר ליתן לתוך הכ"ר כיון שהעבירו מעל האש דעל האש אפי' בישראל דתורא מתבשל, ואפילו אינו מעלה רתיחתו מבשל. ויש אוסרין לתת לתוך כ"ר בשר אפילו הוא של שור ואפי' בלא נמלח כלל מפני הלחלוחית. ויש אוסרים לתת מלח אפילו בכלי שני כ"ז שהיס"ב והמחמיר תע"ב, וה"מ במלח שחופרין, אבל מלח שעושים ממים שמבשלין אותם אין בו משום בישול לכ"ע, וכן בצוקע"ר מותר מהאי טעמא ליתנו בכ"ר לאחר שהעבירוהו מן האש, ויש מפקפקין בזה, וטוב לזהר מכלי ראשון לכתחלה.

נתן מלח באופן שאסור מה דין המאכל?

אם עבר ונתן מלח אפילו בכלי ראשון אפילו הוא על האש שעבד איסורא מותר המאכל, דהמלח בטל ע"ג המאכל כיון שנמלח ג"כ מכבר בע"ש, והמלח שנתן עכשיו לא היה בה כדי ליתן טעם בקדרה זולת המלח של אתמול, ובתבלין כשנתנו לכלי ראשון אף שנתן ג"כ קצת מע"ש יש לעיין בדיעבד לענין התבשיל, ואפשר דגם כבאן מתבטל קודם שנתבשל וצ"ע. אבל אם היה במלח של עכשיו לברו כדי ליתן טעם אסור המאכל עד מו"ש ואפילו במזיד אין להחמיר יותר אם נתן בהכלי כשעומד על האש, דלאחר שהעבירו מעל האש ק"ל דמדינא מותר בכ"ר, וה"מ במלח שנעשה מחפירה, אבל במלח שנעשה ממים שמבשלין אין לאסור המאכל.

האם מותר ליתן תבלין ושאר דברים בכ"ר או בכ"ש?

אסור ליתן תבלין בקערה ולערות עליהן מכלי ראשון, ואפי' בדיעבד אסור אם ערה להדיא עליהן שלא נפסק הקילות. ובשאר דברים חוץ ממים ושמן יש לזהר לכתחלה אף בכלי שני, אך לענין דיעבד אין להחמיר בכלי שני, ובעירוי מכלי ראשון דינו כמו לענין תבלין, וכ"ז בדבר שלא נעלה ונאפה, אבל בדבר שנעלה ונאפה אין לאסור בדיעבד אפי' הניח אותם בכ"ר.

האם מותר ליתן צונן לתוך חם באמבטי?

אמבטי של מרחץ שהיא מלאה מים חמוין, שרוצה ליכנס לשם ליטול מעט מים חמין ולרחוץ בהן אח"כ פניו ידיו ורגליו דמותר אם הוחמו מע"ש, אע"פ שהיא כלי שני אין נותנין לה מים צונן שהרי מחממן הרבה, ודוקא מים מועטין שאפשר שיתבשלו שם אבל אם נותן הרבה כ"כ עד שהחמין נעשים פושרים עי"ז שרי, ואם היה האמבטי

כלי ראשון יש לחוש דבאמבטי אסור ליתן אפי' צונן מרובים. ואפי' בחמי טבריא אסור ליתן צוננים באמבטי שהומשך מן המעין לתוכה, אלא צריך ליטול מהאמבטי בכ"ש ואח"כ יתן המים לתוכה אפילו המים צוננים מועטין מן החמים. אבל נותן הוא ממים חמין שבוה האמבטי לתוך אמבטי אחר של צונן, וכ"ש לתוך כלי אחר שיש בו צונן, ואפי' אם האמבטי הוא כ"ר מותר לערות לתוך מים צוננים אם הם מרובין על החמין, ואם עתה אין היד סולדת בהן אפילו לא היו בתחלה המים צוננין מרובין כ"כ ג"כ שרי. ואם היה כ"ש משמע מט"ז דלכ"ע מותר אפילו אם הצונן מועטין, והפמ"ג מפקפק בזה לדעת הטור. וליתן חתיכת בשר רותח לתוך רוטב צונן שנצטנן לגמרי אסור דכיון שאינו מתערב מבשל כדי קליפה, ומ"מ לענין דיעבד אין לאסור הרוטב.

מיחם שפינה ממנו חמין האם מותר ליתן בו צוננין?

מיחם שפינה ממנו מים חמין מותר ליתן לתוכו מים צונן מרובים כדי להפשיר, אבל מועטין שיוכלו להתחמם מחום המיחם עד שתהא י"ס בהן אסור, אבל מרובין מותר אפי' אם ימלא את כל הכלי במים צוננים וע"י זה יוכל הכלי לבוא לידי צירוף כיון שאין מתכוין לזה, והמכוין לצרף י"א שחייב מה"ת וי"א מדרבנן.

האם מותר ליתן צונן לתוך חם במיחם?

מותר לצוק מים חמין לתוך מים צונן או צונן לתוך חמין, ובשניהן אפי' המים צוננים מועטין שעדיין הי"ס בהן אחר התערובות ג"כ שרי, והוא שלא יהיו בכ"ר, דאם החמין הם בכ"ר אסור לצוק בתוכם מים צוננים.

האם מותר ליתן חם לתוך צונן במיחם?

ה"ה דאסור לערות מהכ"ר לתוך מים צוננים מועטים שיתבשלו על ידם, ויש מקילין בחמין לתוך צונן אפילו בצונן מועטים, ובדיעבד יש לסמוך עליהם. ומה שנוהגין נמי הכי במשקה קאפ"ע או טי"א שמבשלין קודם שבת מעט מים עם קאפ"ע וטי"א באופן שהוא חזק מאד בטעמו, וביום השבת מערין עליהם מים חמין הרבה שנתבשלו בהיתר, בזה יש עוד סעד להתיר מטעם המקילין דאף בלח שנצטנן אין בישול אחר בישול, לכן אין למחות ביד אחרים העושים, אבל לעצמו כל בעל נפש יחוש אף בזה שלא לערות מכלי ראשון כ"ז שהיד סולדת בו. ואם המים מרובים כל כך שא"א שיתבשלו רק שיפיגו צנתן אפילו בכ"ר שרי, ואפי' חמין קצת כעין פושרין שרי רק שלא יהיה הי"ס בהן, ורק שלא יהיה על האש או סמוך לאש במקום שיכול להתבשל. ובצונן לחמין מותר דוקא ששופך בשפיכה גדולה הכל בפעם אחת אבל מעט מעט אסור לערות, וצ"ע דמ"מ אין מתבשל תיכף עד שישפוך השאר.

מה נקרא כלי שני?

מותר ליתן קיתון של מים או של שאר משקים בכלי שני שיש בו מים חמין אבל בכ"ר אסור, ואם הצוננין שבכלי עליון מרובים כ"כ שא"א שיתבשל שרי. וכ"ש מיקרי כשעירו מן כלי ראשון שהרתיחו החמין בתוכו לתוך כלי זה, ומותר אפי' אם הי"ס בו, אבל אם שואב בכלי ריקן מתוך כלי ראשון י"א דדינו ככלי ראשון, ואם משהה הכלי ריקן בתוכו עד שמעלה רתיחה ודאי מקרי כ"ר.

מקוה שרואין בשבת בבוקר שהוא חם ביותר האם מותר לשפוך לתוכו מים קרים? בעצמך...



כל הוציות שמורות
אסור להעתיק מן יד
© מנהלת הסתעף
ל"ב יחד שנתן עירך אר"ח
עם משנה ברורה



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורה השנייה

משנה ברורה מן סימן שיח סעיף ט עד סימן שיח סעיף יד

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

טו שבת

סימן שי"ח

דין המבשל בשבת – חלק ט"ז

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
ליתן מלח שנעשה מחפירה דהיינו במלח שעדיין לא נתבשל "לתוך כלי שני"	לדעת המחבר מותר ליתן מלח אפילו כשנעשה מחפירה דהיינו במלח שעדיין לא נתבשל לתוך כלי שני לאחר שהעבירוהו מעל האש אפי' יד סולדת בו - ואף שימוחו אינו בישולו (ש"ע ט' מ"ב ס"ז)	"דמותר ליתן מלח אפילו לתוך כלי ראשון" לאחר שהעבירוהו מעל האש דצריכא מלחא בישולא כבשרא דתורא - שאף בצונן אתה רואה כן (ש"ע ט' מ"ב ס"ז)	"יש אסורים" לתת מלח שנעשה מחפירה דהיינו במלח שעדיין לא נתבשל אפילו לתוך כלי שני "כל זמן שהדי סולדת בו" - וכתב "הרמ"א דהחמיר כן תבוא עליו ברכה" (רמ"א ט')	ש"ס' שהמלח אינו צריך בישול אלא מעט - דבגמרא איכא תרי לשיני זוהי ללישנא בתרא הוי מלח לקולא דקשה להתבשל כבישרא דתורא משום הכי מותר אפי' בכלי ראשון כשהעבירוהו מהאש וללישנא קמא הוי מלח לחומרא דאפי' בכלי שני מתבשל ופסקו רוב הפוסקים כלישנא בתרא אלא מפני שיש מחמירין לכן כתב הרמ"א דהחמיר תבא עליו ברכה (מ"ב ע"א ש"ע הרב י"ז)
ליתן "בשר" לתוך כלי ראשון (פני הכלי שמשתמש בו על האש) "לאחר שהעבירוהו מעל האש"	יש אמורים ולדעת המחבר מותר ליתן בשר שנמלח והרדח כידן לתוך כלי ראשון לאחר שהעבירוהו מעל האש - אבל כתב השע"צ דליחא אין נפקא מינה מה טובר המחבר - וכתב השלחן ערוך הרב דאם הבשר יבש מותר ליתן הבשר לתוך כלי ראשון לאחר שהעבירוהו מעל האש (שע"צ צ"ג ש"ע הרב י"ז)	דס"ל ודעת המחבר הוא דדוקא כשנמלח עדי הפעם והמלח עליו אחר שנמלח והרדח כידן דאו המלח מרכז הבשר ומתבשל - דכבר הכריעו האחרונים להלכה כהרמ"א - כיון שאין לחלוחית עליו שיתבשל (שע"צ צ"ג ש"ע הרב י"ז)	"יש מי שאוסר" לתת בשר בשר מלוח אפילו הוא של שור - ר"ל לפי מה שבאר הרמ"א מיידי בבשר שנמלח והרדח כידן לתוך כלי ראשון לאחר שהעבירוהו מעל האש וכתב הרמ"א דאסור "אפילו בלא מלוח" (ש"ע ט' שע"צ צ"ג)	נדוד והבשר אינו מתבשל הלחלוהית שבו מתבשל - דנקט מלוח דבלאו הכי אסור משום דם שבו היינו ולא נטעה לומר דהטעם שאוסר הוא משום דהמלח מרכז הבשר ומתבשל אח"כ בכלי ראשון אלא דאפי' בלא נמלח כלל הדין אסור לתתנו מפני הלחלוהית וכנ"ל הוא דנקט המחבר מלוח דאי לא היה מלוח הדין אסור לתתנו מפני איסור דם בכלי רותח בלא איסור שבת (ש"ע ט' מ"ב ס"ט ע')
ליתן "מלח שעושין ממים" שמבשלין אותם וכן צוקע"ר, לתוך כלי ראשון (פני הכלי שמשתמש בו על האש) "כשהכלי ראשון על האש"	ליתן מלח שעושין ממים וכן צוקע"ר לתוך כלי ראשון לאחר שהעבירוהו מעל האש (מ"ב ע"א)	דמלח שעושין ממים שמבשלין אותם אין בו משום בישול לכלי עלמא "דאין בישול אחר בישול" אפילו הוא נימוח על ידי בישול זה השני וכדלקמן בסט"ו, וכן בצוקע"ר מותר מהאי טעמא (מ"ב ע"א ש"ע הרב י"ח)	"אסור לכתחילה" ליתן מלח שעושין ממים שמבשלין אותם וכן צוקע"ר לתוך כלי ראשון כשהכלי ראשון על האש (מ"ב ס"ד שע"צ ק')	דאיסורו מדרבנן מפני "שנראה כמבשל" הדין גבי צוקע"ר - (שע"צ צ"ה)
ליתן מלח שעושין ממים שמבשלין אותם וכן צוקע"ר, לתוך כלי ראשון (פני הכלי שמשתמש בו על האש) "לאחר שהעבירוהו מעל האש"	ליתן מלח שעושין ממים וכן צוקע"ר לתוך כלי ראשון לאחר שהעבירוהו מעל האש (מ"ב ע"א)	דמלח שעושין ממים שמבשלין אותם אין בו משום בישול לכלי עלמא "דאין בישול אחר בישול" אפילו הוא נימוח על ידי בישול זה השני וכדלקמן בסט"ו, וכן בצוקע"ר מותר מהאי טעמא (מ"ב ע"א ש"ע הרב י"ח)	"יש שמפקפקין" אם מותר ליתן מלח ראשון לאחר שהעבירוהו מעל האש וכתב "המ"ב טוב לזהר מכלי ראשון לכתחילה" - "והשלחן ערוך הרב כתב דמכל מקום המחמיר בו כמו בשאר מלח תבוא עליו ברכה" (מ"ב ע"א ש"ע הרב י"ח)	דאיסורו מדרבנן מפני שנראה כמבשל הדין גבי צוקע"ר - (שע"צ צ"ה)
ליתן מלח שעושין ממים שמבשלין אותם וכן צוקע"ר "לתוך כלי שני"	ליתן מלח שעושין ממים וכן צוקע"ר לתוך כלי ראשון לאחר שהעבירוהו מעל האש (מ"ב ע"א)	דמלח שעושין ממים שמבשלין אותם אין בו משום בישול לכלי עלמא "דאין בישול אחר בישול" אפילו הוא נימוח על ידי בישול זה השני וכדלקמן בסט"ו, וכן בצוקע"ר מותר מהאי טעמא (מ"ב ע"א ש"ע הרב י"ח)	"יש שמפקפקין" אם מותר ליתן מלח ראשון לאחר שהעבירוהו מעל האש וכתב "המ"ב טוב לזהר מכלי ראשון לכתחילה" - "והשלחן ערוך הרב כתב דמכל מקום המחמיר בו כמו בשאר מלח תבוא עליו ברכה ולכראה ה"ה לכלי שני" (מ"ב ע"א ש"ע הרב י"ח)	דאיסורו מדרבנן מפני שנראה כמבשל הדין גבי צוקע"ר - (שע"צ צ"ה)
לאכול המאכל אם "עבר ונתן תבלין לכלי ראשון"	"יש לעיין בדיעבד" אם מותר לאכול המאכל אם עבר ונתן תבלין לכלי ראשון אפילו שנתן גם כן קצת תבלין מערב שבת, וצריך עיון (בה"ל ואם)	דאפשר דמותר "כמו במלח דגם בכאן מותר לקדם שנתבשל" (בה"ל ואם)	דאסור לכתחילה ליתן מלח שעושין ממים שמבשלין אותם וכן צוקע"ר לתוך כלי ראשון כשהכלי ראשון על האש (מ"ב ס"ד שע"צ ק')	דאיסורו מדרבנן מפני שנראה כמבשל הדין גבי צוקע"ר - (שע"צ צ"ה)
לאכול המאכל אם "עבר ונתן מלח שנעשה מחפירה בכלי שאסור ליתן כדו עכשיו לבדו כדו ליתן טעם בקדרה זולת המלח של אתמול היינו כשנמלח גם כן מכבר בערב שבת אפילו הוא על האש שעבד איטורא אפי' לפסק השלחן ערוך" (רמ"א ט' מ"ב ע"ב)	לפי "שהמלח בטל נגד המאכל" ואף על גב דמידי דעביד לטעמא לא בטיל שאני הכא דהוה זהו זהו גורם (רמ"א ט' מ"ב ע"ג)	דאפשר דמותר "כמו במלח דגם בכאן מותר לקדם שנתבשל" (בה"ל ואם)	"לדעת ה"ט" אסור לאכול בשבת המאכל אם עבר ונתן מלח במלח שנעשה מחפירה "בכלי ראשון כשעומד על האש" אפילו לא היה במלח של עכשיו לבדו כדו ליתן טעם בקדרה זולת המלח של אתמול היינו כשנמלח גם כן מכבר בערב שבת (שע"צ צ"ז א"ה"ט כ"ח)	"דס"ל דמידי דעביד לטעמא לא בטיל" ולא אמרינן זהו זהו גורם, ולא מינינו זהו זהו גורם רק שבאם באותו הזמן שגורם האיטור בפעלתו (שע"צ צ"ז באה"ט כ"ח)
לאכול המאכל אם "עבר ונתן מלח שנעשה מחפירה בכלי שאסור ליתן כדו עכשיו לבדו כדו ליתן טעם בקדרה זולת המלח של אתמול"	לפי "שהמלח בטל נגד המאכל" ואף על גב דמידי דעביד לטעמא לא בטיל שאני הכא דהוה זהו זהו גורם (רמ"א ט' מ"ב ע"ג)	דאפשר דמותר "כמו במלח דגם בכאן מותר לקדם שנתבשל" (בה"ל ואם)	"יש שמפקפקין" אם מותר ליתן מלח ראשון לאחר שהעבירוהו מעל האש וכתב "המ"ב טוב לזהר מכלי ראשון לכתחילה" - "והשלחן ערוך הרב כתב דמכל מקום המחמיר בו כמו בשאר מלח תבוא עליו ברכה ולכראה ה"ה לכלי שני" (מ"ב ע"א ש"ע הרב י"ח)	דאיסורו מדרבנן מפני שנראה כמבשל הדין גבי צוקע"ר - (שע"צ צ"ה)
לאכול המאכל אם "עבר ונתן מלח שנעשה מחפירה בכלי שאסור ליתן כדו עכשיו לבדו כדו ליתן טעם בקדרה זולת המלח של אתמול"	לפי "שהמלח בטל נגד המאכל" ואף על גב דמידי דעביד לטעמא לא בטיל שאני הכא דהוה זהו זהו גורם (רמ"א ט' מ"ב ע"ג)	דאפשר דמותר "כמו במלח דגם בכאן מותר לקדם שנתבשל" (בה"ל ואם)	"יש שמפקפקין" אם מותר ליתן מלח ראשון לאחר שהעבירוהו מעל האש וכתב "המ"ב טוב לזהר מכלי ראשון לכתחילה" - "והשלחן ערוך הרב כתב דמכל מקום המחמיר בו כמו בשאר מלח תבוא עליו ברכה ולכראה ה"ה לכלי שני" (מ"ב ע"א ש"ע הרב י"ח)	דאיסורו מדרבנן מפני שנראה כמבשל הדין גבי צוקע"ר - (שע"צ צ"ה)
לאכול המאכל אם "עבר ונתן מלח שנעשה מחפירה בכלי שאסור ליתן כדו עכשיו לבדו כדו ליתן טעם בקדרה זולת המלח של אתמול"	לפי "שהמלח בטל נגד המאכל" ואף על גב דמידי דעביד לטעמא לא בטיל שאני הכא דהוה זהו זהו גורם (רמ"א ט' מ"ב ע"ג)	דאפשר דמותר "כמו במלח דגם בכאן מותר לקדם שנתבשל" (בה"ל ואם)	"יש שמפקפקין" אם מותר ליתן מלח ראשון לאחר שהעבירוהו מעל האש וכתב "המ"ב טוב לזהר מכלי ראשון לכתחילה" - "והשלחן ערוך הרב כתב דמכל מקום המחמיר בו כמו בשאר מלח תבוא עליו ברכה ולכראה ה"ה לכלי שני" (מ"ב ע"א ש"ע הרב י"ח)	דאיסורו מדרבנן מפני שנראה כמבשל הדין גבי צוקע"ר - (שע"צ צ"ה)



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורה השנייה

משנה ברורה
מן סימן שיח סעיף ט עד סימן שיח סעיף יד

דפי סיכום

מהזור שנתיים

חלק ב'

טו שבת

סימן שי"ח

דין המבשל בשבת – חלק י"ז

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
		דבמלח שנעשה ממים שמבשלין אין לאסור המאכל "דאין בישול אחר בישול" וכ"ל אפילו שלכתחילה בוודאי אסור על האש וכ"ל (מ"ב ע"ג שעה"צ ק' באה"ט כ"ח)	מותר לאכול המאכל אם עבר ותתן מלח "במלח שנעשה ממים" בכלי ראשון "אפילו כשעומד על האש ואפילו היה במלח של עכשיו לברו כדי ליתן טעם בקררה" וז"ל המלח של אתמול (מ"ב ע"ג)	לאכול המאכל אם "עבר ותתן מלח במלח שנעשה ממים" בכלי ראשון "שעומד על האש"
	דאף דתבלין אין מתבשל בכלי שני וכ"ל מי"מ העירי מכלי ראשון קיימא לן דהוא "מבשל כדי קליפה" (מ"ב ע"ד)	"אסור" ליתן תבלין בקערה ולערות עלהין מכלי ראשון (מ"ב ע"ד)	"מותר" לערות על תבלין מכלי שני (מ"ב ס"ה ע"ד)	לערות "על תבלין מכלי ראשון" כשהיד סולדות בו
		"דחבלין אין מתבשל בכלי שני" (מ"ב ס"ה ע"ד)		לערות על תבלין "מכלי שני"
	אסור אפילו בדיעבד לאכול (להנות) מהתבלין אם עבר ועירה להדיא על תבלין מכלי ראשון "אם לא נפסק הקלוח" (מ"ב ע"ד)	אסור אפילו בדיעבד לאכול (להנות) מהתבלין אם עבר ועירה להדיא על תבלין מכלי ראשון "אם לא נפסק הקלוח" (מ"ב ע"ד)	מותר לאכול (להנות) מהתבלין אם עבר ועירה על תבלין מכלי ראשון "אם נפסק הקלוח" (מ"ב ע"ד)	לאכול (להנות) מהתבלין אם "עבר ועירה על תבלין מכלי ראשון"
	שדין "כמו לענין תבלין" (בה"ל אסור)	"אסור" לאכול (להנות) משאר דברים חוץ ממים ושמן אם עבר ועירה עליו מכלי ראשון (בה"ל אסור)		לאכול (להנות) "משאר דברים" אם עבר ועירה על שאר דברים "מכלי ראשון" (חוץ ממים ושמן ולא כשנצלה או נאפה)
		דאפילו בשאר דברים חוץ ממים ושמן מבואר לעיל בסי"ה דיש לזוהר לכתחלה אף בכלי שני אך "לענין דיעבד אין להחמיר בכלי שני" (בה"ל אסור)	מותר לאכול (להנות) "משאר דברים" חוץ ממים ושמן אם עבר ועירה על שאר דברים "מכלי שני" (בה"ל אסור)	לאכול (להנות) "משאר דברים" אם עבר ועירה על שאר דברים "מכלי שני" (חוץ ממים ושמן ולא כשנצלה או נאפה)
	לדעת החי אדם" אסור לאכול (להנות) מדבר שנצלה או נאפה אם עבר והניח דבר שנצלה או נאפה בכלי ראשון (בה"ל אסור)	לדעת החי אדם" אסור לאכול (להנות) מדבר שנצלה או נאפה אם עבר והניח דבר שנצלה או נאפה בכלי ראשון (בה"ל אסור)	מותר לאכול (להנות) מדבר שנצלה או נאפה אם עבר והניח דבר שנצלה או נאפה אפילו בכלי ראשון (בה"ל אסור)	לאכול (להנות) "מדבר שנצלה או נאפה" אם עבר והניח דבר שנצלה או נאפה "בכלי ראשון"
	הבה"ל תמיה על החי אדם (בה"ל אסור)	מכלי ראשון על בשר צלי או על לחם צריך לקלוף (בה"ל אסור)	דאפילו אם עבר והניח דבר שנצלה או נאפה בכלי ראשון "יש לסמוך אפוסקים" החולקין על ר"א נמייך על ר"א נמייך וס"ל דאין בישול אחר אפיה וצליה וכ"ל בס"ה בהג"ה (בה"ל אסור)	לאכול (להנות) "מדבר שנצלה או נאפה" אם עבר ועירה על הדבר שנצלה או נאפה "מכלי ראשון"
	דאם היה האמבטי כלי ראשון "יש לחוש לדעת הר"ן ורבינו ירוחם" שכתבו דבאמבטי אסור ליתן אפי' צונן מרובים" (ש"ע י"א מ"ב ע"ז)	אסור ליתן מים צונן לתוך האמבטי של מרחץ שהוא מלאה מים חמים כשהאמבטי היה כלי ראשון "אפי' היה צונן מרובים" (ש"ע י"א מ"ב ע"ז)		ליתן מים צונן לתוך האמבטי (פירוש כלי שרוחץ בו) של מרחץ שהוא מלאה מים חמים "כשהאמבטי היה כלי ראשון" (כשרוצה ליכנס לשם ליטול מעט מים חמין ולרוחץ בהן אח"כ פניו ידיו ורגליו דמותר אם הוחמו מע"ש וכדלקמן בסימן שכ"ו, בה"ל אמבטי)
	שהרי מחממן הרבה - דכיון שהן לרחיצה "מסתמא חיממן הרבה ומתבשלין הצוננים שמתערבין בהם" אף על פי שהאמבטי היא כלי שני וזהו שכתב שהרי מחממן הרבה - "דכשהמים מועטין אפשר שיתבשלו שם" (ש"ע י"א מ"ב ע"ז)	אסור ליתן מים צונן לתוך האמבטי של מרחץ שהוא מלאה מים חמים - אף על פי שהיא כלי שני - וכתבו האחרונים דאסור "דוקא מים מועטין" מהחמין (ש"ע י"א מ"ב ע"ז)	וכמו לקמיה בסוף סי"ב - דבכלי שני יש לסמוך על רש"י ור"ן שמפרשים דהגמרא מיידי בכלי ראשון (מ"ב ע"ז שעה"צ ק"ה)	ליתן מים צונן "באמבטי שהומשך מן המעין של חמי טבריא לתוכה"
	מפני "שהיא ככלי ראשון מדברי סופרים" (ש"ע הרב כ"ג)	"אסור" ליתן מים צונן באמבטי שהומשך מן המעין של חמי טבריא לתוכה (מ"ב ע"ד)	מותר ליתן מים צונן במים שהומשך מן המעין של חמי טבריא לתוכה אם יטול מתוכה בכלי שני ואחר כך יתן המים "לתוך הכלי שני ואז מותר אפילו המים צוננים מועטין מן החמים" (מ"ב ע"ד)	ליתן מים צונן "במים שהומשך מן המעין של חמי טבריא" לתוכה



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיק בלי רשות
© מנהלת התלמי

משנה ברורה
מן סימן שיח סעיף ט עד סימן שיח סעיף יד

דפי סיכום

מהזור שנתיים

חלק ב'

טו שבת

סימן שי"ח

דין המבשל בשבת - חלק י"ח

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
	אסור ליתן מים חמין שבוה האמבטי לתוך האמבטי אחרת או לכלי אחר שיש בו צונן אם האמבטי הוא "כלי ראשון" אלא ראשון שהיד סולדת בהן ולא יהיה המים הצוננים מרובין על החמין" (ולדעת הט"ו תליה במחלוקות הטור והרמב"ם אם מותר ליתן מים חמין שבוה האמבטי לתוך האמבטי אחר של צונן אפילו כשהצוננים מרובין על החמין) (מ"ב ע"ח שעה"צ ק"ו)	- דהמחבר רק לרבותא נקט אמבטי דאף על פי שהוא אמבטי לא גזרו - דאף על גב דאסור לערות על תבלין דהוי ככלי ראשון זהו דוקא על דבר גוש אבל לתוך האמבטי של צונן שאני "שמתערבין החמין עם הצונן ומחבטל חמימותן" כיון שהצונן מרובים והשלחן ערוך הרב כתב דמים במים שמתערבים ממש אין כח בקלוח לבשל מים התחתונים אלא "התחתונים גוברים ומצננים את העליונים" - דאף שבתוספות מ"ב ע"א ד"ה נותן איתא כשהם מרובין דבר ההוא נקטו דכשהם מרובין אז מתבטל חמימות החמין אבל אם אירע שלא היו החמין חמין כ"כ ונעשו פושרין שלא על ידי הרבה מים צוננין גם כן שרי (מ"ב ע"ח ע"ט בה"ל אבל שו"ע הרב כ')	מותר ליתן מים חמין מהאמבטי לתוך האמבטי אחר של צונן אפי' אם האמבטי החמין הוא כלי ראשון "אם הצוננים מרובין על החמין" - וכל שכן שמוותר לתוך כלי אחר שיש בו צונן אם הצוננים מרובין על החמין - אע"ג דאסור לערות על תבלין כמו שכתב בס"י - וכן מותר "אם עתה אין הנמים חמין יד סולדת בהן" אפילו לא היו המים צוננין מרובין (שו"ע י"א מ"ב ע"ח ע"ט בה"ל אבל)	ליתן מים חמין מהאמבטי כשהאמבטי היה "כלי ראשון לתוך האמבטי אחרת של צונן" או לכלי אחר שיש בו צונן
	"הפמ"ג מפקק לדעת הטור" אם מותר ליתן מים חמין שבוה האמבטי כשהאמבטי הזה היה כלי שני לתוך האמבטי אחרת של צונן "אם המים הצונן מועטין מהחמין" וכן לכלי אחר שיש בו צונן כשהמים הצונן מועטין מהחמין (בה"ל שבוה)		מותר ליתן מים חמין שבוה האמבטי כשהאמבטי הזה היה כלי שני לתוך האמבטי אחרת של צונן "אפילו אם המים הצונן מועטין מהחמין" וכל שכן לכלי אחר שיש בו צונן, ומשמע מט"ו דמותר אפילו לדעת הטור (בה"ל שבוה)	ליתן מים חמין שבוה האמבטי כשהאמבטי הזה היה "כלי שני לתוך האמבטי אחרת של צונן" או לכלי אחר שיש בו צונן
דיכין שאינו מתערב "מבשל כדי קליפה" והשלחן ערוך הרב כתב שכיון שאינו מתערב ממש ברטוב הרי הוא "מבשל כדי קליפה טביבו טרם שיחגבר עליו הרטוב ויצננו" (מ"ב ע"ח שו"ע הרב כ')	אסור ליתן חתיכת בשר רותח שהיד סולדת בו לתוך רטוב צונן - ולפי מה שפסק הרמ"א בסעיף ט"ו אסור רק "כשהרוטב נצטנן לגמרי" (מ"ב ע"ח שו"ע הרב כ')	שנהגו להקל שאין בישראל אחר בישראל אפילו בדבר לח אם לא נצטנן לגמרי, כמו שכתב לעיל סי' רנ"ג (רמ"א בסעיף ט"ו)	לפי מה שפסק הרמ"א בסעיף ט"ו מותר "כשהרוטב עדיין לא נצטנן לגמרי" (מ"ב ע"ח)	ליתן חתיכת "בשר רותח לתוך רטוב צונן"
		דלענין דיעבד "יש לסמוך איש מקליו" לקמן בסעיף ט"ו דס"ל דאין בישראל אחר בישראל אפילו בנצטנן, ובפרט שבעצם הדין זה מפקפקין הבית מאיר והנשמת אדם (שעה"צ ק"ח)	"מותר" לאכול (להנות) מהרוטב כשעבר ונתן חתיכת בשר רותח לתוך רטוב צונן אפילו כשכבר נצטנן הרטוב לגמרי (שעה"צ ק"ח)	"לאכול (להנות) מהרוטב כשעבר ונתן חתיכת בשר רותח לתוך רטוב צונן שנצטנן לגמרי"
- דהמתכין לצרף יש אומרים שהוא חייב מדאורייתא ויש אומרים שהוא מדרבנן (מ"ב פ')	אסור ליתן מים "צונן מועטין" לתוך מחם שפינה ממנו המים חמין כשיוכלו להתחמם מחום המים עד שתהא היד סולדת בהן "ואסור ליתן מים צונן לתוך מחם שפינה ממנו המים חמין כדי לצרף הכלי" דהיינו כשהכלי מתכות חם ונותנין לתוכו צונן מחוקים את הכלי וזה הוא גמר מלאכת הצורפין שרתחת האור מפעפעתו וקרוב להשבר והמים מצרפין פעפועיו (מ"ב פ')	- כיון שאינו מתכוין לתיקון הכלי אלא להפשיר המים מותר שאין כאן פסיק רשיה ולא ימות מפני שכשמצרפין הכלי מחממין אותו תחלה ביותר אבל כאן "אפשר שלא יגיע לצירוף" מפני שהמים מונעים אותו מלהחמם כל כך (מ"ב פ' שו"ע הרב כ"א)	מותר ליתן מים "צונן מרובים" לתוך מחם שפינה ממנו המים חמין כדי להפשיר- אפי' אם ימלא את כל הכלי במים צוננים ועל ידי זה יוכל הכלי לבוא לידי צירוף, שעל ידי נתינת הצונן לתוכו הוא מצרפו ומחזיקו ונמצא מתקן כלי דהיינו כשהכלי מתכות חם ונותנין לתוכו צונן מחזיקים את הכלי וזה הוא גמר מלאכת הצורפין שרתחת האור מפעפעתו וקרוב להשבר והמים מצרפין פעפועיו וכן דרך צורפי נחושת וברזל שמניחים ברזל ונחושת חמים לתוך מים צוננים בשביל שיחקשו ויתחזקו וזו היא גמר מלאכת הצורפין שהאור מפעפע המתכת וקרוב להשבר והמים מחזיקין אותו (שו"ע י"ב מ"ב פ' שו"ע הרב כ"א)	ליתן "מים צונן לתוך מחם שפינה ממנו המים חמין"



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורה השלישית

משנה ברורה
מן סימן שיח סעיף ט עד סימן שיח סעיף יד

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

טו שבת

סימן שו"ח

דין המבשל בשבת – חלק י"ט

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
- "דנוגע באיסור דאורייתא" (בה"ל הוא)	אסור לצוק מים חמין "שבכלי ראשון" לתוך מים צוננים מועטים שיתבשלו על ידם וכן מחמיר הרמב"ם ובספר בית מאיר האריך בזה הרבה - ומסיק לדינא "דיאין להקל בזה נגד דעת התוספות" (מ"ב פ"ב בה"ל והוא)	דאף על גב דאסור לערות על תבלין דהוי ככלי ראשון והו דוקא על דבר גוש אבל לתוך האמבטי של צונן שאני "שמתערבין החמין עם הצונן ומתבטל חמימותו" כיון שהצונן מורבים והשלחן ערוך הרב כתב דמים במים שמתערבים ממש אין כח בקלוח לבשל מים התחתונים אלא "התחתונים גוברים ומצננים את העליונים" - טעמם זיה לא חשיב עירוי כיון שמתערבין זה בזה "וממילא חשיב החמין שנשפך לתוך הצונן ככלי שני" ואין יכול הצונן המועט להתבשל על ידי החמין (מ"ב ע"ח בה"ל והוא שר"ע הרב כ')	מותר לצוק מים חמין שבכלי ראשון "לתוך מים צונן מרובים" כל כך שאי אפשר שיתבשלו רק שפיגו צנתן ומותר אפי' חמין קצת כעין פושרין רק שלא יהיה היד סולדת בהן, וכתב ה"ש"ו דדעת הטור להקל בחמין לתוך צונן אפילו בצונן מועטים" ובספר בית מאיר האריך בזה הרבה - ומסיק דדעת הטור להקל וכן הוא גם כן דעת הרשב"א והר"ן (מ"ב פ"ב פ"ג פ"ד בה"ל והוא)	לצוק מים חמין שבכלי ראשון לתוך מים צונן
		דבכלי שני קיימא לן דאינו מבשל כדלעיל בס"ט (מ"ב פ"א)	מותר לצוק מים חמין שבכלי שני לתוך מים צונן "אפי' המים צוננים מועטים" שעדיין היד סולדת בהן אחר התערובות גם כן (מ"ב פ"א)	לצוק מים חמין "שבכלי שני" לתוך
- פן ישכח וינחנו שם וכדלקמיה בסי"ד (מ"ב פ"ה)	"אסור" לצוק מים צונן לתוך מים חמין שבכלי ראשון כשהכלי ראשון עומד על האש - והיה סמוך לאש "במקום שיכול להתבשל" (שו"ע י"ב מ"ב פ"ה)			לצוק מים צונן לתוך מים חמין שבכלי ראשון כשהכלי ראשון עומד על האש או סמוך לאש
מפני "דבכלי ראשון מחממין הרבה" - שהרי "מבשל תיכף" ומה יועיל מזה שמצנן אח"כ (שו"ע י"ב מ"ב פ"ג)	אסור לצוק מים "צונן מועטים" לתוך מים חמין שבכלי ראשון - ואפילו כשיצוק הרבה מים צונן כתב החי אדם דאסור "לערות מעט מעט" (שו"ע י"ב מ"ב פ"ב פ"ג)	- - שהרי דבר חרף קיימא לן כז' שיתן על האור ויתחיל להרתיח הרי דעל האור גם כן אינו מבשל ברגע ראשונה וגם כאן אף שמתערב תכף בחמין מכל מקום אין מתבשל תכף עד שישפוך השאר (שעה"צ קי"א)	מותר לצוק מים צונן לתוך מים חמין אפילו בכלי ראשון כשיצוק מים מרובים כל כך שאי אפשר שיתבשלו" רק שפיגו צנתן ואפי' חמין קצת כעין פושרין שרי רק שלא יהיה היד סולדת בהן - וכתב החי אדם דבצונן לחמין מותר דוקא ששופך בשפיכה גדולה הכל בפעם אחת - אבל יש לעיין בזה (רמ"א י"ב מ"ב פ"ג פ"ד שעה"צ קי"א)	לצוק מים צונן לתוך מים חמין "שבכלי ראשון כשאינו עומד על האש"
		כיון שהוא בכלי שני וקי"ל "דכלי שני אינו מבשל" כדלעיל בס"ט (מ"ב פ"א)	מותר לצוק מים צונן לתוך מים חמין שבכלי שני "אפי' המים צוננים מועטים" שעדיין היד סולדת בהן אחר התערובות גם כן (מ"ב פ"א)	לצוק מים צונן לתוך מים חמין "שבכלי שני"
דבדאי צריכים "לחוש לדעת התוספות" ולאסור מכלי ראשון אלא אם כן אין היד סולדת בהם כי הוא נוגע באיסור דאורייתא דמבשל בשבת (בה"ל והוא)	כתוב בספר בית מאיר דבדאי אסור לערות עליו מכלי ראשון אם היד סולדת בהם (בה"ל והוא)			לעשות כמו שמורגל האידנא שעושין משקה שקורין פאנ"ש דהיינו שסוחטין מבעוד יום לימוני"ס הרבה לממחהן ומערבין לתוכו צוק"ר ומשקה [שקורין ארא"ק] וביום שבת או בליל שבת "מעריץ על התערובות זה מים חמין הרבה" שנתבשלו בשבת
		דכתב דביעבד נראה לעני' דיש "לטמון על הרשב"א והר"ן שמתירין להדיא" ועל משמעות פשוטות לשון הרמב"ם וטור שחמין לתוך צונן שרי אפילו בחמין מרובין "אף שסברת טעמם קשה עלינו להשיג" (בה"ל הוא)	כתוב בספר בית מאיר "דביעבד נראה דמותר" לאכול מהתערובות אפילו עבר ועשה כמו שמורגל האידנא שעושין משקה שקורין פאנ"ש דהיינו שסוחטין מבעוד יום לימוני"ס הרבה לממחהן ומערבין לתוכו צוק"ר ומשקה [שקורין ארא"ק] וביום שבת או בליל שבת עבר והערה על תערובות זה מים חמין הרבה מכלי ראשון שהיד סולדת בו (בה"ל והוא)	לאכול (להנות) מהתערובות אם עבר ועשה כמו שמורגל האידנא שעושין משקה שקורין פאנ"ש דהיינו שסוחטין מבעוד יום לימוני"ס הרבה לממחהן ומערבין לתוכו צוק"ר ומשקה [שקורין ארא"ק] וביום שבת או בליל שבת "עבר והערה על תערובות זה מים חמין הרבה מכלי ראשון שהיד סולדת בו"
דבדאי צריכים "לחוש לדעת התוספות" ולאסור מכלי ראשון אלא כך אין היד סולדת בהם כי הוא נוגע באיסור דאורייתא דמבשל בשבת וכן דעת הגרי"א גם כן משמע שחושש לדעת התוספות דניל (בה"ל והוא)	"כל בעל נפש יחוש לעצמו שלא לערות מכלי ראשון מים חמין הרבה כל זמן שהיד סולדת בו על משקה קאפי"ע או טי"א שמבשלין קודם שבת" (בה"ל והוא)	דבזה "יש עוד טעם להתיר מטעם היש מקלין" המבואר בס"ט"ו והוא דעת הרשב"א והעמיה "דס"ל דאף בלא שנצטן אין ביטול אחר ביטול" וכי' מלבד הסברת הרשב"א והר"ן שמתירין להדיא ועל משמעות פשוטות לשון הרמב"ם וטור שחמין לתוך צונן שרי אפילו בחמין מרובין (בה"ל והוא)	כתוב בספר בית מאיר "דיאין למחות ביד אחרים העושים מה שנוהגין במשקה קאפי"ע או טי"א שמבשלין קודם שבת" מעט מים עם קאפי"ע וטי"א באופן שהוא חזק מאד בטעמו וביום השבת מעריץ עליהם מים חמין הרבה שנתבשלו בהיתר (בה"ל והוא)	לעשות מה שנוהגין במשקה קאפי"ע או טי"א שמבשלין קודם שבת מעט מים עם קאפי"ע וטי"א באופן שהוא חזק מאד בטעמו "ביום השבת מעריץ עליהם מים חמין הרבה שנתבשלו בהיתר"



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורה השנייה

משנה ברורה
מן סימן שיח סעיף ט עד סימן שיח סעיף יד

דפי סיכום

מהדור שנתיים
חלק ב'

טו שבת

סימן שי"ח

דין המבשל בשבת - חלק כ'

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
"דמים בלבר בלא כלי גם כן אסור" לערב בתוך כלי ראשון וקמיל דאסור בכלי ראשון אפי' על ידי הפסקת כלי - "גורה שמא ישכח ושתהה שם" עד שתהא אדר תולדת בו (מ"ב פ"ז)	אסור ליתן קיתון של מים או קיתון של שאר משקין בכלי ראשון שיש בו מים חמין - "אפילו להפיג צנתו בלבר" (שו"ע י"ג)	"דלא גרע היכא דמפטיק כלי מדיכא שנתערבו ממש" כמבואר בגמרא (בה"ל אבל)	מותר ליתן קיתון של מים או קיתון של שאר משקין בכלי ראשון שיש בו מים חמין "אם הצוננין שבכלי עליון מרובים כ"כ שאי אפשר שיתבשל" (בה"ל אבל)	ליתן "קיתון של מים צונן או קיתון של שאר משקין צונן בכלי ראשון" שיש בו מים חמין
"ידש אומרים דדינו ככלי ראשון" - ובפרט אם משהה הכלי ריקן בתוכו עד שמעלה רתיחה "דאז דאי נקרי כלי ראשון" (מ"ב פ"ז)	אסור ליתן קיתון של מים או קיתון של שאר משקין בכלי ריקן שואב מתוך כלי ראשון - "ובפרט אם משהה הכלי ריקן בתוכו עד שמעלה רתיחה" (מ"ב פ"ז)			ליתן קיתון של מים צונן או קיתון של שאר משקין צונן "בכלי ריקן שואב מתוך כלי ראשון"
		"דאף מים בלבר בלא כלי גם כן מותר לערב בתוך כלי שני" וכו' בס"ב (מ"ב פ"ז)	מותר ליתן קיתון של מים או קיתון של שאר משקין בכלי שני שיש בו מים חמין "אפילו כשהיד תולדות בו" (שו"ע י"ג מ"ב פ"ז)	ליתן קיתון של מים צונן או קיתון של שאר משקין צונן "בכלי שני" שיש בו מים חמין (ובכלי שני מוקרי כשעניו מן כלי ראשון שהרתיחו החמין בתוכו לתוך כלי זה)
כיון שיכול להתבשל שם "חיישינן זילמא מישתלי ליתלו" (שו"ע י"ד מ"ב צ')	אסור ליתן קיתון של מים או קיתון של שאר משקין כנגד האש "קרוב אל האש למקום שיכול להתחמם שתהא היד תולדת בו ואסור אפילו להניח בו שעה קטנה שתפיג צנתו" (שו"ע י"ד)	כיון שלא יוכל להגיע לשיעור יד תולדת בו (בה"ל להפיג)	מותר ליתן קיתון של מים או קיתון של שאר משקין כנגד האש להפיג צונתו ואפילו כדי להפשיך נמי מותר "ובלבד שיחנם רחוק מהאש בענין שאינו יכול להתחמם באותו מקום עד שתהא אדר תולדת" היינו שאפי' אם יעמדו שם המים והמשקין זמן מרובה לא יתחממו כ"כ (שו"ע י"ד מ"ב פ"ח)	ליתן קיתון של מים או קיתון של שאר משקין "כנגד האש"
דפירות או שאר דברים שנאכלים חוץ שנאכלין כמות שהן חוץ כנגד האש קרוב אל האש למקום שיכול להתחמם שתהא אדר תולדת בו ואפילו להניח בו שעה קטנה שתפיג צנתו (רמ"א י"ד מ"ב צ"א)	אסור ליתן פירות או שאר דברים שנאכלין כמות שהן חוץ כנגד האש קרוב אל האש למקום שיכול להתחמם שתהא אדר תולדת בו ואפילו להניח בו שעה קטנה שתפיג צנתו (רמ"א י"ד מ"ב צ"א)		מותר ליתן פירות או שאר דברים שנאכלים חוץ כנגד האש "ובלבד שיחנם רחוק מהאש בענין שאינו יכול להתחמם באותו מקום עד שתהא אדר תולדת" היינו שאפי' אם יעמדו שם זמן מרובה לא יתחממו כ"כ (רמ"א י"ד מ"ב פ"ח)	ליתן פירות או שאר דברים "שנאכלין כמות שהן חוץ" כנגד האש
כיון "שהוא משתבח על ידי הבישול כמו שמוכח בגמרא דמים יש בו משום בישול אפילו זיכול לשנות מים כשהוא חי (שעה"צ קי"ד)	לדעת השעה"צ המבשל בשבת פירות "אפילו שאינו צריך הבישול חייב" הברכי יוסף מסתפק בזה אי חייב מן התורה או מדרבנן ומסתימת לשון "הראשונים משמע דהוא דאורייתא" (שעה"צ קי"ד)	"דכיון דלא ניחא ליה בהכי הוי דבר שאין מתכוין וגם מטחמא לא ישכח ויזהר הרבה ליקח אותו משם קודם שיתך או ישרוף" (מ"ב צ"א)	הרמב"ם כתב "המבשל בשבת דבר שמבשל כל צרכו או דבר שאינו צריך בשול כלל פטור" אבל אסור, וכתב על זה השעה"צ דהיינו רק בדבר "שאינו משתבח כלל על ידי הבישול" (שעה"צ קי"ד)	"המבשל בשבת דבר שמבשל כל צרכו או דבר שאינו צריך בישול" או דבר שמבשל כלל על ידי הבישול"
			מותר ליתן אלונטית וכלי עופרת לשמוך לאש למנוח (היינו שיש בהכלי הבשול שלא נצטנן ורוצה שיהיה חם) עד שיכול הכלי להיות נותר שם או לשרוף האלונטית	ליתן אלונטית וכלי עופרת לשמוך לאש לחממו (היינו שיש בהכלי הבשול שלא נצטנן ורוצה שיהיה חם) עד שיכול הכלי להיות נותר שם או לשרוף האלונטית
"ידש יד שולד מרתיחה מועטת יש יד שאינו תולד" (מ"ב פ"ט)	"אינם יכולים לשער ביד" (מ"ב פ"ט)		בשערין אדר תולדת בו (פ"י מתחממת ונכית) "מקום שכריסו של תינוק נכית בו" (שו"ע י"ד)	לשער החם של יד תולדות בו "פירוש מתחממת ונכית"
דאם נותן על גבי ממש "אף במקום שאין בו איסור דאורייתא" על כל פנים אסור מדרבנן מפני "שנראה כמבשל" וגם דאתי לחתות בגחלים אבל כשאנו מצריכים אותו להרוזק קצת יש לו בזה דיכר וחכרון ולא יבא לחתות בגחלים (מ"ב צ"ב צ"ח שו"ע הרב כ"ר)	"אסור" ליתן אפילו דבר יבש שנתבשל כל צרכו על האש ממש (מ"ב צ"ב)			ליתן בשבת דבר תבשיל "על האש ממש"
דהצריכו חכמים להרוזק קצת משום הכירא ולא אתי לחתתי "דחיישינן שיבוא לחתות באש" אבל כשאנו מצריכים אותו להרוזק קצת יש לו בזה דיכר וחכרון ולא יבא לחתות ומשום הכי נקט נגד המדורה ולא אצל המדורה להורות שצריך להרוזק קצת מן המדורה (מ"ב צ"ד שו"ע הרב כ"ר)	"אסור" ליתן דבר תבשיל אצל המדורה כשהוא שמוך למדורה ממש אם לא כשמרוזק קצת (מ"ב צ"ב צ"ד)			ליתן בשבת דבר תבשיל "אצל המדורה" דהיינו כשהוא שמוך למדורה ממש
דאי לא נתבשל התבשיל כל צרכו אפי' אם היה דבר יבש והוא רותח "יש בו עור משום בישול" כגיל בסעיף ד' וממילא אסור להעמידו במקום שהיד תולדת בו (מ"ב צ"ג)	אסור ליתן דבר שלא נתבשל כל צרכו "במקום שהיד תולדת בו אפילו כנגד המדורה אפילו אם היה דבר יבש והוא רותח" (מ"ב צ"ג)			ליתן בשבת דבר תבשיל "שלא נתבשל כל צרכו" כנגד המדורה

שייך איסור נולד, ואפי' בקדירה שהשומן מעורב עם המרק, ואפי' להניחו בחמה שיהיה נמחה ג"כ אסור, ונהגו להחמיר, מיהו במקום צורך יש להקל אפי' לכתחלה, ובדיעבד בכל גווני אין לאסור. ומ"מ קודם שהוסק התנור מותר להניח הפשטיד"א ואין לעשות כן בפני ע"ה.

באיזה אופן מותר ליכא לכו"ע בזה משום נולד?

אפי' להמחמירין אינו אסור כ"א כשיש הרבה שומן על הפשטיד"א, שכשיהיה נימוח יהיה זה לחוץ ויהיה מינכר בפ"ע, אבל אם אין על הפשטיד"א כ"כ שומן, או שמעמידו כ"כ בריחוק מקום מן החום שלא יהיה נימוח עד שיזוב לחוץ אלא מעט ממנו יהיה נימוח בתוכו לבד, או אם השליך לחוץ השומן שעליו מותר לחמם הפשטיד"א לכו"ע, ואף שעדיין נפטר זוב מבושר שומן שבתוכו דבר מועט הוא ושרי לכו"ע, וכן מותר להחם בשבת חתיכת בשר שמן אע"פ שמקצתו זב כיון דדבר מועט הוא.

כד עם משקין שנקרש באיזה אופן מותר להפשירו?

כד של מים או שאר משקין שנקרש מלמעלה שרי לכו"ע להעמידו במקום שלא יגיע ליד סולדת בו, דאי יכול להגיע אפילו יחזיק רק שעה קטנה אסור, דהקרה כשימס יהיה מתערב תיכף תוך המשקים שתחתיו ואינו ניכר, ואי נקרש כולו אסור להיש מחמירין, ואין להקל אלא לצורך שבת.

לא נתבשלה כ"צ האם מותר להגיס ולהוציא בכף?

האלפס והקדירה שהעבירן מרותחין מעל גבי האור אם לא נתבשל כ"צ אין מוציאין בכף מהם, וכ"ש להגיס ממש דאסור, ויש חיוב חטאת בזה, אבל בהוצאת הכף איסורו הוא רק מדרבנן שהוא כעין הגסה. ובדיעבד אם עשה הגסה בלא נתבשל כ"צ אין לאסור התבשיל אפילו בעומדת הקדרה על האש, ולהגיר"א אם הגיס בתבשיל אפילו בלא נתבשל כמאב"ד ג"כ בשוגג יאכל.

נתבשלה כ"צ האם מותר להגיס או להוציא בכף?

אם נתבשל כל צרכו מותר אפי' להגיס בו, אפי' עומד ע"ג האור, ויש אוסרין בזה ואם היה הגסה ממש יש בו חיוב חטאת לדעה זו כיון שהוא על האש, אבל צמר ליורה אע"פ שקלט העין אסור להגיס בו, ואם מבשל סממנים במים בלא צמר י"א דמותר הגסה כשאר תבשיל שבישל כל צרכו וי"א דאסור, ולכתחלה יש ליזהר אף בקדירה בכל ענין, אלא יהפוך הקדירה לקערה ולא יוציא בכף, ולא נהיגין להחמיר בזה, והרוצה להחמיר יחמיר בהגסה ממש, אבל להוציא בכף אין להחמיר כלל בנתבשלה כל צרכה ואינה על האש, וכל המינים שוים להקל בזה, ובמ"א משמע דבשאר מינים חוץ מן קטניות שיכול לשפוך בקל מן הקדרה לקערה ישפוך ולא יוציא בכף לכתחלה, אבל אין העולם נוהגין כן.

באיזה מקום מותר ליתן דבר צונן להפיג צנתו?

מותר ליתן קיתון של מים או שאר משקים כנגד האש להפיג צנתו, ואפילו כדי להפשיר נמי מותר כיון שלא יוכל להגיע לשיעור יס"ב, ובלבד שיתנם רחוק מהאש בענין שאינו יכול להתחמם באותו מקום עד שתהא היד סולדת בו, דהיינו מקום שכריסו של תינוק נכוית בו, דלא ניכל לשער ביד דיש שסולד מרתחה מועטת ויש שאינו סולד, אבל אסור לקרבו אל האש למקום שיכול להתחמם שתהא היד סולדת בו, ואפילו להניח בו שעה קטנה שתפיג צנתו אסור כיון שיכול להתבשל שם.

פירות וכדו' וכלים האם מותר ליתנן סמוך לאש?

ה"ה בפירות או שאר דברים הנאכלים כמות שהן היין שאסור להניחן במקום החום להפיג צינתן, ודוקא בדבר שאינו משתבח כלל ע"י הבישול פטור, לאפוקי פירות וכדו' שהוא משתבח ע"י הבישול חייב מדאורייתא, אבל ליתנן רחוק מהאש אפי' דבר שאין נאכל כמות שהוא חי שרי. ומ"מ מותר ליתן אלונטית וכלי עופרת סמוך לאש לחממו [שיש בהכלי תבשיל שלא נצטנן ורוצה שיהיה חם] אף אם הוא קרוב כ"כ עד שיוכל הכלי להיות ניתך שם או לשרוף האלונטית.

דבר שכבר נתבשל האם מותר ליתנו כנגד המדורה?

דבר שנתבשל כ"צ והוא יבש שאין בו מרק מותר להניחו כנגד המדורה אפי' במקום שהיס"ב ואפי' נצטנן כבר, וצ"ע בזה, ומיהו על האש ממש אסור מדרבנן וסמוך למדורה ג"כ אסור אלא צריך להרחיק קצת. ואי לא הוי כל צרכו אפי' אם היה דבר יבש והוא רותח יש בו עוד משום בישול, וממילא אסור להעמידו במקום שהיס"ב, ואי הוי דבר לח אפי' בכל צרכו יש בו עוד משום בישול אם נצטנן. וי"א דמותר דוקא כשהיה עשוי מדורה בפני עצמה, אבל כשמדורת עצים הוא בתוך התנור אסור להכניס שם קדירה אפי' אם מרחיק קצת מן המדורה כיון שהוא מקום שהיס"ב, והח"א מפקפק אפילו בקדרה מפסקת, אך אם אינו מעמיד את הקדרה על קרקעית התנור כ"א על איזה כלי המפסיק אז יש להקל, אבל אם הוא רותח שהיס"ב אפילו בדבר שיש בו מרק מותר, ויש מקילין לומר דכל שאין נותנו ע"ג האש או הכירה ממש רק סמוך לו אפילו נצטנן מותר, דאם נותן ע"ג ממש עכ"פ אסור מדרבנן, ונהגו להקל בזה אם לא נצטנן לגמרי.

האם מותר לתת דבר שיש בו שומן במקום שנימוח?

מותר ליתן פשטיד"א כנגד האש ע"ג איזה כלי המפסיק במקום שהיד סולדת ואע"פ שהשומן שבה שנקרש חוזר ונימוח, וכ"ש קדירה שיש בה רוטב שנקרש שכשהשומן נימוח אינו בעין דשרי דלא שייך בזה איסור נולד, אבל לענין איסור בישול חמור כיון שהוא דבר לח שנצטנן, ואינו מותר רק אם יעמיד הקדרה במקום שאין היס"ב. ויש מחמירין דגם בזה

האם מותר ליקח בקבוק יין מהמקרר וליתנו במקום שיופשר? בעצמך...



כל הוציות שמורות
המחיר לזמנים מלא ויש
© מתחלת הסתיו

Sponsored By: DollarPhone

זכות הלימוד



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורה השנייה

משנה ברורה

מן סימן שיח טע"ף יד עד סימן שיח טע"ף יט

דפי סיכום

מהזור שנתיים

חלק ב'

טז שבת

סימן שי"ח דין המבשל בשבת - חלק כ"א

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
שכתב שצריך עיון הוא לעיל בס"ה מביא דעת הרא"ם דדבר שנאפה או נצלה אם בשלו אחר כך במשקה יש בו משום בישול, וע"ש במ"א דלדעתו ה"ה דיש צלי אחר בישול ואך מותר הכא בטתם נמס' בית מאיר על אריח וכן הקשה בספר מאמר מרדכי ע"ש שנחקק ליישבם (בה"ל הוא)	הבה"ל מקשה "לכוראה אסור ליתן בשבת תבשיל יבש שנתבשל כל צרכו כנגד המדורה משום צלי אחר בישול" ואיך מותר הכא המחבר בטתם (בה"ל הוא)	דדבר יבש שכבר נתבשל שוב אין בזה משום חשש בישול כשמעמידו כנגד המדורה וכיון שהצרכו חכמים להרחיק קצת אית ליה הכירא ולא אתי לחתויי וכיון שאין דרך בני אדם ברוב פעמים לבשל כך ומשום הכי אפי' איסור דרבנן ליכא (מ"ב צ"ב צ"ד)	מותר ליתן דבר יבש שנתבשל כל צרכו כנגד המדורה "אפי' במקום שהידי סולדת בו ואפי' נצטנן לגמרי" (ש"ע ט"ז מ"ב צ"ה)	ליתן בשבת דבר יבש שנתבשל כל צרכו כנגד המדורה
"כיון שהוא מקום שהידי סולדת בו" לא גרע ממה שמבאר בסימן רנ"ג דאסור להכניס קדרה למירה כשאנה גרופה דהוא אפי' אם אינו מעמידו סמוך להאש (מ"ב צ"ד)	"לדעת איזה אחרונים" אסור ליתן בשבת אפילו דבר יבש שנתבשל כל צרכו בתוך התנור כשמדורת עצים הוא בתוך התנור אפי' אם מרחיק קצת מן המדורה - והח"א מפקפק אפילו בקדרה מפקסת (מ"ב צ"ד שעה"צ קי"ח)	כנ"ל בסימן רנ"ג ס"ג (מ"ב צ"ד)	מותר ליתן בשבת דבר יבש שנתבשל כל צרכו בתוך התנור כשמדורת עצים הוא בתוך התנור "אם אינו מעמיד את הקדרה על קרקעית התנור כי אם על איזה כלי המפטיק" (מ"ב צ"ד)	ליתן בשבת דבר יבש שנתבשל כל צרכו בתוך התנור כשמדורת עצים הוא בתוך התנור
דלדעת המחבר כיון שנצטנן מעט מהחממות ואין הידי סולדת בו שוב יש בו משום בישול וכמו שכתבנו לעיל בסעף ד' (מ"ב צ"ט)	"לדעת המחבר" אסור ליתן בשבת דבר לח שנתבשל כל צרכו כנגד המדורה אם נצטנן אפילו כשלא נצטנן לגמרי (רמ"א ט"ו מ"ב צ"ה צ"ט)	דס"ל שהמנהג להקל בזה "דסומכין בזה איש מקילין כל זמן שלא נצטנן לגמרי" (מ"ב צ"ט)	מותר ליתן בשבת דבר לח שנתבשל כל צרכו כנגד המדורה אפילו לדעת המחבר (רמ"א ט"ו מ"ב צ"ו)	ליתן בשבת דבר "לח" שנתבשל כל צרכו כנגד המדורה כשנצטנן אבל "לא נצטנן לגמרי"
"ודבר לח אפי' נתבשל כל צרכו יש בו עוד משום בישול אם נצטנן" לפי מה שפסק המחבר בריש ס"ד (מ"ב צ"ג)	"לדעת המחבר והרמ"א" אסור ליתן בשבת דבר לח שנתבשל כל צרכו כנגד המדורה כשנצטנן לגמרי (רמ"א ט"ו)	דדעה זו "ס"ל שאין בישול אחר בישול דבר שנתבשל כל צרכו בכל גווני" ואפי' נצטנן לגמרי (מ"ב צ"ה)	"יש מקילין" לומר דכל שאין נותנו ע"ג האש או הכירה ממש רק סמוך לו מותר אפילו נצטנן לגמרי (רמ"א ט"ו)	ליתן בשבת דבר "לח" שנתבשל כל צרכו כנגד המדורה "כשנצטנן לגמרי"
ס"ל דגם בזה שייך "איסור נולד ואפי' בקדרה שהשומן מעורב עם המרק" ולא דמי להא דאמרנן אבל נותן הוא לתוך הכוס דהתם אין הברד ניכר מלל כשנמחה בהכוס אבל "שומן שנמחה צף למעלה ומכר הוא" דהנה למרסק חתיכת ברד בשביל שיובו מימיו שאסרו חכמים מפני שמולידי בשבת דומה למלאכה שבורא מים הללו כמו שכתבנו בס"י ש"כ והוא הדין לשומן הנימח (מ"ב ק"ה ש"ע הרב כ"ה)	"יש מחמירין" ואוסרין ליתן אינפאנדה (פשטיד"א) כנגד האש כדי לחממו "אפילו רחוק מן האש מקום שאין הידי סולדת בו" - וכתב "הרמ"א שנהגו להחמיר" מיהו במקום צורך יש לסמוך אסברא ראשונה וכן כתב השלחן ערוך הרב (רמ"א ט"ו ש"ע הרב כ"ה כ"ז)	דכיון שהוא יבש אף שנצטנן לא שייך ביה בישול עוד וכמו שכתב בס"ט"ו "ואף על פי שהשומן חוזר ונימח מ"מ מקרי יבש כיון שבשעה שנותנו לחממו לא נמחה עדיין" (- דא"כ אסור וכנ"ל בסימן רנ"ג ס"ג ט"ה) - דשאני הכא "דלא עביד כלום בידי" אלא ממילא הוא נמחה וגבי ברד נמי תניא אבל נותן הוא לתוך הכוס של יין לצננו ואינו חרשש ואף על פי שנימח כיון שהוא ממילא (מ"ב ק' ק"א ק"ב)	"לדעת המחבר" מותר ליתן אינפאנדה (פשטיד"א) כנגד האש - ע"ג איזה כלי המפטיק במקום שהידי סולדת) - ואף על פי שהשומן שבה שנקרש חוזר ונימח שהרי מתחלה היה עב וקפוי ועכשיו נעשה רך וצלול אפילו הכי "לא דמי לריסוק שלג וברד" המבואר לקמן בסימן ש"כ ס"ט דאסור מטעם נולד שמולידי המים - וכתב "הרמ"א דבמקום צורך (שבת) יש לסמוך אסברא זו" היינו דאו אפי' לכתחלה מותר (ש"ע ט"ז מ"ב ק' ק"א ק"ב ק"ז שעה"צ ק"ג)	ליתן אינפאנדה (פשטיד"א) והוא פת כפולה הממולא בחתיכות שומן שנקרש) "כנגד האש כדי לחממו כשיש הרבה שומן על הפשטיד"א
"כמו משקין שזבו" בשבת מפירות העומדים למשקין שאסורים משום גורה שמא יסחוט הפירות כיון שהם עומדים לכך ואף שומן זה כיון שדרכו להיות זב וצלול לפיכך כשהוא קרוש הרי הוא כפירות העומדים למשקין והוב מננו בשבת אסור עד לערב (ש"ע הרב כ"ה)	"לדעת דיש מחמירין ואוסרין" ליתן אינפאנדה (פשטיד"א) כנגד האש כדי לחממו אסור אפילו בדיעבד מה שנימח בשבת (ש"ע הרב כ"ה)	בדיעבד בכל בכל גווני אין לאסור (מ"ב ק"ז)	"מותר לכולי עלמא" ליתן אינפאנדה (פשטיד"א) כנגד האש כדי לחממו כשאין על הפשטיד"א כ"כ שומן (מ"ב ק"ה)	לאכול (להנות) מהאינפאנדה (פשטיד"א) אם עבר ונתנה כנגד האש כדי לחממו כשיש הרבה שומן על הפשטיד"א
		דאפי' לדיש מחמירין אינו אסור כי אם כשיש הרבה שומן על הפשטיד"א שכשיהיה נימח ידה זב לחוק והיה מינכר בפני עצמו אבל אם אין על הפשטיד"א כ"כ שומן מותר לכולי עלמא (מ"ב ק"ה)		ליתן אינפאנדה (פשטיד"א) והוא פת כפולה הממולא בחתיכות שומן שנקרש) כנגד האש כדי לחממו "כשאין על הפשטיד"א כ"כ שומן"
		כמו שמוותר ליתן חתיכת ברד לתוך כוס של יין אף על פי שהברד נמחה לשם מפני שהוא מתערב ומתבטל ביין שבכוס "ואינו בעין" כמו שכתבנו שם - "כיון שדבר מוטע הוא אינו חשוב כלום" (מ"ב ק"ה ש"ע הרב כ"ה)	מותר לכולי עלמא אפילו לכתחלה ליתן אינפאנדה (פשטיד"א) כנגד האש "כשמעמידו כל כך בריחוק מקום מן החום" בענין שאין הרבה שומן נימח עד שיובו לחוץ אלא מטעם מננו נימח ונבלע בפת עצמו ואינו בעין לבד - ומותר "אפילו אם מקצתו זב לחוץ מעט וישנו בעין" (מ"ב ק"ה ש"ע הרב כ"ה)	ליתן אינפאנדה (פשטיד"א) והוא פת כפולה הממולא בחתיכות שומן שנקרש) כנגד האש "בריחוק מקום מן החום" כשיש הרבה שומן על הפשטיד"א



כל הזכויות שמורות
המרכז ללימודים בלימודי
התורה והאגדה

משנה ברורה
מן סימן שיח סעיף יד עד סימן שיח סעיף יט

דפי סיכום

מהזור שנתיים

חלק ב'

טז שבת

הטבלאות אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה

סימן שו"ח

דין המבשל בשבת - חלק כ"ב

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
ליתן אינפאנדה (פשטידיא) הוא פת כפולה הממולא בחתיכות שומן שנקרש) כנגד האש אם השליך לחוץ השומן שעליו	מותר לכלי עלמא ליתן אינפאנדה (פשטידיא) כנגד האש כדי לחממו ואף שעדיין נפשר חוב מבשר שומן שבתוכו (מ"ב ק"ה)	דאף שעדיין נפשר חוב מבשר שומן שבתוכו "דבר מועט הוא" (מ"ב ק"ה)		
ליתן חתיכת בשר שמן כנגד האש כדי לחממו	"מותר" לכלי עלמא ליתן חתיכת בשר שמן כנגד האש כדי לחממו (מ"ב ק"ה)	דאף על פי שמקצתו זב "כיון דדבר מועט הוא הנפשר" לא חשיב (מ"ב ק"ה)		
ליתן כד של מים או שאר משקין "שנקרש מלמעלה" כנגד האש כדי לחממו	כתבו האחרונים שמותר לכלי עלמא ליתן כד של מים או שאר משקין שנקרש מלמעלה כנגד האש "במקום שלא יגיע ליד סולדת כדי לחממו" (מ"ב ק"ה)	דהקרא כשימט ידה "מתערב תיכף תוך המשקים שתחתיו ואינו ניכר" (מ"ב ק"ה)	אסור ליתן כד של מים או שאר משקין שנקרש מלמעלה כנגד האש "במקום שיכול להגיע ליד סולדת בו" (שעה"צ קל"ד)	דאי יכול להגיע ליד סולדת אסור "אפילו להחזיק שם אפילו שעה קטנה מין שיכול להתבשל שם" יש ביטול אחר ביטול דבר לח שנוצטן לגמרי (שעה"צ קל"ד)
ליתן כד של מים או שאר משקין "שנקרש כילו" כנגד האש כדי לחממו	"לדעת המחבר" מותר ליתן כד של מים או שאר משקין כנגד האש כדי לחממו אפילו כשנקרש כילו - ולדעת "הרמ"א יש להקל רק לצורך שבת" היינו דאו אפי' לכתחלה מותר (מ"ב ק"ז שעה"צ קל"ג)	דלא עביד כלום בידיים אלא "ממילא הוא נמחה" וגבי ברד נמי תניא אבל נותן הוא לתוך הכוס של יין לצננו ואינו חושש ואף על פי שימוח כיון שהוא ממילא - דכתב הרמ"א דבמקום צורך (שבת) יש לסמוך על הטברא הניל (שעה"צ קל"ג)	"לדעת דיש מחמירין" ברמ"א אסור ליתן כד של מים או שאר משקין שנקרש כילו כנגד האש כדי לחממו וכתב על זה "הרמ"א שנהגו להחמיר" (שעה"צ קל"ג)	ס"ל דשייך בזה "איסור נולד" ולא דמי להא דאמרין אבל נותן הוא לתוך הכוס זהתם אין הברד ניכר כלל כשנמחה בהכוס אבל שומן שנקרש כילו ניכר הוא (מ"ב ק"ה)
ליתן קדירה שיש בה רוטב שנקרש (היינו שקרש שמנוניתה) כנגד האש כדי לחממו	"לדעת המחבר" מותר ליתן קדירה שיש בה רוטב שנקרש כנגד האש כדי לחממו "במקום שאין ידו סולדת בו" (רמ"א ט"ז מ"ב ק"ד)	כמו שמותר ליתן אינפאנדה (פשטידיא) כנגד האש וכל שכן מותר ליתן קדירה שיש בה רוטב שנקרש דבזה "כשהוא ימוח מתערב השומן עם הרוטב ואינו ניכר" דנמי ממש להא דאמרין אבל נותן לתוך הכוס משום דאינו ניכר כשנימוח הברד לתוכו (מ"ב ק"ג)	אסור ליתן קדירה שקרש שמנוניתה כנגד האש כדי לחממו אפילו במקום שאין ידו סולדת בו" ואף על פי שיש בה רוטב הרבה ונימוח השומן בתוך הרוטב וכתב על זה הרמ"א שנהגו להחמיר כדשי מחמירין - ואפילו לרעת המחבר אסור ליתן קדירה שיש בה רוטב שנקרש כנגד האש כדי לחממו "במקום שהיד סולדת בו" (מ"ב ק"ד שו"ע הרב כ"ז)	ס"ל דגם בזה שייך "איסור נולד ואפי' בקדירה שהשומן מעורב עם המרק דמכל מקום מקום השומן הוא צף למעלה וישנו בעין" ולא דמי להא דאמרין אבל נותן הוא לתוך הכוס זהתם אין הברד ניכר כלל כשנמחה בהכוס אבל "שומן שנמחה צף למעלה וניכר הוא" - דלענין איסור ביטול הכא חמיר מדלעיל שמותר ליתן אינפאנדה (פשטידיא) כנגד האש "דהא רוטב הוא דבר לח" דבר לח שנוצטן שייך בו ביטול כמו שכתב המחבר בסט"ו וע"כ אינו מותר הכא רק אם יעמיד הקדירה במקום שאין היד סולדת בו (מ"ב ק"ד ק"ה שו"ע הרב כ"ז)
להניח אינפאנדה (הפשטידיא) כשיש הרבה שומן על הפשטידיא "בחמה שיהיה נמחה"	"לדעת המחבר" מותר להניח אינפאנדה (הפשטידיא) אפילו שיש הרבה שומן על הפשטידיא בחמה שיהיה נמחה - ולדעת "הרמ"א במקום צורך" (שבת) יש לסמוך אסברא זו היינו דאו אפי' לכתחלה מותר (מ"ב ק"ה)	"כמו שנתיר ליתן אינפאנדה (פשטידיא) כנגד האש" (מ"ב ק"ה)	אסור להניח אינפאנדה (הפשטידיא) אפילו שיש הרבה שומן על הפשטידיא בחמה שיהיה נמחה ולפי מה שכתב "הרמ"א נהגו להחמיר" אם לא במקום צורך (מ"ב ק"ה)	ליתן "לדעת דיש מחמירין" ואסורין ליתן אינפאנדה (פשטידיא) כנגד האש כדי לחממו אסור להניחו אינפאנדה (הפשטידיא) כשיש הרבה שומן על הפשטידיא בחמה שיהיה נמחה ולפי מה שכתב "הרמ"א נהגו להחמיר" אם לא במקום צורך (מ"ב ק"ה)
להניח אינפאנדה (הפשטידיא) כשיש הרבה שומן על הפשטידיא "על הנור בית החורף קודם שהוסק התנור" וכשיסיקו הנכר גם היא תתחמם עליו	"מותר" להניח אינפאנדה (הפשטידיא) על כשיש הרבה שומן על הפשטידיא על הנור בית החורף קודם שהוסק התנור וכשיסיקו הנכר גם היא תתחמם עליו (מ"ב ק"ז שו"ע הרב כ"ז)	לפי "שאפילו לענין איסור ביטול דבר שיש בו משום ביטול אין בזה איסור מן התורה אלא מדברי סופרים" כיון שנותן שם קודם שיתן הנכר את האור בתנור כמו שנתבאר בס"י ר"ג אם כן כאן שיש מתירין לגמרי להניח אינפאנדה (הפשטידיא) אפילו אחר שהוסק התנור יש להקל על כל פנים קודם שהוסק התנור (מ"ב ק"ז שו"ע הרב כ"ז)	אסור להניח אינפאנדה (הפשטידיא) כשיש הרבה שומן על הפשטידיא קודם שהוסק התנור כדי לחממו "בפני עם הארץ" יש לעשות על ידי נכר (מ"ב ק"ז שו"ע הרב כ"ז)	
ליתן "שומן מותר" שנקרש על גבי מיני קמחים וקטניות רותחים או על גבי צלי חם	מותר לדברי הכל ליתן שומן מותר" שנקרש "על גבי מיני קמחים וקטניות" רותחים ובלבד שלא ירטקו בידיים אלא יניחו על גביהן או בתוכן והוא נימוח מאליו (שו"ע הרב כ"ח)	שהרי מזה שנימוח "אינו בעין אלא נכנס בתוכו" (שו"ע הרב כ"ח)	יש להסתפק אם מותר ליתן עליו שומן קרוש "על גבי צלי חם" שיהא נימוח מאליו (שו"ע הרב כ"ח)	שייך "שאינו הנימוח נכנס בתוכו אלא צף על גביו" יש לדמותו לקדירה שקרש שמנוניתה שנהגין להחמיר לכתחלה (שו"ע הרב כ"ח)
"ליתן על המיחם (ולהלכה ה"ה) המיחם עומד על האש שו"ע ח"י) תבשיל צונן שנתבשל כל צרכו או לא נתבשל כל צרכו"	מותר ליתן על המיחם אפי' אם הצונן הוא דבר "שלא נתבשל מעולם" אם אינו חם כל כך שאפילו אילו היה מניח שם ומן הרבה לא היה בא לידי ביטול - ולדעת "הרמ"א יש להקל ליתן על המיחם אם היה נתבשל לגמרי ולא נצטן לגמרי" (שו"ע י"ז מ"ב ק"ח ק"ב)	אסור ליתן "צונן על המיחם אפילו להפשיר כל שהמיחם חם כל כך - שאילו היה מניחו שם הרבה היה בא לידי ביטול" דהיינו שיהיה יד סולדת בו (שו"ע י"ז)	"שרין מניח ע"ג מיחם כדין מניח כנגד המזורה" ומבואר לעיל בסעיף י"ד דאפילו להפיג צינתו אסור אם יכול לבוא לידי ביטול - דחיישינן שמא ישכח ויניחו שם עד שיתבשל (שו"ע י"ז מ"ב ק"ט ק"י)	



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מנהלת הלימוד

משנה ברורה
מן סימן שיח טעיה יד עד סימן שיח טעיה יט
הטבלאות אלו הם במידות לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

טז שבת

סימן שי"ח

דין המבשל בשבת - חלק כ"ג

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
"להוציא בכף מאילפס או מקדירה ש"עומד על האש" תבשיל "שלא נתבשל כל צרכו"			"אסור מדרבנן" להוציא בכף מאילפס או מקדירה ש"עומד על האש תבשיל שלא נתבשל כל צרכו (ש"ע י"ח) קל"ז	דכשלא נתבשל כל צרכו אסור אפי' כשהעביר מרותחין מעל גבי האש ואסור מדרבנן שהוא כעין הגסה ובמגיס איכא חיוב חטאת משום מבשל (ש"ע י"ח מ"ב ק"ג שעה"צ קל"ז)
להוציא בכף מאילפס או מקדירה "שעומד על האש" תבשיל "שנתבשל כל צרכו"	בבית יוסף משמע" מותר להוציא בכף מאילפס או מקדירה ש"עומד על האש כשנתבשל כל צרכו (מ"ב ק"ג) א		"הא"ר מסיק" דיש לאסור להוציא בכף מאילפס או מקדירה ש"עומד על האש אפילו כשנתבשל כל צרכו (מ"ב ק"ג) א	כן הוכח בהכל בו, ולפי מה שכתב הנ"מ"א לדעת הכל בו אם היה הגסה ממש יש בו חיוב חטאת כיון שהוא על האש אפילו נתבשל כל צרכו, דלא כהא"ר בודעת הכל בו (שעה"צ קל"ז)
להוציא בכף מאילפס או מקדירה "שהעביר מרותחין מעל גבי האש" תבשיל "שלא נתבשל כל צרכו"			"אסור מדרבנן" להוציא בכף מאילפס או מקדירה שהעביר מרותחין מעל גבי האש תבשיל שלא נתבשל כל צרכו (ש"ע י"ח) א	דאסור מדרבנן "שהוא כעין הגסה" ובמגיס איכא חיוב חטאת משום מבשל (ש"ע י"ח מ"ב ק"ג שעה"צ קל"ז)
להוציא בכף מאילפס או מקדירה "שהעביר מרותחין מעל גבי האש" תבשיל "שנתבשל כל צרכו"	מותר להוציא בכף מאילפס או מקדירה שהעביר מרותחין מעל גבי האש תבשיל שנתבשל כל צרכו - וכתב המ"ב דיש לעיין באחרונים דלא נהגין להחמיר בזה כדעת הרמ"א וכן כתב השלחן ערוך הרב העיקר כסברא הראשונה הרוצה להחמיר יחמיר בהגסה ממש אבל להוציא בכף אין להחמיר כלל בנתבשלה כל צרכו ואינה על האש" - וכתב הבה"ל דמשמע דכל המינים שיש להקל בזה, ואפילו בשאר מינים חוץ מן קטניות" אין העולם נוהגין כחומרת הנ"מ"א (ש"ע י"ח מ"ב ק"ז ש"ע הרב ל' בה"ל אף)	"דבאמת העיקר כדעת האחרונים הם הט"ז וא"ר הח"א הגר"ז דמבטל כל צרכו מותר אפי' להגיס" וכמבואר לקמן בסימן שכ"א סוף סי"ט והרוצה להחמיר יחמיר בהגסה ממש אבל להוציא בכף אין להחמיר כלל בנתבשלה כל צרכו ואינה על האש (מ"ב ק"ז בה"ל אף)	"הרמ"א כתב שלכתחלה יש ליהרר בקדירה בכל ענין" אפילו כנתבשל כל צרכו אלא יהפוך הקדירה לקערה ולא יוציא בכף - "ובמג"א משמע דבשאר מינים חוץ מן קטניות שיכול לשפוך בקל מן הקדירה לקערה ישפוך ולא יוציא בכף לכתחלה" (רמ"א י"ח מ"ב ק"ז בה"ל אף)	כתב הבה"ל "דהרחקה יתירה כתב הרמ"א הכא אבל אין בו חשש אסור" וכן ראיתי בכמה אחרונים שסתמו כן נלפלא שראיתי במג"א שכתב דהגסה ממש במבושל כל צרכו יש בו אסור דרבנן והמעין בט"ז יראה להדיא דאין בו אסור כמבואר לקמן בסוף סימן שכ"א [בה"ל אף]
"להגיס" תבשיל (פי' לנענע אותו בכף) שבאילפס או שבקדירה "שעומד על האש כשלא נתבשל כל צרכו"			"אסור" להגיס תבשיל שבאילפס או שבקדירה ש"עומד על האש כשלא נתבשל כל צרכו (מ"ב ק"ד) א	"דיש חיוב חטאת בזה" לפי מה שפסק השלחן ערוך לעיל בס"ד דבוה מסיע ומקרב להבישול וחיוב כמבשל (מ"ב ק"ד) א
להגיס תבשיל שבאילפס או שבקדירה "שהעביר מרותחין מעל גבי האש" כשלא נתבשל כל צרכו"			"אסור" להגיס תבשיל שבאילפס או שבקדירה כש"עומד על האש - ולדעת הא"ר אסור להגיס תבשיל שבאילפס או שבקדירה כש"עומד על האש אפילו כשנתבשל כל צרכו משום חיוב חטאת אבל השעה"צ דיקשה דמאי עדיף הגסה מבישול ממש דכל הפוסקים מוהים דבמבישול כל צרכו אין בו משום בישול (מ"ב ק"ג שעה"צ קמ"ח ש"ע הרב ל')	כתב הבה"ל שראיתי במג"א שכתב דהגסה ממש במבושל כל צרכו יש בו אסור דרבנן, אבל המעין בט"ז יראה להדיא דאין בו אסור כמבואר לקמן בסוף סימן שכ"א אלא "הרחקה יתירה" כתב הרמ"א הכא אבל אין בו חשש אסור" וכן ראיתי בכמה אחרונים שסתמו כן (בה"ל אף)
להגיס תבשיל שבאילפס או שבקדירה "שהעביר מרותחין מעל גבי האש" כשנתבשל כל צרכו"	מותר" להגיס תבשיל שבאילפס או שבקדירה שהעביר מרותחין מעל גבי האש כשהתבשיל נתבשל כל צרכו - וכתב המ"ב דכן עיקר דמבטל כל צרכו אפי' להגיס מותר (מ"ב קט"ו ק"ז) א	דאין בישול אחר בישול וכוללעיל בס"ד - וכמבואר לקמן בסימן שכ"א סוף סי"ט (מ"ב קט"ו ק"ז) א	"לדעת הרמ"א" שכתב שלכתחלה יש ליהרר שלא להוציא בכף בקדירה בכל ענין אפילו כנתבשל כל צרכו אם כן כל שכן שיש להזהר שלא להגיס תבשיל שבאילפס או שבקדירה שהעביר מרותחין מעל גבי האש אפילו כשנתבשל כל צרכו "וכתב המ"ב דהרוצה להחמיר כדעת הרמ"א" יחמיר כן בהגסה ממש (מ"ב ק"ז) א	
לאכול (להנות) מתבשיל בשבת כשעבר ועשה הגסה כשנתבשל כל צרכו (שעה"צ קמ"ח)	בדיעבד מותר" לאכול (להנות) מתבשיל בשבת כשעבר ועשה הגסה כשנתבשל התבשיל כל צרכו (שעה"צ קמ"ח) א	דבידיעבד בוודאי אין לאסור כדעת כל הפוסקים דמבישול כל צרכו אין בו משום בישול "הלא עדיף הגסה כשנתבשל התבשיל כל צרכו מבישול כשנתבשל התבשיל כל צרכו" (שעה"צ קמ"ח) א		



כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורה השלישית

סימן שי"ח דין המבשל בשבת - חלק כ"ד

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
"כדין המבשל בשבת" (בה"ל שנמצא)	כתב באשל אברהם סימן רנ"ג ס"ד דאפילו בדיעבד אסור אם עשה הגסה בלא נתבשל התבשיל כל צרכו - ונמשמע בבה"ל שאסור אם עשה הגסה כשעדיין לא נתבשל התבשיל כמאכל בן דרוסאי" (בה"ל שנמצא)	"דמאחר דדעת הרמב"ן והרשב"א והר"ן והרא"ש דאחר שנתבשל כמאכל בן דרוסאי תו אין בו משום בישול" וממילא דכל שכן דאין בו משום הגסה אפילו לכתחלה ונדי דאנן נקטינן להלכה בס"ד כדעת הרמב"ם דבלא נתבשל כל צרכו יש בו משום בשול מ"מ לענין לאסור בדיעבד יש לטמוך על דעת הראשונים הנ"ל שלא לאסור, ואפילו אם נאמר דאף לדעתם יש בו משום בשול על כל פנים מדרבנן וכדעת איוו אחרונים דס"ל לעיל הכי בס"ד, הלא ברובנן כתב הגר"א לעיל דאפילו לדעת השלחן ערוך הלכה כר"מ דבשוגג יאכל. ובלא"ה הלא דעת הגר"א לעיל בס"א דאף בדאורייתא קי"ל בשוגג יאכל ואומר מותר נמי שוגג הוא ולדעתו אם הגיס בתבשיל אפילו בלא נתבשל כמאכל בן דרוסאי גם כן בשוגג יאכל וכל שכן בנתבשל כמאכל בן דרוסאי בודאי אין להחמיר בהגסה בדיעבד לאסור התבשיל אפילו בעומרת הקדרה על האש (בה"ל שנמצא)	"לדעת הבה"ל בדיעבד מותר" לאכול (להנות) מתבשיל בשבת כשעבר עשה הגסה בלא נתבשל התבשיל כל צרכו אם כבר נתבשל התבשיל כמאכל בן דרוסאי אפילו בעומרת הקדרה על האש (בה"ל שנמצא)	לאכול (להנות) מתבשיל בשבת "שעבר ועשה הגסה בלא נתבשל התבשיל כל צרכו"
"משום צובע" שכן הוא "מלאכת הצביעה להגיס תמיד כדי שלא יתחרך" וגם על ידי הגסה "נקלט הצבע בצמר יותר", יש עוד טעם שהסמנים "צריכים בישול לעולם" (מ"ב קט"ז שעה"צ קל"ח)	אסור להגיס צמר שבירה "אף על פי שקלט העין" (ש"ע י"ח)			להגיס צמר שבירה "במבשל סממנים במים עם הצמר" כשנתבשל הסממנים והצמר כל צרכו
לפי הטעם שהסמנים צריכים בישול לעולם אם כן אסור "משום בישול" (שעה"צ קל"ח)	"לפי הטעם דסמנים צריכין בישול לעולם" אסור להגיס סמנים במים אפילו כשנתבשל הסממנים במים בלא צמר (ש"ע י"ח שעה"צ קל"ח)	"כשאר תבשיל שנתבשל כל צרכו" (שעה"צ קל"ח)	"לפי הטעם שאסור להגיס צמר שבירה שכן הוא מלאכת הצביעה להגיס תמיד כדי שלא יתחרך וגם על ידי הגסה נקלט הצבע בצמר יותר" מותר להגיס סממנים שבירה במבשל סממנים במים בלא צמר (שעה"צ קל"ח)	להגיס סממנים שבירה במבשל סממנים "במים בלא צמר" כשנתבשל הסממנים כל צרכו
"דמכל מקום יתבשל השום והשמן" (ש"ע י"ט)	אסור לטוח שמן ושום על הצלי בעודו כנגד המדרה "כל זמן שהוא רותח שהיד סולדת בו" אפילו נצלה הצלי מבעוד יום וה"ה במעבר את השפוד שתחוב עליו הצלי מהאש כל זמן שהוא רותח שהיד סולדת בו אסור לטוח עליו (ש"ע י"ט מ"ב ק"ח)			לטוח בשום ושמן (דהוא דבר חי שלא נתבשל) על הצלי בעודו כנגד המדרה או כשהעביר הצלי מהאש "קודם שהניחו על הקערה"
עבר וטח בשום על צלי אסור "בכחוש עד כדי נטילה", ואם טח "בשמן אסור עד שישים" (שעה"צ קמ"ב)				לאכול (להנות) מהצלי אם עבר וטח בשום (ושמן) (דהוא דבר חי שלא נתבשל) על צלי "קודם שהניחו על הקערה"
"דהא כמה פוסקים טוברים דדבר גוש כל זמן שהיד סולדת בו מבשל אפילו בכלי שני" (מ"ב ק"ח)	"אסור" לטוח שמן ושום על הצלי אפילו אחר שהניחו על הקערה שהוא כלי שני כל זמן שהיד סולדת בו (מ"ב ק"ח)			לטוח בשום ושמן (דהוא דבר חי שלא נתבשל) על הצלי אחר שהניחו על הקערה שהוא כלי שני
		"דסמיכנן על הפוסקים דכלי שני אינו מבשל בכל גווני" (מ"ב ק"ח)	"בדיעבד" אין לאסור כשהוא מונח בכלי שני (מ"ב ק"ח)	לאכול (להנות) מהצלי אם עבר וטח בשום ושמן (דהוא דבר חי שלא נתבשל) על הצלי "אחר שהניחו על הקערה שהוא כלי שני"
דאי אינו נקפא "הוי בכלל דבר לח שנצטנן" ושייך בו בישול (שעה"צ קמ"ד)	"אסור" לטוח בשמן אפילו כשכבר נתבשל אם לא נקפא על הצלי קודם שהניחו על הקערה או אחר שהניחו בהקערה שהוא כלי שני (שעה"צ קמ"ד)			לטוח "בשמן כשכבר נתבשל ולא נקפא, על הצלי" קודם שהניחו על הקערה או אחר שהניחו בהקערה שהוא כלי שני

בידו כדי לאכול לאלתר מותר, ואפילו בירר רק כדי להאכיל לבהמה ועופות לאלתר ג"כ שרי, ודוקא האוכל מן הפסולת דלהיפך בכל גווני חייב, ואוכל מן הפסולת מותר אפי' אם הפסולת מרובה. בדיעבד אם בירר להפרמ"ג אסור לאותה שבת דנהנה ממלאכת שבת, ולהגר"א אין להחמיר בשאר מלאכות בשוגג לענין דיעבד.

מהו השיעור של לאכול לאלתר?

כל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיסב בה מיד מקרי לאלתר אפילו יאריך זמן הסעודה כמה שעות, ואם כונתו כדי שישתייר גם אחר סעודה או על סעודה אחרת חייב חטאת, אך אם ממילא נשתייר מברירתו עד לאחר הסעודה אין בכך כלום, ואם בירר לאותה סעודה ואח"כ נמלך לעזבה לסעודה אחרת אף דחייב חטאת אין בזה דקדמה מעשה למחשבה מ"מ לא אריך למעבד הכי. ואפילו אחרים אוכלים עמו שרי, ואחד יכול לברור בעד כל בני הסעודה ואפילו אינו אוכל בעצמו כלל עמהם.

האם מותר לברור עליו הכמושין מן הטובים?

מותר לברור הירק מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול באותה סעודה, באופן ברירה זו יש חילוק, דאם הם עלים מופרדים יבור לו הטובים ויניח המעופשים, אבל אם הם קלחים כגון חזרת שהעלים שמכוחן הם המעופשים או יסיר מוצא המעופשות דהו"ל כמסיר הקליפה לאכול התוך, ודוקא באופן זה דהוי אוכל מן הפסולת, אבל לא להיפך ליטול העלין המעופשין מן הטובים דהוי בורר פסולת מן האוכל וחייב, ואפילו אם אין העלין הללו פסולת גמור שראויין לאכילה ע"י הדחק אפי"ה יש איסור לבררם מדרבנן. וה"ה כשמונה לפניו קטניות או שאר פירות ויש בהם מתולעים ומעופשים, וכן פירות שנפלו לארץ ונתערבו בעפר וצרורות יזהר שלא יברור בידו רק מה שצריך לאותה סעודה ולא יותר דאז חייב, וגם יזהר שיברור דוקא האוכל מן הפסולת ולא להיפוך.

הבורר אוכל מן הפסולת האם צריך לאכול לאלתר?

הבורר אוכל מתוך הפסולת בידו או בקנן ותמחוי להניחו אפילו לבו ביום נעשה כבורר לאוצר וחייב, ואם הוא בורר בנפה וכברה או שהוא בורר הפסולת מן האוכל דמינכר מלתא דלשם ברירה הוא אפי' לאלתר חייב. ויש לזהר במה שנוהגין העולם להכין הבעלים בחומץ לאיזה תיקון מאכל לסעודה ג' ובוררין העלין הטובים מן הכמושים והמתולעים שלא יעשו זה רק סמוך לסעודה, וגם יזהר שלא יברור הכמושים מן הטובים דזה הוי פסולת מן האוכל, והמחמיר להכנין מע"ש תע"ב, ומ"מ אין למחות ביד המקילין ומכנין בשבת.

האם מותר לטוח שמן על דבר שנותנים אצל האש?

אסור לטוח שמן ושום על הצלי בעודו כנגד המדורה אפילו נצלה הצלי מבעוד יום, וה"ה במעביר את השפוד שתחוב עליו הצלי מהאש כ"ז שהוא רותח שהיס"ב אסור לטוח עליו, ואפילו אם הניח אח"כ על הקערה שהוא כ"ש ג"כ אסור, די"א דדבר גוש כ"ז שהיס"ב אפילו בכ"ש מבשל, ומ"מ בדיעבד אין לאסור כשהוא מונח בכלי שני, ואם טח על הצלי קודם שהניחו בכלי, בשום אסור בכחוש עד כדי נטילה, ואם טח בשמן אסור עד ששים.

שומן שנקפא האם מותר ליתנו אצל האש?

וכ"ז בשום ושמן דהוא דבר חי שלא נתבשל, אבל בשומן שנקפא מותר לטוח אפילו כנגד המדורה כיון שכבר נתבשל, דאי אינו נקפא הוי בכלל דבר לח שנצטנן ושייך בו ביטול, ובלבד שלא ירסקנו בידים רק יניחנו עליו מעט מעט והוא נימוח מאליו, וי"א דמותר לרסק, וטוב להחמיר לכתחלה, וה"ה דמותר לטוח בשומן אווז שנקפא ע"ג מיני קמחים וקטניות שנתנום ע"ג קערה אף שהוא רותח, ורק שיניחנו עליו מעט מעט והוא נימוח מאליו.

מי ואימתי חייב משום מבשל?

אחד נתן את האור, ואחד נתן את העצים, ואחד נתן את הקדרה חדשה, ואחד נתן את המים, ואחד נתן את הבשר, ואחד את התבלין, ובא אחר והגיס, כולם חייבים, אחד נתן את הקדרה, ואחד נתן את המים, ואחד נתן את הבשר, ואחד נתן את התבלין, ואחד נתן את העצים, ואחד הביא את האור, ובא אחר והגיס, שנים האחרונים חייבים, וכל שאין בביטולו חיוב כגון במבושלת כל צרכו אין בהגסתו חיוב, וי"א דכשהיא על האש חייב בהגסה אפילו במבושל כל צרכו, וצ"ע הטעם, ועכ"פ בדיעבד בודאי אין לאסור בזה. כלי ביטול שלנו שקורין סאמאוא"ר שהוקם מע"ש אסור ליטול ממנו מים בשבת כשאינו גרוף מן הגחלים, ויש לזהר כשישב לשתות מן הכלי ביטול שלנו קודם שקיעה ובאמצע קידש עליו היום שלא לשתות ממנו עוד.

באיזה אופן חייב משום בורר?

הבורר אוכל מתוך פסולת, או שהיו לפניו שני מיני אוכלים ובורר מין ממין אחר, בנפה וכברה חייב, ואפילו היה בדעתו לאכול לאלתר, בקנן ובתמחוי פטור אבל אסור, ואפילו בירר בהן רק חצי שיעור גרוגרת ג"כ אסור. ולענין חיובא דנפה וכברה אין חילוק בין אם בירר אותו המין שהיה רוצה לאכול והמין השני נשאר על מקומו או להיפך, וכן כשדעתו לאכול שניהם לאלתר, אבל לענין התירא כשבירר בידו אינו מותר רק כשבירר אותו המין שרוצה לאכול ולא להיפך, כי זה המין חשוב כאוכל והשני חשוב כפסולת. ואם ביררם

האם יש להחמיר שלא ליטול בכף מקדירה שעל האש שכבר נתבשלה כל צרכה?
 בעצמך...
 חובות הלימוד

הלכתא דיומא
 לייבחד שבתון עירך ארצך
 עם משנה ברורה
 כל הוציות שמורות
 אסור לזנוקת מל ישת
 © מתחלת ומסגל

Sponsored By:
DollarPhone

דפי ציוורים וטבלאות

משנה ברורה

מן סימן שיח סעיף יט

עד סימן שיט סעיף ג

י"ז שבט

מחזור שינתיים

חלק ב'

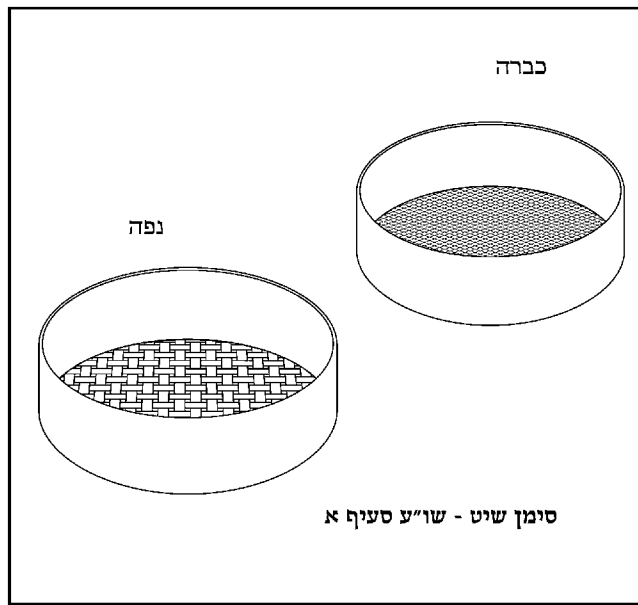
1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות

ואסור להעתיקם בלי רשות

© מהדורת המפעל



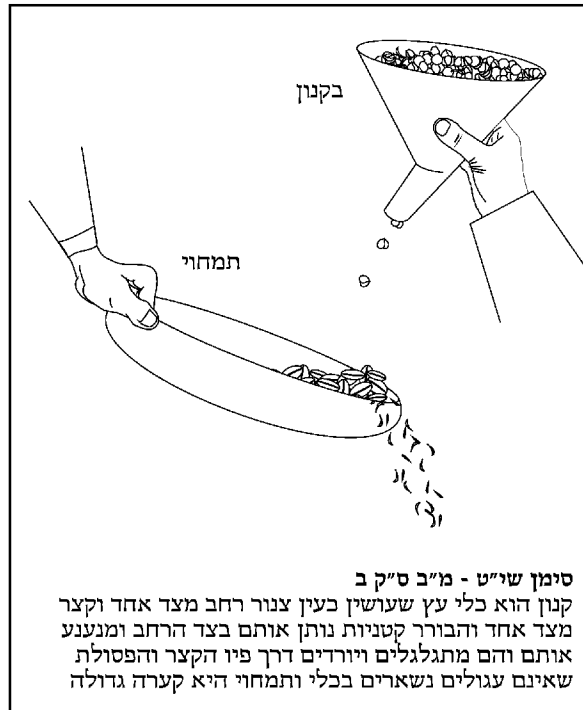
סימן שיט - שו"ע סעיף א



סימן שי"ח - מ"ב ס"ק קיח
כלי בישול שלנו שקורין סאמאוא"ר
שהוקם מע"ש אסור ליטול ממנו מים
בשבת כשאינו גרוף מן הגחלים



סימן שי"ט - מ"ב ס"ק טו
ואפשר דאם תלויים כמה בגדים על הכותל
ומחפש אחר בגדו שרוצה עכשיו ללבוש
ועי"ז מוכרח לסלק מתחלה כל שאר הבגדים



סימן שי"ט - מ"ב ס"ק ב'
קנון הוא כלי עץ שעושין בעין צנור רחב מצד אחד וקצר
מצד אחד והבורר קטניות נותן אותם בצד הרחב ומנענע
אותם והם מתגלגלים ויורדים דרך פיו הקצר והפסולת
שאינם עגולים נשארים בכלי ותמחוי היא קערה גדולה



מ"ב ס"ק כא
וה"ה בשרביטין של קטניות שאין להוציא
מהן הקטניות רק מעט ועיי' שינוי



סימן שי"ט - שו"ע סעיף ו'
אין מוללין מלילות, אלא מולל בשינוי מעט
בראשי אצבעותיו

מ"ב ס"ק כא
שאינו מולל בידו.

דפי ציוורים וטבלאות

משנה ברורה

מן סימן שיט סעיף ג

עד סימן שיט סעיף י

י"ח שבט

מחזור שינתיים

חלק ב'

1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות

ואסור להעתיקם בלי רשות

© מהדורת המפעל





כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורה השלישית

משנה ברורה מן סימן שיח סעיף יט עד סימן שיט סעיף ג

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

יז שבת

הטבלאות אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה

סימן שי"ח

דין המבשל בשבת – חלק כ"ה

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
לטוח "בשמן שנקפא" על הצלי קודם שהניחו על הקערה או אחר שהניחו בהקערה שהוא כלי שני	"מותר" לטוח בשמן שנקפא על הצלי אפילו כנגד המדורה וכל שכן אחר שהניחו בהקערה שהוא כלי שני וכן מצרד הא"ר להקל (מ"ב ק"ח שעה"צ קמ"ז)	דאין בו שוב משום בישול כיון שכבר נתבשל וכמו שכתבנו למעלה בסט"ז "דובר יבש שכבר נתבשל" אין בו שוב משום בישול ומשום "נולד ליכא כיון דנבלע בהבשר" ואינו בעין (מ"ב ק"ח)	אחר שכתב המג"א שמותר לטוח בשמן שנקפא על הצלי מסיים המג"א שצריך עיון (שעה"צ קמ"ז)	
"לרסק בידים שמן שנקפא על הצלי" קודם שהניחו על הקערה או אחר שהניחו בהקערה שהוא כלי שני	"לפי מה שמבואר לקמן בס' ש"כ במג"א מותר" לרסק בידים שמן שנקפא על הצלי קודם שהניחו על הקערה או אחר שהניחו בהקערה שהוא כלי שני – "ואפילו לדעת המחמירין מותר להניח עליו מעט מעט" והוא נימח מאליו (שעה"צ קמ"ז קמ"ז)	דלפי מה שמבואר לקמן בס' ש"כ במג"א "דכמה פוסקים טוברים דמותר לרסק לתוך הכוס הוא הדין הכא" דמותר לרסק בידים שמן שנקפא על הצלי – "דבמעט מעט נבלע תכף" ומותר אפילו להיש מחמירין (שעה"צ קמ"ז קמ"ז)	"מ"ב כתב הכא שאסור לרסק בידים שמן שנקפא על הצלי" דכתב ובלבד שלא ירסקנו בידים רק יניחנו עליו מעט מעט והוא נימח מאליו וכתב "השעה"צ שכן יש להחמיר לכתחילה" שלא לרסק בידים שמן שנקפא אפילו על הצלי (שעה"צ קמ"ז)	
לטוח "בשומן ארוז שנקפא על גבי מויני קמחים וקטניות [כגון לאקשיץ ערביץ היר"ז] שנתנום על גבי קערה"	מותר לטוח בשומן ארוז שנקפא על גבי מויני קמחים וקטניות [כגון לאקשיץ ערביץ היר"ז] שנתנום על גבי קערה "אף שהוא רותח ורק שיניחו עליו מעט מעט והוא נימח מאליו" (מ"ב ק"ח)	כנ"ל דאין בו שוב משום בישול "כיון שכבר נתבשל" וכמו שכתבנו למעלה בסט"ז דדבר יבש שכבר נתבשל אין בו שוב משום בישול ומשום "נולד ליכא כיון דנבלע בהבשר" ואינו בעין – "דבמעט מעט נבלע תכף" ומותר אפילו להיש מחמירין (מ"ב ק"ח שעה"צ קמ"ז)		
ליטול בשבת מכלי בישול שלנו שקורין סאמאוא"ר שהוקם מערב שבת כשאינו גרוף מן הגחלים, לפי"ז יש לזיזו כשישב לשתות מן הכלי בישול שלנו קודם שקיעה ובאמצע קידש עליו היום שלא לשתות ממנו ערב (מ"ב ק"ח)			אסור ליטול בשבת מכלי בישול שלנו שקורין סאמאוא"ר שהוקם מערב שבת כשאינו גרוף מן הגחלים, לפי"ז יש לזיזו כשישב לשתות מן הכלי בישול שלנו קודם שקיעה ובאמצע קידש עליו היום שלא לשתות ממנו ערב (מ"ב ק"ח)	
המסייע לבישול ונתן את האור			המסייע לבישול ונתן את האור חייב (מ"ב ק"ח)	
המסייע לבישול ונתן את העצים	"לגמרא ידן" דמיידי קדם שהביא את האור פטור (מ"ב ק"ח)	שלא הבעיר ולא בישול כלום	"להתוספתא" דמיידי אחר שנתן את האור חייב (מ"ב ק"ח)	דהנותן העצים גם כן חייב משום "מבעיר" כ"כ רש"י (מ"ב ק"ח)
המסייע לבישול ונתן את הקררה	"לגמרא ידן" דמיידי קודם שהביא את האור פטור (מ"ב ק"ח)	שלא הבעיר ולא בישול כלום	"להתוספתא" דמיידי אחר שנתן את האור חייב אפילו בקרירה רק אם זדה קרירה חרשה (מ"ב ק"ח)	דהנותן את הקרירה חרשה חייב משום שמתלבן ומתחזק הקרירה על ידי שנותנה על האש (מ"ב ק"ח)
המסייע לבישול ונתן את המים	"לגמרא ידן" דמיידי קדם שהביא את האור פטור (מ"ב ק"ח)	שלא הבעיר ולא בישול כלום	"להתוספתא" דמיידי אחר שנתן את האור חייב (מ"ב ק"ח)	משום מבשל (מ"ב ק"ח)
המסייע לבישול ונתן את הבשר	"לגמרא ידן" דמיידי קדם שהביא את האור פטור (מ"ב ק"ח)	שלא הבעיר ולא בישול כלום	"להתוספתא" דמיידי אחר שנתן את האור חייב (מ"ב ק"ח)	משום מבשל (מ"ב ק"ח)
המסייע לבישול ונתן את התבלין	"לגמרא ידן" דמיידי קדם שהביא את האור פטור (מ"ב ק"ח)	שלא הבעיר ולא בישול כלום	"להתוספתא" דמיידי אחר שנתן את האור חייב (מ"ב ק"ח)	משום מבשל (מ"ב ק"ח)
המסייע לבישול והגיס			"בין לגמרא ידן ובין להתוספתא" המסייע לבישול והגיס חייב (מ"ב ק"ח)	דמיס נמי חייב "מטעם מבשל" שכל העושה דבר מצרכי בישול הרי זה מבשל וכמו שכתב הרמב"ם (מ"ב ק"ח)



כל החיות שמורות
ואסור להניחם בלי רשות
© מנהלת הספלה

משנה ברורה
מן סימן שיח סעיף יט עד סימן שיט סעיף ג

דפי סיכום

מחזור שנתיים

שנה ב'

יז שבט

סימן ש"ט

דיני בורר בשבת – חלק א'

האופן / הדין	מותר-פטור	הטעם	אסור-חיוב	הטעם
הכלל באיסור בורר בשבת	מותר לברור כשזוהר בשלשה בדמים 1. שיבורר האוכל מן הפסולת 2. וגם הבריחה יהיה בידו ולא בכלי 3. וגם שיהיה דעתו לאכול מיד (מ"ב בהקדמה)	שאו לאו ברירה היא אלא דרך אכילה היא (מ"ב בהקדמה)	חייב אם בורר פסולת מן האוכל אפילו בורר בידו ודעתו לאכול מיד - או אם בורר בכלי שדרך לברור בה כגון בנפה וכברה אפילו בורר האוכל מן הפסולת ודעתו לאכול מיד - או אם דעתו לאכול לאחר זמן אפילו בורר אוכל מן הפסולת ובידו (מ"ב בהקדמה)	שאו דרך ברירה כן בחול לברור הפסולת מן האוכל - שכן דרך הבורר בכלי פעמים בורר אוכל מן הפסולת ופעמים הפסולת מן האוכל - (מ"ב בהקדמה)
הבורר בכלי אוכל מתוך פסולת	בקנון ובתמחוי פטור אבל אסור - אפילו לברור חצי שיעור (ש"ע א' באה"ל בקנון)	דהוי בורר כלאחר יד דעיקר ברירה בנפה וכברה - גזירה אטו חצי שיעור דנפה וכברה דיש איסור תורה (מ"ב ב' באה"ל בקנון)	בנפה ובכברה חייב אפילו היה דעתו לאכול מיד בבורר האוכל (ש"ע א' באה"ל ובורר)	שזה דרך ברירתו (מ"ב א')
הבורר שיהא חשוב בורר לאלתר (מיד)	מותר לכל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיטב בה מיד אפילו יאריך הסעודה כמה שעות - ואפילו אחרים אוכלים יכול לברור לאתרים היא אפילו אינו אוכל עמהם - ואם נשתהיר מברירתו מותר לאכול אחר הסעודה - ומותר לברור לאלתר אפילו לבהמה ועופות (רמ"א א' מ"ב ד' ה' ו' באה"ל כ"ד)	דחשוב מיד כיון שבירר סמוך לסעודה - דדרך אכילה היא ודלא כהיש אוסרים לאתרים - כיון שבורר בהיתר (מ"ב ד' ה' ו' באה"ט ב')	חייב אם כוונתו כדי שישתייר גם אחר הסעודה או על סעודה אחרת אפילו לבו ביום - אם בירר לאותה סעודה ואחר כך נמלך לעזובה לסעודה אחרת אף דהויב חטאת ליכא לא נכון למיעבד כן (ש"ע ד' מ"ב ה' שעה"צ ה')	דחשוב בורר להניח ונעשה כבורר לאוצר וחייב - דאף דחיוב חטאת ליכא דקדמה מעשה למחשבה - דאם בירר לסעודה אחר יש בו חיוב חטאת (שעה"צ ה')
לברור הירק שקורין שלאטיין מן העלין	מותר לברור הירק מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול לאותה סעודה - ואם הם קלחים כגון חורת שהעלים במחוץ מעופשים או להסיר העלים מעופשים (רמ"א א' באה"ל מן)	דאוכל מתוך הפסולת בידים לאלתר דרך אכילה הוא - דהוי כמסיר הקליפה לאכול התוך ואינו חשוב דרך ברירה רק לתקן המאכל (מ"ב בהקדמה באה"ל מן)	ליטול העלין המעופשין מן הטובים אסור וההגלין חייב - ואם העלין הללו אינם פסולת גמורים וראויין לאכילה על ידי הדחק אסור רק מדרבנן (מ"ב ז')	דהוי בורר פסולת מן האוכל דחייב משום בורר - דמחוי כבורר פסולת מן האוכל (מ"ב ז')
לברר שני מיני אוכלין מעורבים	מותר לברור בידו האוכל שרוצה לאכול מיד (יש מתירין בב' מיני אוכלין לברור מה שאינו רוצה לאכול עתה) (ש"ע ג' באה"ל ומניח)	דחשוב אוכל מתוך הפסולת שמותר כשאוכל מיד - (דס"ל דבשני מיני אוכלין לא שייך פסולת כשבורר לאכל לאלתר) (מ"ב י"ב ט"ו באה"ל ומניח)	בשני מיני אוכלים מעורבים אסור לברור מה שאינו רוצה לאכול עתה אפילו כשרק בורר גדולות מקטנות וניכרת כל אחת מפני עצמו (רמ"א ג' מ"ב ט"ו)	דהוי פסולת מתוך האוכל דקיי"ל דאסור לברור אפילו כשרוצה לאכול המין השני לאלתר כיון שאין מסודרות כל מין בפני עצמו אלא מעורבין ביחד (מ"ב י"ד ט"ו)
לברור מין אחד התיבות גדולות מקטנות או להפך	לברור החתיכות גדולות מחתיכות קטנות או להיפך אם אינו בורר המין וכולם שוים בטובם ולט"ז אפילו במין אחד יברור אותו שרוצה לאכול עתה - או שיקח סתם מן הבא בידו להניח לסעודה אחרת (ש"ע ג' מ"ב ט"ז)	דאינו חשוב בורר כשאנו בורר מין אחד מתוך חבירו - דחושש לברירה אפילו במין אחד - דאז לא דרך ברירה (מ"ב ט"ז)	במין אחד אסור אם קצתם אינם טובים כאחרים (מ"ב ט"ז)	דאז שייך ברירה אפילו במין אחד (מ"ב ט"ז)
לברור תפוחים חמוצים ומתוקים	מסתפק הפרי מגדים אם שייך ברירה (מ"ב ט"ז)	דמסתפק אם מקרי מין אחד או ב' מינים (מ"ב ט"ז)	אסור לברור אם מחמת חמצותו אין ראוי לאכול אפילו נאכלים על ידי הדחק אסור מדרבנן (מ"ב ט"ז)	דאז ודאי דומה לפסולת ודמי לעלין מעופשים (מ"ב ט"ז)
כשיש לו מיני אוכלים או כלים או בגדים זה על גב זה	מותר לסלק המינים שאינו צריך אם מותר לסלקן מתחילה כדי ליטול מה שרוצה ליטול עכשיו וכן בקערה אם מונחים כמה מינים יחד זה על זה מותר לסלק מה שמונחים למעלה כדי שיוכל להגיע להמין שלמטה ולטלו (מ"ב ט"ז)	דאז לא הוי בכלל ברירה דלא שייך בוה ותיקון שיהא נקרא מלאכה שצריכה לגופה ומותר אפילו למיד שאוסר מלאכה שאינה צריכה לגיפה כיון שאינו רוצה בעצם המלאכה (מ"ב ט"ז באה"ל לאכול)	אם אינו מוכרח לסלק המין שאינו צריך אסור ליטול המין שאינו רוצה ליטול עכשיו (מ"ב ט"ז)	דשייך ברירה בכל דבר שהם שני מינים אפילו בכלים ובגדים (מ"ב ט"ז)
לברר מין אחד מחבירו כשדעתו להניח שניהם לאחר זמן	הפרי מגדים מסופק בזה דאפשר שמותר אפילו בנפה וכברה (באה"ל ה'ז)	דאפשר שלא שייך ברירה דהוי אוכל הוי פסולת (באה"ל ה'ז)	לבאה"ל אסור ושייך בוה ברירה - כשמברר מין מחבירו לאכול (באה"ל ה'ז)	דכן נראה לו ברור מלשון הרמב"ם - דמתקן שניהם על ידי ברירתו ובורר גמור הוא (באה"ל ה'ז)
לברור הפסולת מן האוכל	רק ביו"ט כשהאוכל מרובה על הפסולת יברור הפסולת אבל לא בשבת (מ"ב י"ח)	משום שמחת יו"ט כדי למעט בטרחה (מ"ב י"ח)	אסור לברור פסולת מן האוכל אפילו בידו אחת ואפילו לאכול לאלתר ואפילו האוכל מרובה מהפסולת הבורר כן חייב (ש"ע ד')	דכן דרך ברירה לברור הפסולת (מ"ב י"ח)
לברור הפסולת מתוך האוכל בשעת אכילה ממש ולהשליך זבוב מהכוס	לרמב"ן מותר - וכשיש עצמות בקערה וקשה לדקק להוציא רק הבשר יכול למצוץ בפיו מעט מכל עצם קודם שמשליכו לחוץ ועיי' יכול להשליך העצמות לבד (באה"ל הבורר - מתוך)	דס"ל דהוי דרך מאכל דאף שעושה קודם האכילה - שע"י שימצוץ בפיו שוב אין שם פסולת עליו (באה"ל הבורר - מתוך)	להרא"ש אסור וכן פסק השו"ע ומטעם זה אוסר להשליך הזבוב מהכוס אם אינו מסיר ג"כ משקה עמו - ולהב"כ יוסף חייב גם באופן זה (באה"ל הבורר - מתוך)	דלא מצינו שהפוסקים יתלוקו בוה משמע אפילו באופן זה דפסולת מתוך אוכל חייב (באה"ל הבורר)
לברור הפסולת מתוך האוכל כשהפסולת והאוכל מחוברים יחד כגון לקלוף עצמות מהבשר	בעת האכילה גופא המיקל וקולף העצמות מן הבשר כודאי לא נוכל למחות בידו אפילו לתקן קודם אכילה - ואם העצמות רכות כודאי מותר (באה"ל מתוך)	דכיון דהם מחוברים מין אחד הוא ואין שם פסולת עליו (ולדעת הרמ"א הממרש"ל דרך אכילה הוא אם כוונתו לאכול הבשר לאלתר ולצרף דעת המתירין פסולת מתוך האוכל לאכול לאלתר - דאין שם פסולת עליהו כלל (באה"ל מתוך)	לקלוף העצמות מן הבשר כדי לאכול לאחר זמן יש להזהר מאוד - וכן העצמות שאין עליהם בשר כלל יש להזהר שלא לבררם ולהשליכם מעל הקערה קודם האכילה (באה"ל מתוך)	דומיא דלקלוף שומים ובצלים דאסור אלאחר זמן - דהוי לה פסולת מתוך אוכל דיש בו ברירה אפילו לאלתר (באה"ל מתוך)

אימתי מותר לברור מין אחד מחבירו?

היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בדרך אחד מאחד ומניה השני כדי לאכול מיד, אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל דאסור לברור אפי' כשרוצה לאכול המין השני לאלתר. אם בירר מין אחד מחבירו ודעתו להניח שניהם אלאחר זמן חיוב. בורר הוא מלאכה הצריכה לגופה דהאוכל נתקן ע"י שמפרידו מהפסולת, וגם בשני מיני אוכלים המעורבים מתייפה כל מין ע"י ברירת חבירו ממנו ומיקרי מלאכה הצריכה לגופה, רק כ"ז לא שייך כ"א כשהמינין מעורבין יחד כל מין בחבירו, משא"כ כשמונה בקערה מין אחד על מין שלמטה ממנו ומסלק להמין שלמעלה כדי להגיע למין שלמטה ממנו לא נקרא מלאכה שצריכה לגופה ואפילו איסור דרבנן לא שייך בזה, וגם אפילו למ"ד משא"כ חיוב ג"כ יהיה מותר בזה, ואפילו את"ל דבמה שאינו מסודר כל מין בפ"ע הוא בכלל מעורבין ושייך בזה שם ברירה, מ"מ אין להתמיר בזה רק כשמשלקן מלמעלה ודעתו בברירתו כדי להניחו לאח"י, אבל אם אינו חושב אודותיו כלל רק שרוצה להסירו כדי להגיע למין שלמטה ממנו זה לא היה בכלל בורר כלל.

במין אחד האם שייך ברירה?

כל שהוא מין א' אע"פ שבורר חתיכות גדולות מתוך קטנות לא מיקרי ברירה, אם לא שקצת מהם אינם טובים כ"כ כמו חתיכות האחרים, כגון שנקדחו מבח הבישול איזה חתיכות דגים ורוצה לברור אותן שלא נקדחו, או שאיזה חתיכות דגים הם מרגיזים או איזה מרגיזים ורוצה לברור אלו מאלו, בכל זה אפי' במין אחד שייך ברירה וצריך לברור זה שרוצה לאכול עכשיו. ויש מחמירין אפי' במין אחד שלא יברור אלא אותו שרוצה לאכול עתה, או שיקח סתם מן הבא בידו להניח לסעודה אחרת לא דרך ברירה, והאחרונים חולקים ע"ז. ואפילו היו שני מינים ובורר משניהם ביחד הגדולות מתוך הקטנות או להיפך שרי הואיל ואינו בורר מין אחד מתוך חבירו.

מה נקרא שני מינים?

שני מיני דגים מיקרי שני מיני אוכלים ואסור לברור א' מחבירו אלא בידו כדי לאכול מיד, ולא יברור אותו שרוצה להניח לסעודה האחרת אע"פ שהחתיכות גדולות וכל אחת נכרת בפני עצמה. תפוחים חמוצים ומתוקים מסתפק הפמ"ג אי מקרי מין אחד אם לא, ואם מחמת חמיצותו אין ראוי לאכול זה בודאי דומה לפסולת ויש בזה משום איסור ברירה, ואפי' נאכלים ע"י הדחק יש בזה איסור מדרבנן. ובשר עלי ומבושל מקרי ב' מינים לענין זה וכ"ש בשר של מיני עופות מחולקין, וע"כ צריכין ליהרהר בסעודות גדולות שמונחים כמה מיני עופות יחד ובוררין להניח למוציא שבת שיבררו אלו שרוצין לאכול עכשיו ולא להיפוך.

האם שייך ברירה בכלים ובגדים?

וה"ה בכל דבר כשהם שני מינים כגון כלים ובגדים שייך ברירה, וע"כ צריך לברור זה המין שרוצה ליטול עכשיו והשאר ישארו על מקומם ולא להיפוך, ואם תלוים כמה בגדים על הכותל ומחפש אחר בגדו שרוצה עכשיו ללבשו וע"ז מוכרח לסלק מתחלה כל שאר הבגדים לא הוי בכלל בורר, וכן אם מונחים בקערה כמה מינים יחד זה על זה והמין שרוצה לאכול מונח למטה ומסלק אלו שמונחין למעלה כדי שיוכל להגיע להמין שלמטה וליטלו לא הוי בכלל בורר.

מה נקרא לאחר זמן שיהא חייב משום בורר?

אם בירר והניח לאחר זמן אפילו לבו ביום כגון שבירר שחרית לאכול בין הערבים חייב, וה"ה אם היה זמן מופלג מסעודת בין הערבים, וי"א דלענין שני מיני אוכלים נשתנה הדין מן בורר אוכל מפסולת ולא נקרא לבו ביום כ"א מסעודה לסעודה, הא אחר שאכל הסעודה ומכין לסעודה האחרת אף שהוא עדיין זמן מופלג לה מ"מ בכלל לאלתר הוא, ויש ליהרהר בזה דנגע באיסור דאורייתא.

פסולת מתוך אוכל באיזה אופן חייב משום בורר?

הבורר פסולת מתוך אוכל אפילו בידו אחת חייב, ואפילו לאלתר, דאי לאחר זמן אפילו אוכל מתוך פסולת חייב. ואם בעת האכילה גופא אותו בידו ורוצה לאכול ומוציא הפסולת ומשליכו, י"א דלא שייך בורר אף שעושה דבר זה קודם האכילה דהוה דרך מאכל, וי"א דלא שגא, וצריך להשליכו אחר שיאכל דוקא, או שישליך מן האוכל עמו, וכן אוסרין להשליך הנוב מן הכוס א"כ ישפוך ג"כ קצת משקה עמה וכן משמע מסתימת הפוסקים. ואפי' האוכל מרובה ויש יותר טורח בברירת האוכל, אפ"ה לא יברור הפסולת אפי' כדי לאכול לאלתר.

האם מותר לברור העצמות מהבשר והדגים?

בענין ברירת העצמות מהבשר, בעת האכילה גופא המקולקל וקולף העצמות מן הבשר לא נובל למחות בידו, אפילו כשמתקן קודם אכילה באופן זה אם כוונתו לאכול הבשר לאלתר, אבל לתקן דבר זה אלאחר זמן יש ליהרהר מאד. וכ"ז בעצמות שיש עליהם בשר, אבל אותם העצמות שאין עליהם בשר כלל יש ליהרהר שלא לבררם ולהשליכם מעל הקערה קודם האכילה ואפילו בלאלתר, אלא ישלל הבשר והעצמות ישארו בקערה, ואם קשה לו להקדק בזה ימצוין בפיו מעט כל עצם קודם שמשליכו לחוץ דשוב אין שם פסולת עליו.

באיזה אופן מותר לעשות מאכל פצע"י בשבת?

מה שנוהגין שמכניין מאכל בשי"ק בשחרית [הנעשה מרגלי בהמה] להניחו על סעודה ג', הרוצה ליתן שומים ובעלים אלאחר זמן לא יקלפנו משום בורר, ולא יחתכו דק דק משום טוחן, ויש הרבה מחמירין בזה אפילו בלאלתר, ולפ"ז אפילו המכניין אותו המאכל לאכול לאלתר ג"כ צריכין ליהרהר שלא יחתכו הבעלים דק דק, ואם הרוטב חם שהיך סולדת בו בשעה שנותן הבעלים והשומים לתוכן יש בזה גם משום מבשל אם הוא בכלל ראשון, ואפילו אם הוא בכלל שני מן מחמירין בזה, ובפרט אם היד נכזית בו בודאי יש ליהרהר בזה מאד, ומהנכון ליהרהר אפילו אם הוא יד סולדת בו שלא ליתן או שום דבר לתוכן, ולא יברור העצמות מן הבשר אם לא שימצוין כל עצם קצת כפה קודם שיוקנו ואז אין שם בורר עליו.

האם מותר לקלוף שבלים בשבת?

אין מוללין מלילות אלא מולל בשנינו מעט בראשי אצבעותיו ואע"פ שמפרק האוכל מתוך השבלים, וה"ה בשרביטין של קטניות שאין להוציא מהן הקטניות רק מעט וע"י שינוי, וכל העולם נוהגין היתר, וצ"ל כיון שעורן לחין ואף השרביט אוכלין אותו לא הוי מפרק רק כמפריד אוכל מאוכל, אבל יבשין או שאר מיני קטניות שאין השרביטין ראוין לאכילה כגון פולין שלנו וכן השומשומין מקליפתן אסור לכו"ע בלי שינוי אף שדעתו לאכול מיד, ואי אין דעתו לאכול מיד אפי' ע"י שינוי אסור, ואין לחלק בין נתקו ללא נתקו. ויש מחמירין דדוקא לרכך השבלים מותר ע"י שינוי, אבל לפרק הדגן מתוך השבלים אף ע"י שינוי אסור אף שדעתו לאכול לאלתר, אבל כשנתפרק הדגן מן השבלים מע"ש מותר לקלפו לכו"ע, ואפי' לקלף הרבה מותר, וכ"ז כשדעתו לאכול לאלתר, ולרכך תפוח קשה אפשר דמותר אפי' בלי שינוי.

האם מותר לפרק אגוזים בשבת?

אסור לפרק האגוזים לזוים או אגוזים גדולים מתוך קליפתן הידוקה אפי' ע"י שינוי, וטוב להחמיר מאחר דיכול לאכול כך בלא פירוק, אבל לכו"ע מותר לשבר הקליפה הקשה ולקלוף גם הקליפה הדקה שעל האגוז גופא. לזוים ובטנים שנשתברו ועדיין הם בקליפתן יש ליהרהר לברור האוכל מתוך הקליפות ולא להיפוך, ואפי' כשדעתו לאכול מיד, וי"א דלקלוף הקליפה מהן בכלל תיקון אוכל הוא ולא שייך ברירה בזה וכיון שדעתו לאכול מיד שרי.

האם מותר ליתן יין או מים לתוך המשמרת בשבת?

משמרת אפילו תלויה מע"ש, היינו מה שמתווה ע"פ הלל איזה כלי שמתנן בה, דלתולתה בשבת בודאי אסור, אסור ליתן בה שמרים בשבת, אבל מותר לתת מע"ש לתוך המשמרת והיין זב ממנו בשבת, אבל אם נתן בה שמרים מערב שבת מותר ליתן עליהם מים כדי שיחזרו צלולים לזוב. מותר ליתן בשבת מים ע"י שמרים שנשארו בחבית וקולטין המים טעם היין ומוציאין אותן בשבת ושותין אותו.

הגנה בעצמך... האם מותר לברור קוץ התחוב בבשר האדם בשבת?



זכות הלימוד

כל הזכויות שמורות
המרכז לחינוך מ"ל וי"ח
© מנהלת הסניף